

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 4Β' (92) - ΤΕΥΧΟΣ 3 - ΜΑΡΤΙΟΣ 2015
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὁρωποῦ κ. Κύριλλος
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Βασίλειος Τζέροπος, Δρ Θ.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Χρ. Κωβαῖος, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα. Τηλ.: 210-8160127 – Fax 210-8160128

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γεωραδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ. Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιά τήν ἀποστολή ἀνακρινάσεων καί εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιά τό περιοδικό **ΕΚΚΛΗΣΙΑ:** periodika@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό **ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ:** efimerios@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό **ΘΕΟΛΟΓΙΑ:** theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΤΕΥΧΟΣ – 3^ο,
ΜΑΡΤΙΟΣ 2015

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	164
ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	165
ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ	
Περί τῶν Ἱερατικῶν Κλήσεων.....	166
Περί τῶν χειμαζομένων χριστιανῶν στίς περιοχές τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καί τῆς Βορείου Ἀφρικῆς	168
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου κ. Δημητρίου, Ὁμιλία κατά τόν Συνοδικό Ἐορτασμό τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας</i>	170
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
<i>Τοῦ Οἰκονόμου Παρασκευᾶ Ἀγάθωνος, Δρος Θεολογίας, Οἱ Ἀκολουθίες τοῦ Νυχθημέρου κατά τίς Καθημερινές τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς</i>	176
<i>Τοῦ Διονυσίου Μπιλάλη-Ἀνατολιζιώτου Δρος Μουσικολογίας-Τυπικολόγου, Συντάσσεται τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τυπικοῦ κατά τούς νεωτέρους χρόνους</i>	187
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	195
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	212
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	215
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	222

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ Μαρτίου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ δημοσιεύουμε τίς Ἐγκυκλίους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά τίς Ἱερατικές Κλήσεις καί γιά τοὺς χειμαζομένους Χριστιανούς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καί τῆς Βορείου Ἀφρικής.

Τό Θέμα τοῦ Μηνός ἀναφέρεται στόν Συνοδικό Ἐορτασμό τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας (Ἱερός Ναός Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, 1.3.2015) καί περιλαμβάνει τήν ἐπίσημη ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου κ. Δημητρίου.

Στά Συνοδικά Ἀνάλεκτα θά διαβάσετε τήν εἰσήγηση τοῦ Οἰκονόμου Παρασκευᾶ Ἀγάθωνος στό ΙΕ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο (Ἅγιος Γεώργιος Καρέα, 22-24.9.2014) καί τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διονυσίου Μπιλάλη-Ἀνατολικιώτου στό ΙΒ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο (Βόλος, 27-29.9.2010).

Ἡ ὕλη τοῦ τεύχους συμπληρώνεται μέ τά συνήθη ὑπηρεσιακά κείμενα τοῦ Πίνακος Ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατεῖαν, τῶν Κανονισμῶν καί τῶν Προκηρῦξεων καθὼς καί μέ τίς εἰδησεογραφικές στήλες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν καί τῶν Διορθοδόξων-Διεκκλησιαστικῶν.

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Συμπληρωματικός Προκαταρκτικός
Πίναξ Υποψηφίων προς ΑρχιερατείανΗ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 997
 Αριθμ. Αθήνησι 6η Μαρτίου 2015
 Διεκπ. 474

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω, «Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν Πίνακα Κληρικῶν» προταθέντων δι' ἐγγραφὴν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων καὶ κεκτημένων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὀριζόμενα τυπικά καὶ οὐσιαστικά προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ν. 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινὸς ἐκ τῶν κατωτέρω, προτεινομένων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ ἑνὸς δύο (2) μηνῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσίευσως ἐκάστου πίνακος ἑνστασις παρ' οἴουδήποτε, κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περιέχουσα πλήρως τὰ στοιχεῖα τῆς ταυτότητός του, ὡς καὶ τὴν ἀκριβῆ διεύθυνσιν τῆς μονίμου κατοικίας του, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ ἐγγραφεὶς εἰς τὸν

πίνακα δέν διαθέτει τὰ πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικά ἢ τυπικά προσόντα. Ἡ ἑνστασις αὕτη ὑποβάλλεται εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραγματείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ
ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ὁ Ἀρχιμ. κ. Βασίλειος Γιαννάκας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης.
2. Ἀρχιμ. κ. Στέφανος Δέβρελης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας.
3. Ἀρχιμ. Δημήτριος Ζῶρζος, Στρατιωτικὸς Ἱερεὺς, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
4. Ἀρχιμ. Καλλίνικος Νικολάου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμητοῦ.

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραγματεὺς
 Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Περί τῶν Ἱερατικῶν Κλήσεων*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 838
Ἀριθμ. Διεκπ. 383
Ἀθήνησι 24η Φεβρουαρίου 2015

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2964

Πρός
τό Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέ σοφία ὄρισαν οἱ θεϊότατοι Πατέρες τὴν παροῦσα τρίτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν νά ἐορτάζεται ἡ προσκύνηση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ἡ Ἐκκλησία καυχᾶται γιά τόν Ζωοποιό Σταυρό καί βιώνει τό μήνυμά του σέ κάθε σημεῖο τῆς θείας λατρείας. Σέ κάθε ἱερά ἀκολουθία, σέ ὁλόκληρη τὴν ἐκκλησιαστική ζωή, εἶναι διάχυτη ἡ σώζουσα παρουσία καί ἐπενέργεια τοῦ «Ξύλου τῆς Ζωῆς».

Τὴν ἴδια αὐτὴ ἡμέρα, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει θεσπίσει νά προβάλλεται ἡ ἀξία καί σπουδαιότητα τῶν Ἱερατικῶν Κλήσεων: τό κάλεσμα δηλαδή πού ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἀπευθύνει κυρίως στοὺς νέους, προκειμένου νά ἀκολουθήσουν τὴν ὁδὸ τῆς ἀφιέρωσης στὸν Θεό καί τῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱερωσύνη εἶναι ὄντως ἕνας δρόμος σταυρικός, μία πορεία θυσιαστικῆς προσφορᾶς καί αὐταπαρνήσεως ἐν μέσῳ πολλῶν δοκιμασιῶν. Εἶναι συγκινητικό ὅτι σήμερα, πού κάποιοι ἀρνοῦνται τὸν Χριστό, πολλοὶ ἄνθρωποι, καί μάλιστα νέοι, ἀρνοῦνται τὰ ἀγαθὰ γιά τὰ ἀγαθότερα, ἀφήνοντας στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ καί τὰ βήματά τους καταλήγουν στὸ ἱερό θυσιαστήριο, μέ τὴν εὐλογία καί στήριξη ὅλων μας.

Ἡ Ἱερωσύνη κατὰ τὸν Ἱερό Χρυσόστομο ἀποτελεῖ «θεῖον χάρισμα». Εἶναι πρόσκληση καί δῶρο Θεοῦ. Τέτοια χαρίσματα καί ἀρετές δέν πρέπει νά παραμένουν ἐν κρυπτῷ. Στὴν παραβολὴ τῶν ταλάντων ὁ Κύριος σημειώνει ὅτι ἐνεπιστεύθη στόν καθένα ἐξ ἡμῶν χαρίσματα, μέ τὴν προοπτικὴ νά τὰ ἀναπτύξουμε κι ὄχι νά τὰ κρατήσουμε ἰδιοτελῶς γιά τοὺς ἑαυτοὺς μας. Χρέος ὅλων εἶναι νά βοηθοῦμε νά ἀναδεικνύονται τὰ ιδιαίτερα χαρίσματα ἀλλήλων. Ἡ ἀξία τους φανερώνεται ὅταν τὰ προσκομίσουμε στὴν Ἐκκλησία καί τὰ ἐναποθέσουμε στὸ ἱερό θυσιαστήριο γιά νά ἐκκλησιοποιηθοῦν, νά κοινωνηθοῦν ἐν Χριστῷ, νά λάμπουν τοῖς πᾶσιν.

Ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία ἀφιέρωσε αὐτὴ τὴν ἐβδομάδα στίς Ἱερατικὲς Κλήσεις. Σκοπὸς τῆς εἶναι ἡ ἀναζήτηση καί ὑποβοήθηση ἀξίων προσώπων γιά τό ἱερατικὸ λειτουργημα· ἡ καλλιέργεια αὐτῆς τῆς κλίσεως καί ἡ ἀναζωπύρωση τοῦ πόθου πρὸς τὴν Ἱερωσύνη· ἡ συνειδητοποίηση τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἱερέως ἐντὸς τῆς κοινωνίας· ἡ ἐμπέδωση τῆς πνευματικῆς εὐθύνης καί τῶν συγχρόνων ἀναγκῶν γιά τὴν ποιμαντικὴ παρουσία καί προσφορά τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ κλήση τοῦ Χριστοῦ στὴν πραγματικότητα τῆς Σωτηρίας συνιστᾶ μυστήριον, ἔργο τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. «Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καί ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καί καρπὸν φέρητε, καί ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη» (Ἰω. ιε' 16). Τό κάλεσμα αὐτὸ ἀπευθύνεται στόν κάθε ἄνθρωπο μέ διαφορετικὸ τρόπο, ἀλλὰ μέ κοινὸ σκοπὸ, τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. «Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δέ ἐκλεκτοί», λέγει πάλιν ὁ Κύριος στὴν παραβολὴ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος (Ματθ. κβ' 14).

* Ἀνεγνώσθη στοὺς Ἱερούς Ναοὺς κατὰ τὴν Γ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν (Σταυροπροσκυνήσεως)

Ἡ κλήση αὐτή εἶναι βαθύτατα προσωπική. Ἀγγίζει τό κέντρο τοῦ ἑαυτοῦ μας, τόν πυρήνα τῆς ὑπάρξεώς μας. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι κάποια νεφελώδης καί ἀφηρημένη γνώση. Ἔχει πάντοτε τήν ἀμεσότητα τῆς ἀλήθειας, πού ἀπελευθερώνει τόν ἄνθρωπο. Ὅποιος γνωρίζει οὐσιαστικά τόν Χριστό, γίνεται γνήσιος φίλος Του, πού τόν ἀκολουθεῖ καί γνωρίζει τόν ἑαυτό του. Ἀναγνωρίζει τά λάθη του καί γυρίζει στόν Θεό, ὁ ὁποῖος δέν κρίνει αὐστηρά, ὅπως οἱ ἄνθρωποι, ἀλλά μᾶς δέχεται μέ ἀγάπη κοντά του καί μᾶς καλεῖ συγχρόνως νά ἀγαπήσουμε τόν συνάνθρωπό μας, δηλαδή νά ἀφιερῶσουμε τήν ζωή μας στήν ἀγάπη πρὸς τόν συνάνθρωπο. Ἐκεῖ βρίσκεται καί ἡ οὐσία τοῦ ἱερατικοῦ λειτουργήματος, γιατί ἀποστολή τοῦ Ἱερέως εἶναι ἡ διακονία καί ἡ στήριξη τῶν ἀνθρώπων.

Μακάριοι ὅσοι καλοῦνται σ' αὐτό τό ὑψηλό καί θεάρεστο ἔργο. Οἱ νέοι καί οἱ πρεσβύτεροι, πού ὁ Θεός ἐκάλεσε γιά νά τοὺς ἀποστείλει στοὺς πνευματικούς ἀγρούς πρὸς θερισμόν. Μακάριοι καί ὅσοι συνεργοῦν στό ἱερό αὐτό μυστήριο, το ὁποῖο τελεσιουργεῖται καί ὀλοκληρώνεται στή λειτουργική ζωή διά τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Κύριος ὁ προσφέρων καί προσφερόμενος, Αὐτός ὁ ὁποῖος ἐτέλεσε ἐπὶ γῆς τοῦτο τό ἔργο ὡς Θεάνθρωπος καί Μέγας Ἀρχιερεὺς γιά τήν σωτηρία καί τόν ἁγιασμό μας, Αὐτός ὁ ἴδιος πού τήν ἐνεργεῖ καί τήν προσφέρει ὡς δώρημα στόν παραπεσόντα ἄνθρωπο, ζητεῖ καί τήν δική μας συνέργεια στήν κατά Θεόν πολιτεία. Ἄς τήν προσφέρουμε.

Ἄς συνευχηθοῦμε νά συνειδητοποιήσουμε ὅλοι τήν πορεία μας κατά τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά κάνουμε βίωμα κοινό τίς κλήσεις πρὸς τήν Ἱερωσύνη. Ὅσοι γευθοῦμε αὐτή τήν γνώση, λαμβάνουμε «χάριν ἀντί χάριτος» (Ἰω. α' 16), ζωή καί ἁγιασμό, χαρά καί Ἀνάσταση. Ἐντὸς τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβεβαιώνουμε τήν κορυφαία ἐπιλογή μας καί ἀνταπόκριση στό κάλεσμα τοῦ Θεοῦ καί γίνεται ἡ κλήση μας περιεχόμενο τοῦ βίου μας καί ἀληθινή προσδοκία τῆς ψυχῆς μας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερόνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Σταγῶν καί Μετεώρων Σεραφεῖμ
- † Ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
- † Ὁ Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Τρίκκης καί Σταγῶν Ἀλέξιος
- † Ὁ Καρπενησίου Νικόλαος
- † Ὁ Μονεμβασίας καί Σπάρτης Εὐστάθιος
- † Ὁ Λήμνου καί Ἁγίου Εὐστρατίου Ἱερόθεος
- † Ὁ Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου Δημήτριος
- † Ὁ Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας Παντελεήμων
- † Ὁ Διδυμοτείχου, Ὁρεσιάδος καί Σουφλίου Δαμασκηνός
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτης Ἀνδρέας
- † Ὁ Ἐάνθης καί Περιθεωρίου Παντελεήμων
- Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς
- Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Περί τῶν χειμαζομένων χριστιανῶν στὶς περιοχὲς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 1165
Ἀριθμ. Διεκπ. 538

Ἀθήνησι 11η Μαρτίου 2015

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2966

Πρὸς
τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐδῶ καὶ καιρὸ παρακολουθοῦμε μὲ πόνο ψυχῆς μία ἀνείπωτη τραγωδία νὰ ἐκτυλίσσειται στὸν χώρο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Ἀνόσιες εἰδεχθεῖς βιαιότητες, ἀφορμώμενες ἀπὸ θρησκευτικό φανατισμὸ καὶ κοινὴ βαρβαρότητα, διαπράττονται εἰς βάρος κληρικῶν καὶ πιστῶν ἀδελφῶν μας. Τὰ ἱστορικά καὶ σεβάσμια γιὰ τὸν Χριστιανισμὸ ἐδάφη τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς μεταβλήθηκαν σὲ ἐμπόλεμη καὶ ἐκρυσθημὴ περιοχὴ, ἀφιλόξενη γιὰ τοὺς ἴδιους τῆς τοὺς κατοίκους.

Ἀποτελεῖ τραγικὴ διαπίστωση τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλες αὐτές οἱ ἀναταραχές, ἡ αἵματοχυσία καὶ οἱ ἀπάνθρωπες βιαιότητες μὲ στόχο χριστιανούς ἀδελφούς μας ἐκτυλίσσονται σὲ ἱστορικές ἐστίες τοῦ Χριστιανισμοῦ, σὲ ἱερούς τόπους τῆς Ἐκκλησίας πού μᾶς παρέδωσαν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ καὶ ἀνέθρεψαν πλῆθος Ἁγίων καὶ Πατέρων, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἡ ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία, ἡ μνήμη τῆς ὁποίας σήμε-
ρα πανευλαβῶς ἐορτάζεται. Πρόκειται γιὰ τραγω-

δία βαθύτατη, τῆς ὁποίας δυστυχῶς ἀκόμη δέν γνωρίζουμε τὴν κατάληξη.

Ἡ Μέση Ἀνατολὴ ἔχει τὸ παγκόσμιο προνόμιο νὰ φιλοξενεῖ στὰ ἐδάφη τῆς τὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη τριῶν μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν ἐπὶ αἰῶνες. Ἐάν ἐκλείψει αὐτὴ ἡ μοναδικὴ ἰσορροπία μεταξύ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλάμ, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὀλέθριο. Οἱ θρηωδιές πού διαπράττονται εἰς βάρος ἀνθρώπων καὶ ἱστορικῶν ἱερῶν σεβασμάτων, τὰ ὁποία βεβηλώνονται καὶ καταστρέφονται ὑπὸ τὸ νέφος τῶν ἐνόπλων συρράξεων, ἀφορμῶνται ἀπὸ θρησκευτικό φανατισμὸ. 1700 ἔτη μετὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Διατάγματος τῶν Μεδιολάνων, ἄνθρωποι ἐξακολουθοῦν νὰ διώκονται γιὰ τὴν πίστη καὶ τὴ θρησκευτικὴ τους συνείδηση. Δέν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξοικειωθεῖ κανεὶς μὲ αὐτές τίς βάνανυες εἰκόνες τοῦ Ἄδου, οὔτε καὶ μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι θρησκευεῖς γίνονται ἔρμαια τοῦ φανατισμοῦ καὶ τῆς τρομοκρατίας, μέσα προβολῆς τῆς βίας καὶ προσχήματα προκλήσεως πολέμων, καταστροφῆς, διωγμῶν, ὑποτιμήσεως καὶ εὐτελισμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅλοι μας ἀγωνιοῦμε βαθιά γιὰ τίς τύχες τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς. Ὡς Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαμαρτυρηθήκαμε Συνοδικῶς καὶ ἀπευθύναμε ἔκκληση πρὸς τὴ διεθνή κοινότητα, τὸν Ὄργανισμό Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ἐκφράζοντας τὴν ἀνησυχία μας γιὰ τίς ἐπαπειλούμενες τύχες ἀπαχθέντων κληρικῶν καὶ χριστιανῶν προσφύ-

* Ἀνεγνώσθη στοὺς Ἱερούς Ναοὺς κατὰ τὴν Ε΄ Κυριαῖ τῶν Νηστειῶν

γων. Εἴμαστε μαζί τους ἀδελφοί καί συνοδοιπόροι στήν πορεία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, συναισθανόμενη τήν τραγικότητα καί τή βαρύτητα αὐτῆς τῆς κατάστασης πού ἀγγίζει ὅλους μας, ἀπεφάσισε νά κηρυχθεῖ ἡ Ἑκτη Ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν Ἑβδομάδα προσευχῆς ὑπέρ τῶν διωκομένων Χριστιανῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καί τῆς Βορείου Ἀφρική. Συμφώνως πρός τήν ἴδια Συνοδική Ἀπόφαση, στό τέλος τῆς σημερινῆς Θείας Λειτουργίας τῆς Ε΄ Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, θά τελεσθεῖ ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπέρ τῶν μαρτυρικῶς τελειωθέντων Χριστιανῶν, θυμάτων τοῦ πολέμου καί τῶν βιαιοτήτων στίς προαναφερθεῖσες χειμαζόμενες περιοχές.

Εἶναι ἀνάγκη νά προβληματιστοῦμε ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ, νά στρέψουμε τή σκέψη μας πρός τό ἀπάνθρωπο πρόσωπο τῆς βίας, νά ἐνώσουμε τίς φωνές μας καί νά συμπροσευχηθοῦμε ὁ παντοδύναμος καί πανοικτίρμων φιλόανθρωπος Θεός νά ἀναπαύσει τίς ψυχές τῶν ἀθῶων ἐν χώρᾳ ζώντων

καί νά διαφυλάξει ἀλώβητους τούς ἀδελφούς μας πού ὑποφέρουν καί δοκιμάζονται.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερόνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Σταγῶν καί Μετεώρων Σεραφεῖμ
- † Ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
- † Ὁ Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Τρίκκης καί Σταγῶν Ἀλέξιος
- † Ὁ Καρπενησίου Νικόλαος
- † Ὁ Μονεμβασίας καί Σπάρτης Εὐστάθιος
- † Ὁ Λήμνου καί Ἁγίου Εὐστρατίου Ἱερόθεος
- † Ὁ Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου Δημήτριος
- † Ὁ Βεροῖας, Ναούσης καί Καμπανίας Παντελεήμων
- † Ὁ Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καί Σουφλίου Δαμασκηνός
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτης Ἀνδρέας
- † Ὁ Ξάνθης καί Περιθεωρίου Παντελεήμων
- Ὁ Ἀρχιεραματεὺς
- Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

‘Ο Συνοδικός Έορτασμός τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας

(Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου κ. Δημητρίου, Ἰ. Ναός Ἁγίου Διονυσίου Ἀεροπαγίτου, Κυριακή Ὁρθοδοξίας 1.3.2015)

*Ἡ ἀνάμνηση τῆς ἀναστήλωσης τῶν Ἱερῶν Εἰκό-
νων ἐορτάσθηκε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Διονυσίου
τοῦ Ἀεροπαγίτου, μέ ἀρχιερατική Θεία Λειτουργ-
γία. Προεξήρχε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου,
Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος
κ. Ἱερώνυμος, συμπαραστατούμενος ἀπό τούς Συ-
νοδικούς Ἱεράρχες.*

*Ἀπό τήν κυβέρνηση τό «παρών» ἔδωσαν ὁ
Ἵπουργός Ὑγείας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων
κ. Παναγιώτης Κουρουμπλῆς, ὁ Ἵπουργός
Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Πάνος Καμμένος, ὁ Ἵπουρ-
γός Ἐπικρατείας, ἀρμόδιος γιά τήν καταπολέμη-
ση τῆς διαφθορᾶς κ. Παναγιώτης Νικολοῦδης,
βουλευτές ἀπό τά κόμματα. Πρό τῆς ἀπολύσεως
τῆς Θείας Λειτουργίας πραγματοποιήθηκε λιτά-
νευση τῶν Εἰκόνων σέ ἀνάμνηση τῆς ἀναστήλωσε-
ως τό 843.*

*Τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ Συ-
νοδικός Μητροπολίτης Γουμενίσσης, Ἀξιουπό-
λεως καί Πολυκάστρου κ. Δημήτριος. Ἀκολουθεῖ
ἡ ὁμιλία:*

Μακαριώτατε Δέσποτα,
Θεοτίμητοι Πατέρες καί Ἀδελφοί,
Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες καί λοιπές ἀρχές,
λαέ του Θεοῦ εὐλογημένε,

ἐορτάζουμε σήμερα εὐχαριστιακά μέ ἕναν ἐκδη-
λα Συνοδικό τρόπο τήν Ἁγιο-Συνοδική κατοχύρω-
ση τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καί πρακτικῆς, μέ τήν
ἅγια χάρη τοῦ Παρακλήτου ἐνεργό ὅπως πάντα
στή λειτουργική μας σύναξη. Ὁμολογοῦμε τή σω-
τηρία μέ ἔργα καί λόγια, τήν ζωγραφίζουμε σέ
εἰκόνες πού ἀγιαζονται καί ἀγιαζοῦν τή δική μας
αἰσθητήρια προσέγγιση.

Σέ μιὰ διάρκεια αἰῶνων, τούτη ἡ ἡμέρα ὀνομά-
ζεται «Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας». Ὁ σημερινός
ἐορτασμός καθιερώθηκε τό 843 στήν Κωνσταντι-
νούπολη, ἀφοῦ προηγήθηκε ἡ Ζ΄ Οἰκουμενική
Σύνοδος, πού διετρόνωσε ὅτι ἡ τιμή τῆς εἰκόνας
«ἐπί τό πρωτότυπον διαβαίνει» καί ὅτι «ὁ προ-
σκυνῶν τήν εἰκόνα, προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγρα-
φομένου τήν ὑπόστασιν». Στό Συνοδικό τῆς ἐορ-
τῆς, μέ πρόταγμα ἀναφορᾶς τῆ θεολογία τῶν
προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, περιελή-
φθη ἔμμεση θεολογική σύνοψη τῆς Ὁρθοδοξίας,
μέ ἐπίθεμα τῆ θεολογία τῶν ἐπομένων Ἁγίων Συ-
νόδων τοῦ 9^{ου} καί τοῦ 14^{ου} αἰῶνα (βλ. Συνοδικό
Τριωδίου).

Μᾶς δόθηκε νά ζοῦμε τόν ἄκτιστο Θεό παντοτι-
νά, μέσα ἀπό τήν θεανθρωπίνως πλέον δική Του
Ἐκκλησία. Λάβαμε τό ἐσχατολογικό δικαίωμα
γιά ἐθελούσια «ἐμβάπτιση» τῆς ἀνθρώπινης ἱστο-
ρίας, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης, δηλαδή ἡμῶν
τῶν ἀνθρώπων... στήν κολυμβήθρα τῆς ἐν Χριστῷ
σωτηρίας. Οὐδεῖς ποτέ ὑπερασπίστηκε τά πραγ-
ματικά ὄντολογικά καί ὑποστατικά δικαιώματα
τῆς πανανθρωπότητος, οὐδεῖς, παρά μόνον Ἐνας·
ὁ Δημιουργός καί Σωτήρας μας. Μακροθυμώντας
ἐπιπλέον μέχρις ἐσχάτων μέ τήν ταπεινωμένη τε-
λειότητά Του γιά τό δικό μας φτωχό, μά ἀπαραί-
τητο φιλότιμο! Ὅσοι Τόν θέλουμε ὀλοτελῶς, μετέ-
χουμε χαριτόδωρα στό ἕνα Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας,
ὅπου Ἐκεῖνος εἶναι ἡ Κεφαλή.

Αὐτό τό Σῶμα ἀνιστοροῦμε στίς ἅγιες εἰκόνες:
– στήν μορφή τῆς Θεοτόκου· Θεοτόκειος παρου-
σία καί παρησία, ὑπέρ ἀπάντων [ἡ ὁποία συν-
εχῶς προσεύχεται θεόδεκτα γιά ὅλους καί ὅλα]

- στίς μορφές τῶν Ἁγίων· Ἀγιόλεκτος ἄληκτη σύν-αξι, πρὸς ἁπάντων [πού δέν παύουν νά προσ-αξάνονται, καί νά προσεύχονται γιά ὅλους]·
 - στίς μορφές τῶν Δικαίων· Δικαιοσύλληκτος ἀτε-λείωτη προσανατένιση, ἀντί ἁπάντων [πού ὄλο-έν λαχταροῦν περισσότερο τόν Θεό, ἀντί ὄλων, καί αὐτό μᾶς μεταγγίζουν]·
 - στίς μορφές τῶν Ἀγγέλων· Ἀγγελόπρεπος αἰώνια εὐφροσύνη, μεθ' ἁπάντων [πού εὐφραί-νονται αἰώνια, μαζί μέ ὅλους τούς σωζομένους].
- Ἔτσι αὐτοί εἶναι ὑποστατικές παρουσίες πλη-ρότητος τῆς Χριστομεθεξίας.

Καί ἐμεῖς; Θά ἀπομεινουμε ἀπλοί θεατές τοῦ θαύματος; τοῦ μυστηρίου; τῶσων εἰκόνων του; Θά ἀπολαμβάνουμε μόνο κάποια προστασία, κάποια θαυμαστή εὐεργεσία, κάποια ἐμπνευση, κάποια λύση;

Κάθε ἄλλο.

Καταρχήν, Χριστολογικά, ἡ σωτηρία προσφέρε-ται σέ ὅλο τόν κόσμο. Ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού ὁ Θεός ἐνανθρώπησε. Παραλαμβάνεται ὁμοῦ ἐθελοντί ἀπό τόν καθένα μας προσωπικά, τήν ὥρα πού βαπτίζομαστε καί μυρωνόμαστε καί συν-αρ-τιωνόμαστε ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Γιά νά φθά-σουμε τελικά ἐκεῖ πού μᾶς θέλει καί μᾶς προσφέ-ρεται ἐν χάριτι ὁ Θεός... Δηλαδή στή θέωση διά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ!

Ἡ θέωση εἶναι ἓνα μυστήριο καί συνάμα γεγο-νός ἐλευθερίας. Ἀπόλυτης ἐλευθερίας τοῦ Θεοῦ

καί σχετιζόμενης ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἀγά-πης τοῦ ἀκτίστου Θεοῦ καί ἀγάπης τοῦ κτιστοῦ ἀνθρώπου, σέ κοινωνία! Θεϊκῆς περιχώρησης τοῦ ἀνθρώπου πρὸς σωτηρίαν καί ἀνθρώπινης περι-χώρησης τοῦ ἀπεριχώρητου Θεοῦ ἐν χάριτι.

Αὐτή ἡ κοινωνία καί αὐτή ἡ χάρις μᾶς προσφέ-ρονται ἀπό τό Χριστό ὡς ἐκκλησιαστική δυνατό-τητα· εἶναι ὁ μόνιμος ἐκκλησιασμός τῆς Χριστολο-γίας καί ἡ διαρκῆς Χριστοποίηση τοῦ ἐκκλη-σιασμοῦ μας. Ὁ κατά φύσιν τέλειος Κοινωνός καί Κοινωνούμενος τοῦ Πατρός καί τοῦ Πνεύματος, γίνεται καί δικός μας κατά φύσιν Κοινωνός καί κατά χάριν Κοινωνούμενος! Γίνεται διά τῶν μυ-στηρίων τῆς Ἐκκλησίας ἐθελοντής Ἐνοικος στό πολυὑπόστατο τῶν ἐθελοντῶν πιστῶν. Ὁ Θεός Πατέρας ἀναγνωρίζει σ' ἐμᾶς τούς πιστούς δυνά-μει καί ἐνεργεῖα τόν Υἱό Του, οἰονεῖ «ἐπαναλαμ-βανόμενο» χάρις στό Ἅγιο Πνεῦμά Του. Παραμέ-νει Μοναδικός διά τόν Πατέρα καί τό Πνεῦμα, καί γίνεται Μοναδικός γιά ἐμᾶς, τά ἐκκλησιαστικά Του μέλη. Ἐκεῖνος τά πάντα δι' ἡμᾶς. Κι ἐμεῖς τά πάντα δι' Ἐκεῖνον.

Ὡσάν ἐνοφθαλμισμένος στήν Ἐκκλησία, ὁ πι-στός ζωντανεῖ ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, γιά τήν ἐνάσκηση τῶν θεανθρώπινων ἀρετῶν, ὡς δική του κατάφαση στήν ἐκκλησιαστική λειτουργική κοι-νωνία τοῦ Χριστοῦ. Καί ἔτσι ὑποδέχεται τίς ἀκτι-στες ἐνέργειες τοῦ ἐνανθρωπισμένου Θεοῦ, μέσα στό ὅλο μυστήριο τῆς πραγματικῆς ἐκκλησια-

Ἁγιότατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος καί τά μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῦς Συνόδου ἐόρτασαν πανηγυρικῶς τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας (1.3.2015).

στικῆς παρουσίας Του. Ἡ ἐνάσκηση προϋποθέτει τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ὀλοτελῆ ἀγάπη μας πρὸς τὸν Θεό (τὸ γνωστὸ «ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καρδίας καὶ διανοίας»). Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο καθαρίζει τελικὰ ὁ νοῦς μας ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδωλα τῆς ἐγκοσμιοτήτος καὶ ἀπὸ τὸ εἶδωλο τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ὅποτε καὶ ἡ καρδιά μας ἀπὸ ἐγωικὴ καὶ παθολογικὴ γίνεται θεολατρευτικὴ, ὑγίης καὶ τέλεια, «ἐν μηδενί λειπομένη» (Ἰακ. 1,4). Καὶ ὁ νοῦς πού ἔχει καθαροθεῖ κινεῖται «εἴτε μέσα στὴν ἀπαθῆ θεώρηση τῶν πραγμάτων, εἴτε στὴ φυσικὴ θεώρηση τῶν ὄρατῶν καὶ τῶν ἀοράτων, εἴτε μέσα στό Φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος» (ὅπως λέει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής). Γιά νά χαίρεται τὸ μυστήριό τῆς σωτηρίας, μέσα στὴν ἐκκλησιαστικῶς μετεχόμενη πληρότητά του. Καὶ νά ζεῖ ὀλοτελῶς «τὴν εὐχαριστία τῆς λειτουργίας τοῦ Θεοῦ», στὴν αἰώνια Ἀποκάλυψη τοῦ Ἀκτίστου.

Ὅποτε ἔχουμε τὴν τέλεια ἐκκλησιαστικὴ μέθεξι στό Χριστολογικὸ μυστήριό, πού οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι τὸ θεολόγησαν καὶ τὸ ἀνέλυσαν σωτηριολογικά.

Ὅλα αὐτὰ μᾶς δίνουν τὴν οὐσιώδη εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ τὸ περιεχόμενο καὶ νόημα τοῦ ἱστορικοῦ πολιτισμοῦ της:

- τὴ Χριστοειδῆ ἀνθρωπινότητα (ὡς μετοχή καὶ μίμηση τοῦ Θεανθρώπου).
- καὶ τὴ Χριστοφόρο ἀνθρωπιά· (γιά κάθε συγκεκριμένο συνάνθρωπο: πεινασμένο, ἄστεγο, ξένο, ταλαιπωρημένο, ἀπελπισμένο, ἄρρωστο, ἐμπερίστατο, ἐκπεσόντα, καταφρονημένο, χρίζοντα τῆς δικῆς μας ἀνθρωπιᾶς· καὶ γιά τὸν συλλογικὸ πολυπόστατο ἄνθρωπο, προσδεόμενο τῶν δικῶν μας ἐπιμόνων κλαυθμῶν).

Ἡ «Χριστοειδέα» τῆς ἀνθρωπινότητος εἶναι ἡ φυσικότητά της, τὸ «κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν». Αὐτὴ ἡ Χριστοφόρος φυσικότητά μας δίνει καὶ τίς πραγματικὲς διαστάσεις τῆς ἀνθρωπιᾶς. «Μία διαβάθμιση πού δέν εἶναι καθόλου ἀμελητέα καὶ ἔχει ἀντίκρισμα στὴν αἰωνιότητα ὡς προσωπικὴ ἄθληση στό ἦθος τοῦ Σταυρωμένου Χριστοῦ, εἶναι ἀκόμα καὶ ὁ ἰδρώτας πού χύνουμε ἐργαζόμενοι γιά τοὺς ἄλλους, ὅπως μᾶς λέει ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος: “Τὸ καλύτερο ἄρωμα εἶναι ἐκεῖνο τοῦ ἰδρώτα πού χύνουμε ἐργαζόμενοι γιά τοὺς ἄλλους”» (π. Δημητρίου Στανιλοάε, Ἡ κοι-

νωμία τῶν Ἁγίων· ἐν «Πρόσωπο καὶ Σταυρός» (συζητήσεις μὲ τὸν π. Δημήτριο Στανιλοάε) τοῦ π. Μάρκου-Ἀντωνίου (Κόστα Ντέ Μποργκάρ)· ἐκδ. Ἐν πλῶ 2014, σ. 75).

Μιά τέτοια ἀνθρωπινότητα καὶ ἀνθρωπιά, τίς βλέπουμε μπροστά μας νά λάμπουν στά εἰκονισμένα πρόσωπα τῶν φιλοθέων καὶ τῶν φιλανθρώπων Ἁγίων μας. Μὲ τόσες διαβαθμίσεις προσωπικῆς ἰδιαιτερότητος, ὅσες καὶ κάθε ἀγιαζόμενος. Ἔχουμε ὀλοζώντανες εἰκόνες τοῦ Σωτῆρος, ὄχι ὁμως ἀντιγραφές ὁμοιοσύνης ἀνθρώπων!

Μὲ ἓναν τέτοιον ἐκκλησιασμό προέκυψε καὶ μεγαλοῦρησε ὁ ρωμαίικος πολιτισμὸς μας. Εἶναι αὐτὸ γιά τὸ ὁποῖο ἔγραφε τὸ 1979 ἡ γαλλικὴ ἐφημερίδα “Le Monde” στό πρωτοσέλιδό της, ὅταν εἶχε ὀλοκληρωθεῖ ἡ διαδικασία ἔνταξης στὴν τότε ΕΟΚ: «Καλωσορίζουμε τὴ χώρα τῆς Φιλοκαλίας, τὴ χώρα τοῦ Βασιλείου, τοῦ Γρηγορίου, τοῦ Χρυσοστόμου!» Ἡ Φιλοκαλία εἶναι καὶ ὡς λεξισύμβολο πληθωρικὰ ἐκφραστικὴ. Πολύ περισσότερο, ὡς ταυτότητα τῆς ἐνιαίας Χριστιανοσύνης, ὅπως τὴν διασώζει ἡ ἀδιάκοπη Ὁρθοδοξία μὲ τὰ Θεοσεφεῖ ὄργανα τοῦ Παρακλήτου, τῶν Ἱεραρχῶν, τῶν Μαρτύρων, τῶν Ὁσίων, τῶν Ὁμολογητῶν, τῶν Ἐγκρατευτῶν, τῶν Δικαίων μὲ θεμέλιο τὴν ἀποστολοπαράδοτη διδασκαλία· καὶ ὅπως θὰ τὴν ἤθελε ὁ σύγχρονος Εὐρωπαῖος καὶ γενικότερα ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Γιά νά ἀναπνεύσει ἐπιτέλους ἀνθρώπινα, δηλαδή Θεανθρώπινα. Ὅπως μᾶς θέλησε καὶ μᾶς ἐπλασε καὶ μᾶς ἀνέπλασε λυτρωτικά ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

Πόσο ἀποθεματικὸ αὐτῆς τῆς δυναμικῆς διαθέτουμε; Καὶ πού ὑπάρχει; Ὅστε νά μποροῦμε νά λάβουμε καὶ νά δανείσουμε τὸν ἅγιο Φιλοκαλισμὸ μας στοὺς ἐταίρους μας Εὐρωπαίους; Ἄτοκα καὶ δίχως μνημόνια, μὲ τὴν ἀπλωσύνῃ μιᾶς πνευματικῆς καταξίωσης (ἔσω κι ἂν δέν κατανοεῖται ἀπὸ τίς στενόψυχες ἀριθμομηχανές τοῦ δυτικοῦ κόσμου...).

Οἱ ἄνθρωποι πού ἀθλοῦνται στό ἦθος τῆς ... ἄμιλλας τοῦ σαρκωμένου Θεοῦ. Οἱ ἐν Χριστῷ ἄνθρωποι, οἱ θεούμενοι καὶ οἱ θεωμένοι πού ξεπερνοῦν ἐν χάριτι τὴν κτιστότητα, διαθέτουν τὸ ἀποθεματικὸ αὐτῆς τῆς δυναμικῆς καὶ εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ τὴν ἠλεκτρονικὴ διακοινωνία. Αὐτοὶ καὶ μόνον μποροῦν νά μεταδώσουν ἀπὸ τὴν λειτουργι-

κή Πνευματικότητα της ψυχής τους, περιεχόμενο «Ανθρωπιᾶς» στὸν ἀριθμοφόρο (τουτέστιν ἀπρόσωπο) καλωδιόψυχο ἠλεκτρονισμό τῶν συναπάτων ἀνθρώπων.

«Ἀνθρωπιᾶ» ἔξω ἀπὸ τὰ σταυρωμένα καὶ ἀναστημένα χέρια τοῦ ἐνανθρωπήσαντος, Λόγου τοῦ Θεοῦ, οὔτε «λογοποιεῖται», οὔτε ἔχει «λόγο» ὑπαρξῆς. Εἶναι τὸ παγκόσμιο ἔλλειμμα, ὅπως ξεκάθαρα τὸ προφήτεψε ὁ ἐθναπόστολος πατροκοσμάς.

Φθάσαμε λοιπὸν σὲ ἓνα βασανιστικό ἐρώτημα ἄς τὸ ὀνομάσω εὐρωπαϊκῆς καὶ παγκόσμιας ἐπικαιρότητας. Εἴμεθα μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Κατὰ πόσον ὁ ἐκκλησιασμός τοῦ πολιτισμοῦ μας ἀνευρίσκει κοινὰ σημεῖα μὲ τὴν Εὐρώπη; Θά μπορούσε σήμερα ὁ λεγόμενος Δυτικὸς κόσμος νὰ ἀναζητήσει ἐμπειρικά τὴν πληρότητα τῆς ἀνθρωπολογίας του στὸ ἀφθαρτο κάλλος τοῦ Χριστολογικοῦ μυστηρίου; Ἦ μήπως ἀρκεῖται στὴν ἀνθρωπολογία τῆς... τεχνολογίας;

Γιὰ πολλοὺς λόγους αὐτὸς ὁ ἀνθρωποχῶρος ἀντικατέστησε τὴν ἐκκλησιαστικὴ ταυτότητα τῆς θεο-μεθεκτικῆς ζωῆς, μὲ μιὰ σπουδαία θρησκευτικὴ ἰδεολογία. Γιὰ νὰ τὴν παραμερίσει κι αὐτὴν μὲ τὴν εἰδωλοποίησιν τοῦ Διαφωτισμοῦ! Ὁ θρησκευτικὸς ἰδεαλισμὸς ... «μετανάστευσε» στὸν ἐπιστημονικὸ, στὸν κοινωνικὸ, στὸν πολιτικὸ ὀρθολογισμό, καὶ σὲ ἄλλες μεταλλαγές. Μέσα σὲ ἓνα διαρκῆ πυρεττὸ τοπικῶν καὶ διεθνικῶν ἐντάσεων. Ἄριστος προοδευτισμὸς σὲ τέλειους ρυθμούς ... μικρομεγαλίας, καὶ ὁ καθένας μας ὑποχρεωμένος σὲ ἔνταξη ὑποταγῆς!

Πολιτικά στόματα ὁμολογοῦν ἐπίσημα ὅτι «ἡ παγκοσμιοποίησιν εἶναι μιὰ παμμέγιστη ἐπιχείρησιν «ἐπιστημονικῆς» κερδοσκοπίας καὶ ἐκμετάλλευσῆς», ἔστω καὶ ὡς «ὄχημα ἀνάπτυξης σὲ πολλοὺς τομεῖς τῆς παγκόσμιας ἀγορᾶς», ἀλλ' ὅμως αὐτὸς «ὁ δρόμος εἶναι κραυγαλέα ἐκμεταλλευτικὸς καὶ ἀδίκος» [βλ. Ἑνημερωτικὸ Δελτίο (πληροφορίες-σχολιασμοί) τῆς Ἑνώσεως τῶν τ. Βουλευτῶν καὶ Εὐρωβουλευτῶν, Ἀπρίλιος 2014, σσ. 36-37].

Ἡ ἀκτινογραφία τοῦ παρόντος ἀποτυπώνει μιάν ἀντικοινωνικὴ ὄντολογία: τοῦ «κατέχειν», καὶ μόνον τοῦ «κατέχειν». Τὸ καρδιογράφημα δείχνει τὴ στενοκαρδία τοῦ νευρωτικοῦ μας «εἶναι»: ἀπουσιάζει ἡ διόρασιν τῶν ἔσω, ἡ καθαρὴ ὄρασιν

τῶν ἔξω, ἡ ἐνόρασιν τῶν ἄνω, ἡ προόρασιν τῶν ἐπέκεινα, ἡ ἀναζήτησιν τοῦ νοήματός μας στὸν ζῶντα Τριαδικὸ Θεό.

Καὶ ὅμως! Πρὸ 20 αἰῶνων μᾶς προσφέρθηκε ἐνυπόστατα ἡ μόνη ἀληθινὴ ὄντολογία περὶ ἀνθρώπου, στὴν αὐτοφανέρωσιν τοῦ Σαρκωμένου Θεοῦ. Ἐδῶ ἔγκειται ἡ οὐσία τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ συμβόλων, ἡ λειτουργικὴ φανέρωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὄντολογίας, πού ἀνασώζει ὅλο τὸν ἀνθρώπο καὶ εὐλογεῖ τὴν ὑλικότητα τῆς κτίσεως.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης σχετικῶς ὑποσημαίνει: «Ὁ Θεὸς μεταδίδει μιὰ ἀκατανίκητη, ἀνερμήνευτη δύναμιν στὸ ζωοποιὸ Ἐύλο τοῦ Σταυροῦ. Τὴν ἴδια δύναμιν παρέχει καὶ στὸ μυστήριον τῆς ἀναίμακτης θυσίας στὴ θεία Εὐχαριστία. Ὅτι ἀγγίζει ἡ δύναμὶς Του καὶ ἡ χάρις Του γίνεται ζωοποιὸς» («Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ μου»). Τὴν ἀκτινοβολία αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου τὴν ὁμολογοῦσαν ἀκόμη καὶ «οἱ Τάιμς» τοῦ Λονδίνου στίς 13 Ἰανουαρίου 1891: Ἡ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ θαυμαστοῦ ἀνθρώπου μέσα στὸ ρωσικὸ περιβάλλον κάνει νὰ ξαναζοῦν τὰ ἀποστολικά χρόνια... Οἱ πνευματικὲς καὶ σωματικὲς θεραπείες πού πραγματοποιεῖ ἐπιβεβαιώνονται ἀπ' ὅλους.

«Ἡ θεραπευτικὴ τῶν ψυχικῶν νοσημάτων», εἶναι μιὰ διάστασιν τῆς Φιλοκαλικῆς, ἀλλὰ καὶ σύνολος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιμαντικῆς. Καὶ τὴν διαπιστώνουμε μέχρι καὶ στοὺς σύγχρονους Ὀσιακούς μας Γέροντες μὲ μιὰ θαυματουργὸ καθολικὴ πληρότητα, πού μιμεῖται ἀσκητικά καὶ μετέχει ἐκκλησιαστικά καὶ πνευματικά στὴν ἀνάληψιν τοῦ ὅλου Ἀδάμ καὶ ὅλου τοῦ κόσμου (τὴν ἀνακεφαλαίωσιν) ἀπὸ τὸν Σωτῆρα μας.

Νὰ μιλήσω ἐν προκειμένῳ τὴν ἀπλή γλῶσσα μιᾶς πρόσφατης ἀγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας: Ἐνώπιον πολλῶν αὐτοπτῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τέσσερις Ἰταλοὶ Ὀρθόδοξοι, δύο κληρικοὶ καὶ δύο λαϊκοὶ, ἀξιοθήκαμε μιᾶς ἀπρόβλεπτης ποικιλίας ἐνθεαστικῶν σημείων τῆς θείας μεγαλοδωρίας. Ἐλαχιστότατα ἀποτιμήματα ἀπὸ τὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίου τῆς δόξης, ἐνῶ ἐπέπλεαν σὲ φιάλη ἁγιασμοῦ, μὲ τὴν ἐπίκλησιν μόνον τοῦ ὀνόματος τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τὴν σημείωσιν τοῦ τύπου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, παραδόξως καὶ θαυμαστῶς, καθ' ὑπέρβασιν τῶν ὄρων τῆς φύσεως, ἀπέκτησαν κίνησιν. Αἰσθητὸ σημεῖο τῆς ἀθέατης ἐνεργοῦ πα-

ρουσίας του Παναγίου Πνεύματος. Άλλοτε, ως ζωή φέροντα, κατευθύνθηκαν έως τόν πυθμένα και άλλοτε περιέτρεξαν τήν φιάλη μεταξύ τής επιφανείας και του πυθμένος, κινούμενα κυκλικώς και όριζοντίως στό περίγραμμά της... «Άγιω Πνεύματι... τά πάντα ζή και κινείται». «Άγιω Πνεύματι, τό βασιλεύειν πέλει, τό αγιάζειν, τό κινείν τήν κτίσιν· Θεός γάρ έστιν, όμοούσιος Πατρι και Λόγω» (Άναβαθμοί γ' και β' ήχου).

Μεταδίδουν στό νερό από τήν προσφερόμενη άκτιστη θεία ζωνάνια του Χριστου· και μ' αυτόν τόν αγιασμό, χωρίς μαγιά και προζύμι, ζυμώνονται πρόσφορα! Ένας διάλογος πίστης και ζωής Θεου και ανθρώπων, μέσα από τήν αγιαζόμενη ύλικότητα και τήν αναφορά της στό Θεό (τό νόημα περίπου τής σημερινής γιορτής)!

Νά τό πώ θεολογικά: έχουμε θεατή μιάν αγιαστική συγκατάβαση τής Χριστολογίας στήν οικολογία, χάριν τής... ανθρωπολογίας! Και έμεις και ή κτίση, για τή θεανθρώπινη όλοκληρία τής λειτουργίας. Αυτά πού θέλει νά μās υποδείξει ό Θεός, και μέ τό άφθαρτο σκήνωμα τής αυτοκρατειρας αγίας Θεοδώρας, ή όποία αναστήλωσε τίς ιερές εικόνες, και φυλάσσεται στήν Κέρκυρα. Καθ' ότι τά θαύματα των ιερών συμβόλων μας δέν ύφίστανται καθ' έαυτά, αλλά έν Χριστω χάριν ήμών, χάριν όλου του κόσμου. Εικόνα αναστάσεως και... «πολιτισμός» άφθαρσίας, σέ όλους τούς πεινώντες και διψώντες.

Τουναντίον, ό πληθωρικός πολιτισμός μας, παρ' όλη τήν άλαζονεία τής ήλεκτρονικής άπογειώσεως, οικοδομεί όλοένα μιάν εικόνα (άπο)πτώσεως (όπως θά έλεγε ό γέρον Σωφρόνιος του Έσσεξ).

Δέν θέλω νά πώ ότι ό διεθνής χώρος στερείται συναισθημάτων και ευαισθησίας (και πολλών διαβαθμίσεων θρησκειακής άνοχής). Διότι θά μέ διέψευδε ό μέσος όρος τυπικής ανθρωπιās ανά τήν ύψηλιο. Θά μέ διέψευδε ό άξιοπρεπής ανθρωπισμός τής έπιστήμης, τής διεθνούς κοινωνικής πολιτικής και των πολιτισμικών φαινομένων, τά ειρηνιστικά ψηφίσματα και... έπεμβάσεις (!), και πολλές φιλότιμες ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Υποσυνείδητες άγωνίες για τή λυτρωμένη ανθρωπία...

Η σημερινή έορτή μās έπαναφέρει στό ρεαλισμό τής έκκλησιαστικής ανθρωπιās, τής Χριστοσωτηρίας. Όπως έμβιώνεται Όρθόδοξα, δηλαδή Έκκλησιαστικά, ως «συμπλήρωμα Χριστου», ως σωμα τής άχραντης Κεφαλής μας.

Ένεικονίζει έμπρός μας τήν Θεανθρωπότητα του Αιωνίου και τήν έσχατολογική μέθεξή Του από έμās τούς προσωρινούς. Μέσα στίς συνθήκες και τίς δυσκολίες και τίς άνάγκες τής ιστορίας. Ό Χριστός και οι Άγιοι, και οι Δίκαιοι, και οι Μετανωμένοι, και ό κόσμος όλος καλεσμένος ... μέχρι και τόν έσχατο «δίκαιο ληστή»: είναι ή απόδειξη για τήν όλάνοιχτη άγκαλιά του Τριαδικου Θεου στην πανανθρώπινη ιστορία.

Ό επίσημος όμιλητής
Σεβ. Μητροπολίτης
Γουμενίσσης,
Άξιουπόλεως
και Πολυκάστρου
κ. Δημήτριος.

Τό εικονίζουμε μέ τήν φωτεινή μορφή ἐκάστου Ἁγίου, ἀπό κάθε γωνιά γῆς καί ἀπό κάθε δευτερόλεπτο τῆς ἱστορίας. Ἀπό τή συμβολική τῆς λεπτομέρειας τῶν εἰκόνων, βλέπουμε «εἰκονιστικά» τόν ἁγιασμένο ἄνθρωπο, νά θέλει αὐτά πού θέλει ὁ Θεός περὶ ἡμῶν, στίς ξέχωρες συνθήκες τοῦ βίου του. «Βλέπουμε» ἐν εἰκόνι νοερά τό Ἅγιο Πνεῦμα μέ τήν ἄκτιστη Χάρη Του, πού ἐνεργεῖ διά τοῦ ἁγιασμένου ἢ μετανοημένου ἀνθρώπου σέ ἀφαντάστως ποικίλα κοινωνικά καί ἱστορικά πλαίσια. Μέ τίς ἱερές εἰκόνες ἀντικρίζουμε κατενώπιόν μας τό μυστήριο τῆς θεωμένης καρδιάς (κέντρο τῆς ὑπαρξιακῆς ταυτότητος) ἀναριθμητῶν ἁγίων προσώπων, σέ ἀναριθμητά χωρο-χρονικά δεδομένα, πού διευρύνονται μέ τήν ἄκτιστη χάρη τῆς Χριστολογικῆς ἐσχατολογίας!

Καί δέν σταματοῦμε μόνο στή θεά. Ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας διαλαλεῖ τό «πλείω τούτων», τό περισσότερο καί τό πληρέστερο. Ὁ Θεός τῶν Ἁγίων μας, ὁ Τριαδικός Θεός, εἶναι γενναιοδωρός μέχρι τήν πλήρη μέθεξη τοῦ μυστηρίου!

Τά πρωτότυπα τῶν εἰκόνων (ὁ Κύριος, ἡ Παναγία, οἱ Ἅγιοι) ζοῦν καί ἐνεργοῦν, καί κοινωνοῦμε μαζί τους, μέ τήν ἄκτιστη χάρη τοῦ Παρακλήτου. Ἐπομένως, ἔχουμε ἓνα διαρκές ἄνοιγμα κοινωνίας ὅπου γῆς. Οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ὁ τόπος περιορίζει τήν θεωμένη ἀνθρωπινότητα τῆς Παναγίας καί τῶν Ἁγίων. Οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ὁ τόπος ἐμποδίζει τή δική μας ἐκκλησιαστική προσέγγιση στό δικό τους ἁγιασμένο παρελθόν, πού εἶναι πλέον ἐσχατολογικό αἰώνιο παρόν. Ὅπως τό θέλησε καί ἔγινε ὁ Χριστός μας, μεριζόμενος ἀμερίστως στόν καθένα καί σέ ὅλα τά Μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Του Σώματος. Μᾶς δόθηκε ἡ δική Του ἐνυπόστα-

τη παρουσία καί χάρη γιά ἄνοιγμα κοινωνίας στά δικά μας στενόκαρδα καί στενόχωρα «ἐγώ» καί «ἐσύ», μέ τόν ἴδιο τόν Κύριό μας νά τά ἀνοίγει καί νά τά καταξιώνει ὡς Ἐκκλησία Του.

Εἶναι κάτι ἀπόλυτα ἀντίθετο πρὸς τήν διεθνική μικροψυχία τοῦ ὀρθολογισμένου κέρδους, τίς ἐνεχυριάσεις ἀνθρώπων καί πραγμάτων καί ὅλου τοῦ κόσμου. Καί αὐτά τά καταγγέλλει μέν ἡ ὑπαρξιακή ἀγωνία τῆς παγκόσμιας διάνοησης. Χωρίς ὅμως νά μπορεῖ νά ὑποδείξει τόν μοναδικό καταλύτη: τήν πίστη στόν ἀληθινό Θεό τῆς Ὁρθόδοξης ἐκκλησιαστικῆς μέθεξης.

Μακαριώτατε Δέσποτα,

ἀπέναντι στίς διεθνεῖς θλιβερές αὐτο-ζωγραφίες, ἐδῶ καί τώρα προβάλλει προφητικά ἡ ἀγιογραφημένη ἐσωτερικότητα τῶν ναῶν μας. Ὡσάν συμβολική περιχώρηση τοῦ Σύμπαντος, ὅπως τό πρωτο-ἐφτιαξε ὁ Κύριος, γιά χάρη μας! Καί προπαντός σάν πραγματικότητα καί ἔκφραση τῆς αἰώνιας βασιλείας Του, σέ κάθε λειτουργία!

«Ὁ μεθ' ἡμῶν Θεός» καί τό φανερωμένο μυστήριο τῆς ζωῆς Του κοινωνούμενο Ὁρθοδόξως, μᾶς ὀδηγεῖ στή μοναδική Ἀνακάλυψη τοῦ νέου κόσμου, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία-Χριστός.

Αὐτό τό εὐαγγέλιο δέν ἀγγίζει τήν ἠλεκτρονική διεθνή ἐπικαιρότητα. Κι ὅμως· εἶναι ἡ μόνη ἀναλλοίωτη καί ἀθάνατη Εἶδηση πρὸς τήν παγκοσμιότητα καί τήν πανανθρωπότητα. Αὐτό θά λιτανεύσουμε σέ λίγο μέ τίς ἅγιες εἰκόνες καί θά ὁμολογήσουμε μέ τό «Πιστεύω» καί τό Συνοδικό τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀποφασισμένοι γιά τήν ἱεραποστολή τῆς λειτουργημένης «Φιλοκαλίας», τῆς πίστεως καί τῆς ἀνθρωπιᾶς, πρὸς τόν πεινῶντα καί διψῶντα ἄμεσο καί εὐρύτερο κόσμο μας.

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Οί Ἀκολουθίες τοῦ Νυχθημέρου
κατά τίς Καθημερινές
τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς

Τοῦ Οἰκονόμου Παρασκευᾶ Ἀγάθωνος, Δρος Θεολογίας

(Εἰσήγησις στό ΙΕ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο
Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἰ. Ν. Ἀγίου Γεωργίου Καρέα
Ἰ. Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ἰμμητοῦ,
22-24 Σεπτεμβρίου 2014)

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

1. Ἡ περίοδος τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς
καί οἱ καθ' ἡμέραν ἀκολουθίες τῆς:
ἱστορία, δομή, ἰδιομορφίες.

Ὡς γνωστόν ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἄρχεται τήν καθαρά Δευτέρα καί περατοῦται τήν Παρασκευή πρό τῶν Βαΐων. Ἀναντίλεκτα, γιά ἐμᾶς τούς ὀρθοδόξους χριστιανούς, ἡ περίοδος τούτη εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν κατανοητική περίοδος τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους. Σ' αὐτή δεσπόζουν οἱ πολλές καί μακρές ἐκκλησιαστικές ἀκολουθίες, ἡ αὐστηρά τῆς Ἐκκλησίας νηστεία, ἡ σύντονη προσευχή, ἡ ἀμετρη ἄσκηση, ἡ ἔντονη διάθεση γιά μετάνοια καί αὐτοκριτική, τό κατά Θεόν πένθος, ἡ πυκνότερη προσέλευση στήν θεία κοινωνία. Αὐτῆς, λειτουργικά προηγῶνται ἡ ἑβδομάδα τῆς Τυρινῆς, ἡ Κυριακή τῆς Ἀπόκρεω, τό Ψυχράββατον, καί οἱ Κυριακές τοῦ Ἀσώτου καί τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου· ἔπονται δέ οἱ δύο δεσποτικές ἑορτές τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἁγίου Λαζάρου καί τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, καί ἡ μεγάλη ἑβδομάδα. Ἀποκορύφωμα καί ἐπιστέγασμα πάντων ἡ ἑορτή τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Ἀπό τό εὐρύτατο αὐτό περὶ τήν μεγάλη Τεσσαρακοστή θεματολόγιο θά ἐστιάσουμε τήν προσοχή μας στίς καθ' ἡμέραν τελούμενες ἐπ' ἐκκλησιαστικά ἀκολουθίες ἢ ἄλλως πως στίς ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου ἢ τοῦ εἰκοσιτετραώρου.

Τοῦτες θά μπορούσαμε νά τίς κατατάξουμε σέ δύο ομάδες. Στήν πρώτη ομάδα κατατάσσονται οἱ γνωστές ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου, ἦτοι τό μεσονυκτικόν, ὁ ὄρθρος, ἡ ἀκολουθία τῆς α', γ', σ' καί θ' ὥρας καί ὁ ἑσπερινός. Οἱ ἀκολουθίες αὐτές τελοῦνται καί καθ' ὅλη τήν διάρκειά τοῦ ἔτους, πλὴν τήν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς προσλαμβάνουν καί ἐπαυξάνονται μέ ἰδιαίτερα λειτουργικά στοιχεῖα μή χρησιμοποιούμενα στό ὑπόλοιπο τοῦ χρόνου. Τέτοια στοιχεῖα εἶναι ἡ ψαλμωδία τοῦ Ἀλληλούια, ἡ στιχολογία τοῦ Ψαλτηρίου καί τῶν βιβλικῶν ᾠδῶν, οἱ τριῶδοι καί τετραῶδοι κανόνες, οἱ κανόνες μέ δευτέρα ᾠδή, ἡ συνεχῆς ἀνάγνωση βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τά πολλά ψαλμικά προκείμενα, τά ἄμνημα ἀπολυτίκια, τριαδικά καί φωταγωγικά τροπάρια, τά κατανοητικά τροπάρια, ἡ εὐχή τοῦ ὁσίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου καί οἱ πολλές μετάνοιες.

Στήν δεύτερη ομάδα κατατάσσονται ἀκολουθίες ἢ λειτουργικά στοιχεῖα τά ὅποια χρησιμοποιοῦνται μόνο τήν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς. Τέτοια εἶναι ἡ ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἀποδείπνου, τῶν τυπικῶν καί τῆς προηγιασμένης, ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος, τμηματικά τίς πρώτες τέσσερις Παρασκευές, καί ὁλόκληρος τό ε' Σάββατο τῶν νηστειῶν, καί ὁ μέγας κανόνας τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης, ὡσαύτως τμηματικά στά ἀπόδειπνα τῆς α' ἑβδομάδος καί ὁλόκληρος τήν Πέμπτη τῆς ε' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν.

Ἡ περίοδος τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς χαρακτηρίζεται ἀπό ἓνα ἔντονο λειτουργικό συντηρητισμό¹, τόσο ὡς πρός τίς καθ' ἡμέραν τελούμενες

ἀκολουθίες, ὅσο καί ὡς πρός τὰ λειτουργικά στοιχεῖα τὰ ὁποῖα τίς περιβάλλουν, ἀλλά καί τίς ιδιομορφίες τίς ὁποῖες παρουσιάζουν. Ὁ λειτουργικός αὐτός συντηρητισμός τῆς Σαρακοστῆς συνετέλεσε ὥστε οἱ ἀκολουθίες τῆς, σέ σχέση μέ τίς τοῦ ὑπολοίπου ἔτους νά διατηρηθοῦν, θεωρητικά τοῦλάχιστον, σχεδόν ἀλώβητες, διετήρησαν δέ πλεῖστα ὅσα ἀρχαῖκά λειτουργικά στοιχεῖα. Σημαντικότερο ρόλο στήν συντήρηση τῆς ἀρχαιοπρέπειας τῆς Σαρακοστῆς ἔπαιξε τόσο ὁ σεβασμός, τόν ὁποῖο ἐπέδειξεν ὁ ἄνθρωπος πρός τήν ἱερώτερη περίοδο τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους, ὅσο καί ἡ μικρή, σέ σχέση μέ τόν ὑπόλοιπο χρόνο, διάρκειά τῆς. Εἶναι κανόνας, θά λέγαμε, πῶς ἐκεῖνα τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται λιγότερο, διατηροῦνται στόν χρόνο περισσότερο.

α) *Οἱ ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου.*

Ὡς γνωστόν ἡ λατρεία τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τήν λατρεία ἡ ὁποία δομήθηκε καί ὁργανώθηκε στόν ναό τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καί τήν μονή τοῦ ἁγίου Σάββα στά Ἱεροσόλυμα. Τό δέ τυπικό τῆς εἶναι τό λεγόμενο Ἁγιοσαββίτικο Τυπικό. Σημαντικό ρόλο στήν τελική διαμόρφωση τῆς λατρείας ἔπαιξε ἐπίσης καί ἡ μονή τοῦ Στουδίου στήν Κωνσταντινούπολη.

Ἡ ὁργανωμένη σέ ἀκολουθίες προσευχή τῆς Ἐκκλησίας ἔλκει τίς καταβολές τῆς ἀπό τόν ναό τοῦ Σολομῶντος, ὅπου ἀπό κοινοῦ προσεύχονταν οἱ εὐλαβεῖς ἰουδαῖοι δίς τῆς ἡμέρας, τό πρωί καί στήν δύση τοῦ ἡλίου, καί τίς συναγωγές, στίς ὁποῖες κατέφευγαν γιά ἀτομική προσευχή καί σέ ἄλλους χρονικούς σταθμούς τῆς ἡμέρας. Τίς ὁποιες προσευχητικές συνήθειες τῶν ἰουδαίων υἰοθέτησε ἡ πρώτη Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων. Στήν Καινή Διαθήκη ὑπάρχουν οἱ πρώτες μαρτυρίες. Οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καί Ἰωάννης ἀνεβαίνουν στόν ναό τῶν Ἱεροσολύμων «ἐπί τήν ὥραν τῆς προσευχῆς τήν ἐνάτην» (Πράξ. γ' 1). Ὁ Πέτρος ἀνεβαίνει στό δῶμα τῆς οἰκίας τοῦ Σίμωνος τοῦ βυρσέως στήν Ἰόππη «προσεύξασθαι περί ὥραν ἔκτην» (Πράξ. ι' 9). Ἐπίσης, ὁ ἑκατόνταρχος Κορνήλιος ἀκολουθώντας τίς συνήθειες τῶν ἰουδαίων προσεύχεται στό σπίτι του, στήν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης, «τήν ἐνάτην ὥραν» (Πράξ. ι' 3. 30).

Ἀπό τήν συνήθεια λοιπόν τῶν πρώτων χριστιανῶν νά προσεύχονται σέ διάφορους σταθμούς

τῆς ἡμέρας γεννήθηκαν κατ' ἀρχάς οἱ ἀκολουθίες τοῦ ὄρθρου καί τοῦ ἑσπερινοῦ, ἡ πρωινή καί ἡ βραδυνή προσευχή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν συνεχείᾳ, καί κατά τό «ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἦνεσά σε ἐπί τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου» τοῦ ψαλμοῦ (Ψαλμ. ρη' 164), οἱ ἀκολουθίες ἔγιναν ἑπτά τόν ἀριθμό. Στίς δύο ὑπάρχουσες προστετέθησαν καί οἱ ἀκολουθίες τῆς α', γ', στ' καί θ' ὥρας καί τό μεσονυκτικό. Ἐξυπακούεται δέ πῶς ἡ κάθε μία ἐξ αὐτῶν ἐτελεῖτο στό χρονικό ἐκεῖνο σημεῖο τοῦ νυχθημέρου τό ὁποῖο ἀντιστοιχοῦσε πρός τήν ὀνομασία τῆς. Ἐτσι τό μεσονυκτικό ἐτελεῖτο τό μεσονύκτιον, ὁ ὄρθρος τίς πρώτες αὐγινές ὥρες, ἡ α' ὥρα τήν ἐβδόμη πρωινή, ἡ γ' τήν ἐνάτη πρωινή, ἡ στ' τό μεσημέρι, ἡ θ' στίς τρεῖς τό ἀπόγευμα καί ὁ ἑσπερινός στήν δύση τοῦ ἡλίου. Τό ἀπόδειπνο ἢ καί «προθύπνια» δέν ἀριθμεῖτο μεταξύ τῶν ἑπτά διότι ἐθεωρεῖτο προσευχή τοῦ κελλίου. Ἀνάλογο πρός τόν χρόνο τέλεσης τῶν ἀκολουθιῶν εἶναι καί τό περιεχόμενό τους. Ἄλλων μὲν τό περιεχόμενο ἀντλεῖται ἀπό δεσποτικά σωτηριώδη γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐπισυνέβησαν σέ συγκεκριμένες χρονικές στιγμές τοῦ εἰκοσιτετραώρου, ἄλλων δέ ἀπό γεγονότα πού συμβαίνουν στήν φυσική ροή τοῦ χρόνου. Ἐτσι τό θέμα τοῦ μεσονυκτικοῦ εἶναι ἡ κατά τήν διδασκαλία τοῦ Κυρίου δευτέρα παρουσία, ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν καί ἡ τελική κρίση, τοῦ ὄρθρου ἡ εὐχαριστία γιά τήν παρέλευση τῆς νύκτας, ἡ δοξολογία γιά τήν ἔλευση τοῦ φωτός καί τῆς ἡμέρας καί ἡ παράκληση γιά αἴσια διέλευση τῆς ἡμέρας κατά τό ἅγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ, τῆς α' ὥρας ἡ ἐξύμνηση τοῦ φωτός, τῆς γ' ἡ κάθοδος τοῦ ἁγίου Πνεύματος τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, τῆς στ' ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου, τῆς θ' ὁ θάνατός του καί τοῦ ἑσπερινοῦ ἡ εὐχαριστία γιά τήν περτέλευση τῆς ἡμέρας καί δέηση γιά τήν ὑπό τήν προστασία τοῦ Θεοῦ διέλευση τῆς ἐπερχόμενης νύκτας².

Τά συνιστῶντα τίς ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου, ἀλλά καί γενικότερα ὅλες τίς ἐκκλησιαστικές ἀκολουθίες ἐπιμέρους λειτουργικά στοιχεῖα εἶναι κατ' ἐπιλογήν κατά τό θέμα τῆς ἀκολουθίας ψαλμοί ἀπό τό Ψαλτήριον τοῦ Δαυῖδ καί ἱερατικά αἰτήματα μετ' εὐχῶν μέ περιεχόμενο ἐπίσης ἀνάλογο πρός τό περιεχόμενο τῶν ἀκολουθιῶν. Στίς δέ ἀκολουθίες τοῦ ἑσπερινοῦ καί τοῦ ὄρθρου προστίθεται καί πλούσιο ὕμνογραφικό ὕλικό. Οἱ ψαλμοί, τά αἰτήματα καί οἱ εὐχές εἶναι τά σταθερά στοι-

χεῖα μᾶς ἀκολουθίας, ἐνῶ οἱ ὕμνοι τὰ κινητὰ τῆς στοιχεῖα.

β) *Δομή τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς*

Τὴν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς γίνεται χρήση τριῶν κυρίως λειτουργικῶν βιβλίων, τοῦ Τριωδίου, τοῦ Ὡρολογίου καὶ τῶν Μηναιῶν. Τὰ ἐκ τῆς Παρακλητικῆς στοιχεῖα ἀπετέλεσαν τὸ πίσω μέρος τοῦ Τριωδίου. Πλούσιο λειτουργικὸ ὕλικό συναντοῦμε στίς δύο βασικὲς ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου, τὸν ἑσπερινὸ καὶ τὸν ὄρθρο, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ἐξακολουθοῦν μὲ ἐλάχιστες προσθέσεις νὰ διατηροῦν τὴν συνήθη ἀπλότητά τους.

Ἔτσι ἔχουμε: σὲ μεσονυκτικὸ μετὰ τὴν ἱερατικὴ ἐκφώνηση «Ὁ Θεὸς οἰκτιρῆσαι ἡμᾶς» τὴν πρόσθεση τῆς εὐχῆς τοῦ ὁσίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου μετὰ τῶν συνοδευουσῶν τριῶν, δώδεκα καὶ μίας μετανοίῶν. «Εἰ μὲν ἐστὶν Ἀλληλούια, ποιούμεν μετανοίας τρεῖς μεγάλας λέγοντες μυστικῶς ἐν ἐκάστη μετανοίᾳ ἀνά στίχον τῆς εὐχῆς τοῦ ὁσίου Ἐφραίμ, Κύριε καὶ δέσποτα τῆς ζωῆς μου... Μετὰ δὲ ταύτας, ἑτέρας μικρὰς ἰβ' μετανοίας, εἴτ' αὐθις μετάνοιαν μεγάλην μίαν»³. Τὸ μεσονυκτικὸ δὲν τελεῖται τὴν καθαρὰ Δευτέρα. Κατ' αὐτὴν «σημαίνει ὁ κανδηλάπτης βραδύτερον, διὰ τὴν τῆς ἑσπέρας Παράκλησιν»⁴. Παρατηρεῖται, θὰ λέγαμε, μία χαλάρωση ἐν ὄψει τοῦ ἐπίπονου ἀγῶνα τῆς Σαρακοστῆς. Πέραν ὅμως τῆς φιλανθρώπου πρὸς τοὺς μοναχοὺς διαθέσεως τοῦ συντάκτου τοῦ τυπικοῦ ὑπάρχει καὶ ἕτερος, λειτουργικὸς λόγος, γιὰ τὴν παράλειψη τοῦ μεσονυκτικοῦ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα. Καὶ αὐτὸς δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸ ὅτι διατηρεῖται τὴν ἡμέρα αὐτή, ὅπως καὶ στὴν τάξη τῶν ἀγρυπνιῶν, ἡ ἀρχαία τάξη, συμφώνως τῆς ὁποίας παραλείπονται ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ νεωτέρου μεσονυκτικοῦ γιὰ νὰ ἀρχίσει ὁ ὄρθρος ἀπὸ τοῦ ἕξαψάλμου⁵.

Ἡ ἴδια προσθήκη παρατηρεῖται καὶ στίς ἀκολουθίες τῆς α', γ' καὶ στ' ὥρας. «Εἰ δὲ ἐστὶ Τεσσαρακοστή, ποιούμεν τὰ τρεῖς μεγάλας μετανοίας, λέγοντες καὶ τὴν προγραφείσαν εὐχὴν· Κύριε καὶ δέσποτα τῆς ζωῆς μου· ὁμοίως καὶ τὰς ἑτέρας μικρὰς ἰβ', εἴτα καὶ τὴν τελευταίαν, γινομένων ὁμοῦ δέκα ἕξ»⁶. Σύμφωνα μὲ παρατήρηση τοῦ τυπικοῦ τοῦ Τριωδίου «ποσοῦνται δὲ αἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γινόμεναι μετάνοιαι τοῦ νυχθημέρου τριακόσιοι,

ἄνευ τοῦ μεσονυκτικοῦ»⁷. Τὴν εὐχὴ τοῦ ὁσίου Ἐφραίμ τὴν συναντοῦμε ἐπίσης καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ, τοῦ μεγάλου ἀποδείπνου καὶ τοῦ ὄρθρου τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Στὴν στ' ὥρα παρεμβάλλεται προφητεία ἀπὸ τὸν Ἡσαΐα. Αὐτῆς προηγεῖται τὸ τροπάριό της καὶ τὸ προκείμενο· ἔπεται δὲ δεῦτερο προκείμενο⁸. Νὰ σημειώσουμε πὼς ὅλο αὐτὸ τὸ σύστημα ἀνήκει στὴν ἀσματικὴ τριθέκη, καὶ πὼς ἀπὸ αὐτὴν μεταφρατεύθηκε στὴν ἀντίστοιχη μοναχικὴ ἀκολουθία⁹. Τὰ προκείμενα τοῦτα, μαζί μὲ τὰ δύο προκείμενα τὰ ὁποῖα προηγοῦνται τῶν παλαιοδιαθηκικῶν ἀναγνωσμάτων τῶν ἑσπερινῶν καλύπτουν ὅλη σχεδὸν τὴν σειρά τῶν ψαλμῶν, ἀπὸ τὸν πρῶτο (Δευτέρα α' ἑβδομάδος) μέχρι τὸν ἑκατοστὸ τριακοστὸ ἔβδομο (μεγάλῃ Τετάρτῃ). Τὰ προκείμενα τῶν ἡμερῶν τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ τῆς Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς τῆς Τυροφάγου λαμβάνονται κατ' ἐκλογὴν. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ μεγάλα προκείμενα τῶν κατασκευῶν ἑσπερινῶν τῶν Κυριακῶν («Μὴ ἀποστρέψης...», Ψαλμ. ξη' 17, καὶ «Ἐδωκας κληρονομίαν...», Ψαλμ. ξ' 2). Ἡ δὲ ἐναλλαγή τους ἀνά δύο Κυριακὲς παραπέμπει στὴν τάξη τῶν ἀσματικῶν ἑσπερινῶν¹⁰.

Στὴν θ' ὥρα, καὶ μετὰ τὸ «Κύριε ἐλέησον μ', τὸ Δόξα καὶ νῦν, Τὴν τιμιωτέραν» προστίθενται οἱ τρεῖς μεγάλες μετάνοιες καὶ ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν τυπικῶν τὸ τμήμα ἀπὸ τοὺς μακαρισμοὺς καὶ μέχρι τὴν εὐχὴ «Παναγία Τριάς, τὸ ὁμοούσιον κράτος». Τὰ τυπικά ἀπὸ αὐτοτελῆς μοναχικὴ ἀκολουθία τῶν μὴ λειτουργήσιμων ἡμερῶν, μετὰ τὴν δημιουργία τῆς προηγιασμένης, ἔχασαν τὸν ἀρχικό τους προορισμὸ καὶ ἐτελοῦντο μετὰ τὴν θ' ὥρα, πράξη ἡ ὁποία ἰσχύει μέχρι σήμερα. Ἐάν δὲ τῆς θ' ὥρας ἀκολουθεῖ προηγιασμένη τὸ «Πάτερ ἡμῶν» τῶν τυπικῶν παραλείπεται, διότι θὰ λεχθεῖ στὴν προηγιασμένη.

Σὲ ὅλες δὲ τίς ὥρες τῶν καθημερινῶν τῆς Σαρακοστῆς προστίθεται καὶ ἀπὸ ἓνα κάθισμα τοῦ Ψαλτηρίου. Καὶ τοῦτο προκειμένου τὸ Ψαλτήριον νὰ ἀναγινώσκειται μαζί μὲ τὰ τρία στιχολογούμενα καθίσματα τοῦ ὄρθρου καὶ τὸ ἓνα τοῦ ἑσπερινοῦ δις τῆς ἑβδομάδος ἀντὶ ἅπαξ. Ἐξαιροῦνται ἡ α' ὥρα τῆς Δευτέρας καὶ ἡ α' καὶ θ' ὥρα τῆς Παρασκευῆς ὅλων τῶν ἑβδομάδων, καθὼς καὶ ἡ α' ὥρα τῆς Πέμπτης τοῦ μεγάλου κανόνος.

Στόν ὄρθρο: ἡ βασιλική ἀκολουθία· παρ' ὄλο πού ἡ προέλευσή της εἶναι οἱ βασιλικές μόνες, καί τό περιεχόμενό της ἀνάλογα προσαρμοσμένο ὑπέρ τῶν βασιλέων, σήμερα θά λέγαμε ὑπέρ τῶν ἐν ἐξουσίαις ὄντων, καί μέ δεδομένο τήν χρήση της, τουλάχιστον τήν μεγάλη Ἑβδομάδα, συνυπουργούσης καί τῆς συντηρητικῆς ἀρχαιοπρέπειας τῆς Σαρακοστής, καλό θά ἦταν νά διατηρηθεῖ ὅπου τελεῖται ἢ νά ἐνταχθεῖ ἐκεῖ πού δέν τελεῖται στά ἐναρκτήρια λειτουργικά στοιχεῖα τοῦ ὄρθρου τῆς Σαρακοστής. Ἄλλωστε, ἄς μή ξεχνοῦμε πὸς τά πρῶτα τροπάρια τοῦ ὄρθρου, «Σῶσον, Κύριε, τόν λαόν σου» κ.λπ. εἶναι τροπάρια τῆς ἀρχικῆς βασιλικῆς ἀκολουθίας. Στήν Κύπρο οἱ δύο βασιλικοί ψαλμοί (ιθ' καί κ') λέγονται ἐμμελῶς, ἐνῶ ὁ ἱερέας θυμᾶ τόν ναό.

Τό Ἀλληλούια καί τά τριαδικά τροπάρια. Ὡς γνωστό τήν Σαρακοστή ἀντί τοῦ Θεός Κύριος καί τοῦ ἀπολυτικίου τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας, ψάλλεται τό Ἀλληλούια τρίς στόν ἦχο τῆς ἑβδομάδος, ὡς ἐφύμνιο σέ τέσσερις στίχους ἀπό τήν ᾠδή τοῦ Ἡσαΐου, καί ἐν συνεχείᾳ τά τριαδικά τροπάρια τοῦ ἦχου. Σύμφωνα μέ παλαιότερα Τυπικά, ὅπως εἶναι αὐτό τῆς μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος (ιβ' αἰ.), τό Ἀλληλούια μετά τῶν τριαδικῶν ψάλλονταν σέ ὅλες τίς μή ἐορτάσιμες ἡμέρες τοῦ ἔτους¹¹. Σιγά - σιγά, βοηθοῦσης καί τῆς τάσης αὔξεσης τῆς τιμῆς τῶν ἁγίων, ἡ ψαλμωδία τους περιορίστηκε μόνο τήν Σαρακοστή. Τό περιεχόμενο τῶν τροπαρίων εἶναι συναφές πρὸς τό περιεχόμενο τοῦ μεσονυκτικοῦ, ἐνῶ ἡ πρὸς τό τέλος προσαρμογή καί ἐπίκληση τῶν πρεσβειῶν τῶν ἁγίων τοῦ ἑβδομαδιαίου ἐορτολογικοῦ κύκλου τονίζει περισσότερο τόν ἀμνημο ἐορτολογικό χαρακτήρα τῆς Σαρακοστής.

Ἡ στιχολογία τοῦ Ψαλτηρίου. Τό Ψαλτήριον, τό πρῶτο ὑμολογικό βιβλίον τῆς Ἐκκλησίας χρησιμοποιήθηκε ἀνεκαθεν ποικιλοτρόπως στήν δόμηση τῆς λατρείας της. Πάμπολλοι ψαλμοί, χρησιμοποιοῦνται αὐτούσιοι σέ ὅλες τίς ἀκολουθίες, ἢ ἀπετέλεσαν τήν πηγὴ ἔμπεισης γιὰ τήν συγγραφὴ ἀναρίθμητων ὕμνων καί λειτουργικῶν εὐχῶν. Ἄλλοι πάλιν ἔγιναν ἀντίφωνα, εἰσοδικά, προκείμενα, ἀλληλουάρια, κοινωνικά. Ὀλόκληρο δέ τό Ψαλτήριον χωρισμένο σέ εἴκοσι καθίσματα ἢ ἐξήντα στάσεις στιχολογεῖται μία φορά ἑβδομαδιαίως. Δύο καθίσματα στιχολογοῦνται στόν ὄρθρο καί

ἓνα στόν ἑσπερινό. Τήν περίοδο τῆς Σαρακοστής ὁμως γίνεται πῶς ἔντονη χρήση τοῦ Ψαλτηρίου. Ἀντὶ μία φορά τήν ἑβδομάδα στιχολογεῖται δὶς. Αὐξάνονται κατὰ ἓνα τά καθίσματα τοῦ ὄρθρου καί προστίθεται ἀπὸ ἓνα κάθισμα, ὅπως προαναφέραμε, στίς ἀκολουθίες τῶν ὥρων. Τά στιχολογούμενα καθ' ἡμέραν καί κατὰ ἀκολουθίαν καθίσματα ὀρίζονται σέ εἰδικούς πίνακες οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται στό πίσω μέρος τοῦ Ψαλτηρίου.

Τό Σῶσον, ὁ Θεός, τόν λαόν σου. Ὅταν στόν ὄρθρο λεχθεῖ εὐαγγέλιον, μετά τά πεντηκοστάρια τροπάρια καί πρὸ τῶν κανόνων, ἐκφωνεῖται ἡ λιτανευτικὴ δέηση Σῶσον, ὁ Θεός, τόν λαόν σου. Ἀσυμφωνία ἐπικρατεῖ μεταξύ τῶν συγχρόνων τυπικολόγων κατὰ πόσον τούτη λέγεται στοὺς ὄρθρους τῆς Σαρακοστής. Μερικὴ ἀντίφαση ὑπάρχει καί μεταξύ παλαιότερων Τυπικῶν. Τήν ἀπάντηση νομίζω τήν δίνουν τά δύο ἀρχαῖα Τυπικά τῆς μονῆς Εὐεργέτιδος καί τῆς μονῆς τοῦ Σωτήρος Μεσσήνης, ὅπου σημειώνονται τά ἐξῆς: «Μετά τοῖνων τήν β' ἀνάγνωσιν τοῦ ὄρθρου, ὁ ν' καί εὐθύς τά τῆς ἡμέρας τριώδια ἀργῶς καί μετά προσοχῆς» (Εὐεργέτιδος)¹², καί: «Καί ἀνάγνωσις αὐθις β'. Καί εὐθέως ὁ πεντηκοστός» (Μεσσήνης)¹³.

Ἡ στιχολογία τῶν ᾠδῶν καί τά τριώδια. Ἐνα ἄλλο ἀρχαιοπρεπές λειτουργικό στοιχεῖο τό ὁποῖο διασώζει ἡ Σαρακοστή εἶναι ἡ στιχολογία τῶν βιβλικῶν ᾠδῶν, στοὺς τελευταίους στίχους τῶν ὁποίων ψάλλονται τά τροπάρια τους, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν τούς γνωστούς σέ ὅλους μας κανόνες. Ἀρχικά, στιχολογοῦντο τρεῖς μόνον βιβλικές ᾠδές τήν ἡμέρα. Μία ἐκ τῶν ἐπτὰ πρῶτων στιχολογεῖτο στήν ἀντίστοιχη ταυτάριθμὴ τῆς ἡμέρας, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς Κυριακῆς, ὅποτε στιχολογεῖτο ἢ α' ᾠδή, τήν Δευτέρα ἢ β', καί οὕτω καθεξῆς. Σ' αὐτὴν προστίθονταν οἱ ἐναπομένουσες δύο (ἡ' καί θ'). Ἐτσι, στό πλαίσιο μιᾶς ἑβδομάδος στιχολογοῦντο καθημερινῶς τρεῖς ἐκ τῶν ἐννέα βιβλικῶν ᾠδῶν. Ἐν συνεχείᾳ, καί προκειμένου νά τονιστεῖ τό ἐορτάσιμον τῆς Κυριακῆς, τό σύστημα τοῦτο διαφοροποιήθηκε ἐλαφρῶς. Κατ' αὐτὴν στό ἐξῆς στιχολογοῦντο ὅλες οἱ ᾠδές, ἢ δὲ σειρὰ κατὰ τίς λοιπές ἡμέρες διαφοροποιήθηκέ πως μετατοπιζομένης τῆς α' ᾠδῆς στήν Δευτέρα, τῆς β' στήν Τρίτη (σύν ἡ ἡ' καί θ'), καί οὕτω καθεξῆς. Ἐτσι γιὰ τό Σάββατο περίσσευσαν δύο ᾠδές (ἡ στ' καί

ή ζ', σύν ή η' και θ'), τότε οι ημέρες από τριώδιες πού ήταν, έγιναν και τετραώδιες (τό Σάββατο) και έννεαώδιες ή καλύτερα οκταώδιες (οι Κυριακές), αφού εν τῷ μεταξύ αφαιρέθηκε ή β' ώδή. Τό τελευταίο αυτό σύστημα διατηρήθηκε στο Τριώδιο από την εβδομάδα της τυρινής και έντεϋθεν. Χρονικά βρισκόμαστε στά μέσα του η' αιώνας ή και λίγον ένωρίτερα, τότε συναντούμε αφ' ενός μέν τόν Κοσμᾶ τόν Μαΐουμᾶ (περί τό 750) νά συνθέτει διώδιο κανόνα (η' και θ' ώδή) γιά τήν μεγάλη Τρίτη, αφ' έτέρου δέ τόν ἴδιο τοῦτο ποιητή, ὡς επίσης και τόν Ἄνδρέα Κρήτης (περί τό 740) νά συνθέτουν τούς παλαιότερους σήμερα τριώδιους κανόνες τῆς μεγάλης εβδομάδος. Έκ τούτων συμπεραίνουμε ὅτι ή παράλειψη τῆς β' ώδης χρονικά θά πρέπει νά ἀναζητηθεῖ μεταξύ τῶν δύο μεγάλων τούτων πατέρων και ὑμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας, χωρίς νά σημαίνει ὅτι ή πράξη αὐτή υἰοθετήθη ἄμεσα. Τόν θ' αἰώνα πάντως εξακολουθοῦν νά γράφονται κανόνες μέ β' ώδή. Σ αὐτούς ἀνήκουν οἱ τριώδιοι κανόνες ἐκάστης Τρίτης τῆς Σαρακοστής, ἔργα τῶν ἀυταδέλφων ποιητῶν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου (†826) και Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης (†832). Οἱ διασωθέντες στό βιβλίο τοῦ Τριωδίου διάφοροι κανόνες ἀναντίλεκτα προϋποθέτουν τό τελευταίο χρονικά διαμορφωθέν (περί τά μέσα τοῦ η' αἰῶνος) σύστημα σιχολογίας τῶν ὡδῶν¹⁵.

Τά φωταγωγικά. Πρόκειται γιά τά ὀκτώ, κατά τούς ὀκτώ ἡχους, σύντομα ἄμνημα τροπάρια, τά ὁποῖα ἐπέχουν θέσιν ἐξαποστειλαρίου κατά τήν Σαρακοστή. Ἀρχικά ψάλλονταν σέ ὄλες τίς μή ἐορτάσιμες ἡμέρες τοῦ ἔτους. Ἐν τέλει ὁμως, λόγω τοῦ ἄμνημού της χαρακτηῖρα, περιορίστηκαν και αὐτά στήν Σαρακοστή. Τά φωταγωγικά κατακλείονται ὅπως και τά τριαδικά, μέ ἐπίκληση δηλαδή τῶν πρεσβειῶν τῶν ἁγίων τοῦ εβδομαδιαίου ἐορτολογικοῦ κύκλου. Στά ἄμνημα τροπάρια, πέραν τῶν φωταγωγικῶν και τῶν τριαδικῶν, θά κατατάσσαμε και τά τέσσερα τροπάρια τά ὁποῖα ψάλλονται ὡς ἀπολυτίκια σούς ἐσπερινούς τῆς Σαρακοστής, ἦτοι τά «Θεοτόκε παρθένε...», «Βαπτιστά τοῦ Χριστοῦ...», «Ἰκετεύσατε ὑπέρ ἡμῶν...» και «Ἰπό τήν σήν εὐσπλαχνίαν...», τό ὁποῖο σημειωθήτω ὅτι λέγεται ἄνευ μέλους. Ὅλα τούτα, μαζί μέ τά ἄμνημα ἀπολυτίκια και κοντάκια τῶν ὡρῶν, ἀπαρτίζουν μία ἐνότητα¹⁶.

Στόν ἐσπερινό: τό ιη' κάθισμα τοῦ Ψαλτηρίου ή τά λεγόμενα «Πρός Κύριον». Εἶναι τό μόνο, ἴσως, κάθισμα τοῦ Ψαλτηρίου τό ὁποῖο διατηρήθηκε ἐν χρήσει σούς ἐνοριακούς ναούς, και τοῦτο χωρίς ἀμφιβολία ἐξ αἰτίας τῆς συντηρητικότητος τῆς περιόδου τῆς Σαρακοστής. Ἀπό τίς δεκατρεῖς προηγουσμένες πού προβλέπεται νά τελεστοῦν, σίς δώδεκα ἀναγινώσκονται τά «Πρός Κύριον». Ἡ συνήθεια αὐτή δημιούργησε τήν ἐντύπωση ὅτι τό ἐν λόγω κάθισμα εἶναι στοιχεῖο τῆς προηγουσμένης. Τά πράγματα ὁμως δέν ἔχουν ἔτσι. Στήν προκειμένη περίπτωση ἔχουμε ἐπιβίωση ἀρχαίας πράξης. Τό ιη' κάθισμα ἦταν τό μόνιμο κάθισμα τοῦ ἐσπερινοῦ τῶν καθημερινῶν ὄλου τοῦ ἔτους, πράξη ή ὁποῖα διατηρήθηκε τελικά, γιά τούς γνωστούς λόγους, σούς ἐσπερινούς τῆς Σαρακοστής¹⁷. Και ἐπειδή ή προηγουσμένη εἶναι συνδεδεμένη μέ τόν ἐσπερινό, εὐκολο ἦταν νά δημιουργηθεῖ ή ὡς ἄνω ἐντύπωση. Τά «Πρός Κύριον» δέν ἀναγινώσκονται μόνον στόν ἐσπερινό τῆς Πέμπτης τοῦ μεγάλου κανόνος, λόγω τῆς ἀφαίρεσης καθισμάτων τοῦ Ψαλτηρίου κατά τήν ἡμέρα αὐτή, και τοῦτο ἐξ αἰτίας τοῦ μήκους τῆς ὄλης ἀκολουθίας. Κατ' αὐτήν, «Ἄντι τῶν, Πρός Κύριον, σιχολογοῦμεν τό ἐν τῇ πρώτῃ ὡρα ἀφεθέν κάθισμα τοῦ Ψαλτηρίου»¹⁹, δηλαδή τό ιβ'.

Τά ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀναγνώσματα. Ἡ ἀρχαιότητα τοῦ πράγματος ἔγκειται στήν συνεχή ἀνάγνωση, ὀλοκλήρων κατά τό δυνατόν, βιβλίων τῆς Π.Δ. Ἔτσι ἔχουμε σούς ἐσπερινούς τῶν καθημερινῶν τῆς Σαρακοστής δύο περικοπές, μία ἀπό τήν Γένεση και μία ἀπό τίς Παροιμίες, και τήν μεγάλη Ἐβδομάδα μία ἀπό τήν Ἐξοδο και μία ἀπό τόν Ἰώβ. Ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Π.Δ. ἔχουμε και σούς ἐσπερινούς τῆς Τετάρτης και τῆς Παρασκευῆς τῆς Τυροφάγου, ἕνα ἀπό τόν Ἰωήλ και ἕνα ἀπό τόν Ζαχαρία ἀντίστοιχα. Ἡ Π.Δ., ὡς «παιδαγωγός εἰς Χριστόν» (Γαλ. γ' 29), χρησιμοποιήθηκε ἀπό πολύ ένωρίς στήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος, ὁ φιλόσοφος και μάρτυς, στήν πρώτη του Ἀπολογία (150) ἀναφέρει ὅτι κατά τίς συνάξεις τῶν χριστιανῶν «τῇ τοῦ ἡλίου ἡμέρα», «τά ἀπομνημονεύματα τῶν ἀποστόλων ή τά συγγράμματα τῶν προφητῶν ἀναγινώσκειται, μέχρις ἐγχαρεῖ»²⁰. Ἀνάγνωση παλαιοδιαθηκικῆς περικοπῆς στήν θεία λειτουργία συναντοῦμε μέχρι και τόν ζ' αἰώνα. Ἀπό τόν η' αἰώνα και έντεϋθεν τά

ἀναγνώσματα τῆς Π.Δ., ἀπό μοναχική ἴσως ἐπίδραση, ἢ κατ' ἐπίδραση τοῦ ἀσματικοῦ ἔσπερινοῦ, μεταφέρθηκαν στόν ἔσπερινο. Κατάλοιπο σήμερα παλαιοδιαθητικοῦ ἀναγνώσματος στήν λειτουργία ἔχουμε στίς ἔσπερινές τοιαύτες τῆς Μεγάλης Πέμπτης καί τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, κατά μίμηση δέ τούτων καί τίς παραμονές τῶν Χριστουγέννων καί τῶν Θεοφανείων²¹.

Τά ἰδιόμελα τῶν ἀποστίχων. Τό πρῶτο τροπάριο τῶν ἀποστίχων τοῦ ἔσπερινοῦ καί τοῦ ὄρθρου εἶναι ἰδιόμελο. Στούς δέ ἔσπερινούς τῆς Τετάρτης καί τῆς Παρασκευῆς καί τῆς Πέμπτης τοῦ μεγάλου κανόνος, ἐπειδή τήν θέση τῶν ἀποστίχων καταλαμβάνει ἡ προηγουμένη, τό ἰδιόμελο τοῦτο μαζί μέ τό μαρτυρικό του, μετατίθεται στήν ἀρχή τῶν στιχηρῶν τοῦ «*Κύριε ἐκέκραξα*». Τό ἀξιοσημείωτο στήν περίπτωσή μας εἶναι ὅτι τά ἰδιόμελα τοῦτα λαμβάνουν τά θέματά τους ἀπό τά παλαιά θέματα τῶν Κυριακῶν τῆς Σαρακοστῆς, τά ὁποῖα προβάλλονταν κυρίως μέσῳ τῶν εὐαγγελίων τῆς λειτουργίας. Κατάλοιπα τῶν παλαιῶν τούτων θεμάτων διασώζονται μέχρι σήμερα στό Τριώδιο. Σύμφωνα λοιπόν μέ τό ἀρχαῖο σύστημα κατανομῆς τῶν θεμάτων ἡ α' Κυριακή ἦταν ἀφιερωμένη στούς προφήτες Μωυσή, Ἀαρών καί Σαμουήλ²², ἡ β' στόν ἄσωπο υἱό, ἡ γ' στόν τελώνη καί τόν φαρισαῖο, ἡ δ' στόν καλό Σαμαρείτη καί ἡ ε' στόν πλούσιο καί τόν πτωχό Λάζαρο²³. Ἀπό τόν θ' αἰῶνα καί μετά ἄρχισαν βαθμηδόν νά προβάλλονται καί νέα θέματα, ὅπως ἡ προσκύνηση τῶν ἁγίων εἰκόνων καί ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Ἰωάννου τῆς Κλίμακος, Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας καί Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Παρ' ὅλα ταῦτα οἱ ποιητές τῶν ἰδιομέλων, ὅπως καί τῶν δοξαστικῶν τῶν Κυριακῶν ἐξακολουθοῦν νά ἐπειρεάζονται ἀπό τά παλαιά θέματα παρά ἀπό τά νέα.

Τά ἀπόδειπνα: Ἡ μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι ἡ μόνη περίοδος τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους κατά τήν ὁποία τό ἀπόδειπνο διατήρησε τήν ἀρχαία του μορφή. Πρόκειται γιά τό μεγάλο ἀπόδειπνο, τό ὁποῖο τελεῖται τίς καθημερινές τῶν ἐβδομάδων τῆς Σαρακοστῆς, ὡς ἐπίσης καί τήν μεγάλη Δευτέρα καί Τρίτη. Ἡ διάκριση μεταξύ μεγάλου καί μικροῦ ἀποδείπνου εἶναι νεώτερη ὑπόθεση. Τήν ὑπαρξη καί τό περιεχόμενο τοῦ μικροῦ ἀποδείπνου μαρτυρεῖ ὁ ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης (†1429), ὁ ὁποῖος ἀναφέρει ὅτι σ' αὐτό περιελή-

φθησαν «οἱ καιριώτατοι (τοῦ μεγάλου) ψαλμοί... τό τῆς πίστεως ἀγιώτατον σύμβολον» καί τά λοιπά γνωστά τοῦ μικροῦ ἀποδείπνου²⁴. Τό μεγάλο ἀπόδειπνο τελεῖται σήμερα σέ μερικά μέρη καί στίς παραμονές τῶν Χριστουγέννων καί τῶν Θεοφανείων. Ἐσωτερικά διαιρεῖται σέ τρία μέρη²⁵, διασώζει δέ ἀρχαῖκό ὑμνογραφικό ὕλικό, ὅπως τό «*Ἡ ἀσώματος φύσις...*», τό «*Παναγία Δέσποινα Θεοτόκε...*», τό «*Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός...*» καί τό «*Κύριε τῶν δυνάμεων...*». Στά ἀρχαιοπρεπῆ λειτουργικά του στοιχεῖα πρέπει νά ἐντάξουμε καί τό κατά τήν α' ἐβδομάδα τῶν νηστειῶν (Δευτέρα ἕως Παρασκευῆ) ἀναγινωσκόμενο εὐαγγέλιο τῆς παννυχίδος, ὅπως καί τόν κατά τήν α' ἐπίσης ἐβδομάδα τμηματικῶς ψαλλόμενο μεγάλο κανόνα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης στήν ἀρχή τοῦ ἀποδείπνου, καί συγκεκριμένα μετά τόν ἐξηκοστό ἔνατο ψαλμό. Ἀρκετά ἀπό τά στοιχεῖα τοῦτα ἀνήκουν στήν ἀσματική παννυχίδα²⁶. Ἀπό τήν β' ἐβδομάδα καί ἐντεῦθεν ψάλλεται κανόνας ἐκ τοῦ Θεοτοκαρίου κατά τόν ἦχο τῆς ἐβδομάδος, ἐνῶ στά μεγάλα ἀπόδειπνα τῶν δύο πρώτων ἡμερῶν τῆς μεγάλης Ἐβδομάδος ψάλλεται τριώδιος κανών τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης.

Τίς Παρασκευές, τά Σάββατα καί τίς Κυριακές τελεῖται τό μικρό ἀπόδειπνο. Τίς τέσσερις πρώτες Παρασκευές εἶναι συνδεδεμένο μετά τοῦ κανόνος τοῦ ἀκαθίστου καί μίας τῶν στάσεων τῶν χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου, γιά τήν ἀκριβεία τοῦ κοντακίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐνῶ τήν ε' Παρασκευῆ ψάλλεται ὁλόκληρο τό κοντάκιο. Ἡ τάξη αὐτή εἶναι ἄγνωστη στά παλαιά Τυπικά, ὡς ἐπίσης καί στίς ἔντυπες ἐκδόσεις τοῦ Τυπικοῦ τοῦ Ἁγίου Σάββα, τινές τῶν ὁποίων χρονολογοῦνται στά μέσα τοῦ ἰσ' αἰῶνος (1545). Τό μικρό ἀπόδειπνο τελεῖται καί κατά τήν Τετάρτη τῆς ε' ἐβδομάδος συναπτῶς μέ τόν μεγάλο κανόνα, τήν Παρασκευῆ τῆς σ' ἐβδομάδος συναπτῶς μέ ἔννεα ὄδιο κανόνα στόν ἅγιο Λάζαρο καί τήν μεγάλη Τετάρτη συναπτῶς μέ τριώδιο κανόνα, ἔργα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης.

Ἡ προηγουμένη: Ἄν καί δέν ἐντάσσεται στόν κύκλο τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυκθήμερου, ἐν τούτοις δέν χωρεῖ ἀμφιβολία πῶς ἡ προηγουμένη μαζί μέ τό μέγα ἀπόδειπνο εἶναι οἱ δύο δεσπόζουσες, ἀρχαῖες καί κατ' ἐξοχήν ἀκολουθίες τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Ἡ ἀκολουθία αὐτή εἶναι πανάρχαια καί βρίσκεται σέ λειτουργική χρήση ἀπό τόν ζ' αἰώνα. Κατά τά ἐν χρήσει λειτουργικά βιβλία καί Τυπικά τελεῖται ὅλες τίς Τετάρτες καί Παρασκευές τῆς Σαρακοστῆς, τήν Πέμπτη τοῦ μεγάλου κανόνος, τίς τρεῖς πρώτες ἡμέρες τῆς μεγάλης Ἑβδομάδος, καθώς καί σέ μερικές ἑορτές ἁγίων. Σύμφωνα μέ τό νβ' κανόνα τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου (692) ἡ προηγουμένη μπορεῖ νά τελεσθεῖ «ἐν πάσαις ταῖς τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτός Σαββάτου καί Κυριακῆς καί τῆς ἁγίας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας». Παλαιότερα ἐτελεῖτο καί κατά τήν Τετάρτη καί Παρασκευή τῆς Τυροφάγου, τήν μεγάλη Παρασκευή, τήν ἑορτή τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου) καί προαιρετικά ἀπό «τόν θέλοντα», κατά τήν τοπική συνήθεια, καί τίς Τετάρτες καί Παρασκευές τοῦ λοιποῦ ἔτους²⁸.

Κατά τό Τυπικό τῆς μονῆς τοῦ Κουτσοβέντη «οὐ παρελάβομεν ποιεῖν προηγουμένην μέχρι τῆς Τετάρτης (τῆς α' ἑβδομάδος) διά τό νηστεύειν ἐκ παραδόσεως πᾶσαν τήν ἀδελφότητα» (f.210r-f.210v).

Ἡ προηγουμένη εἶναι γέννημα τῆς ἀνάγκης τῶν χριστιανῶν γιά συχνότερη θεία κοινωνία τίς μή λειτουργήσιμες ἡμέρες τοῦ ἔτους. Οἱ πιστοί σέ παλαιότερα χρόνια προσέρχονταν στό μυστήριό τῆς θείας εὐχαριστίας τακτικότερα. Σύμφωνα μέ μαρτυρία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, κατά τήν ἐποχή του, οἱ χριστιανοί κοινωνοῦσαν τέσσερις φορές τήν ἑβδομάδα, τήν Τετάρτη, τήν Παρασκευή, τό Σάββατο καί τήν Κυριακή²⁹. Τήν συνήθεια τούτη περιορίσε ἡ σύνοδος τῆς Λαοδικείας (363 μ.Χ.)³⁰, ἡ ὁποία μέ τούς μθ' καί νά κανόνες της ἀπαγόρευσε τήν τέλεση λειτουργίας καί τόν ἑορτασμό μνήμης μαρτύρων κατά τήν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς, ἐκτός τῶν Σαββάτων καί τῶν Κυριακῶν³¹. Καί τοῦτο ἐπειδή ὁ πασχάλιος χαρακτήρας τῆς λειτουργίας εἶναι ἀταίριαστος πρός τό πένθιμο χρῶμα τῆς Σαρακοστῆς.

Στίς ἀπαγορεύσεις αὐτές ἔπρεπε νά βρεθεῖ λύση καί οἱ πιστοί, μοναχοί καί λαϊκοί, νά προσέρχονται ἀπρόσκοπτα στήν μετάληψη τῶν θείων μυστηρίων. Καί ἡ λύση δέν ἦταν ἄλλη ἀπό τοῦ νά κρατοῦν στά σπίτια τους μερίδες ἁγιασμένου ἄρτου ἀπό τήν λειτουργία τῆς Κυριακῆς³² καί νά

κοινωνοῦν κατ' ἴδιαν ἀπ' αὐτόν μετά τήν θ' ὥρα τῆς ἡμέρας, ὕστερα ἀπό ὀλοήμερη νηστεία.

Στίς μοναχικές κοινότητες καί μάλιστα στά ἔρημητήρια, ὅπου οἱ μοναχοί ζοῦσαν κατά μόνας ἢ καί σέ μικρές ομάδες, ἡ ἴδια ἀνάγκη ἐπέβαλε παρόμοια λύση. Κρατοῦσαν καί αὐτοί στά κελιά τους μερίδες ἁγιασμένου ἄρτου γιά ἐνδιάμεση τῆς ἑβδομάδος κοινωνία. Σ' αὐτούς ἡ πράξη τούτη ἄρχισε νά διαμορφώνεται σέ ἀκολουθία, ἡ ὁποία περιέλαβε στοιχεῖα τῆς λειτουργίας, ὅπως προσευχές πρό τῆς μεταλήψεως, εἶδος κοινωνικοῦ κατά τήν κοινωνία καί εὐχαριστία μετά ἀπ' αὐτή. Ἡ ἀκολουθία τούτη σώζεται ὡς ἡ ἀκολουθία τῶν τυπικῶν.

Ἔτσι ἄρχισε νά δομεῖται ἡ «λειτουργία» τῶν προηγουμένων δώρων. Στήν ἀκολουθία τῆς θ' ὥρας συναπτόταν καί ἡ ἀκολουθία τῶν τυπικῶν, μετά τό πέρας τῆς ὁποίας κοινωνοῦσαν οἱ μοναχοί μόνοι τους ἢ ἂν παρευρισκόταν ἱερέας, κοινωνοῦσαν ἀπ' αὐτόν. Πολλές φορές ἡ ἀκολουθία τῶν τυπικῶν ἐτελεῖτο μαζί μέ τόν ἑσπερινό. Ἔτσι ἡ θεία κοινωνία μεταδιδόταν μετά ἀπ' αὐτόν. Ἀπό τήν πράξη αὐτή γεννήθηκε ἡ προηγουμένη, ἡ ὁποία ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐντάχθηκε σέ λειτουργικότερα πλαίσια. Προηγουμένη, τῆς ὁποίας τά κατάλοιπα φαίνονται ἔντονα στή σημερινή ἀκολουθία, δομήθηκε καί στόν ἀσματικό λειτουργικό τύπο.

Στήν ἀκριβή της μορφή ἀρχίζει μέ τόν εἰσοδικό τῶν θείων μυστηρίων ὕμνο «*Νῦν αἱ δυνάμεις...*»³³, γιά νά συνεχίσει τήν πορεία τῆς θείας λειτουργίας μέ εἰδικές εὐχές καί προσαρμογές καί ἀρχαϊκά στοιχεῖα ὅπως τό ἀρχαῖο κοινωνικό (λγ' ψαλμός) καί τήν κατ' αὐτόν διανομή τοῦ ἀντιδώρου. Τά πρῖν τοῦ «*Νῦν αἱ δυνάμεις...*»³³ ἀνήκουν στόν ἑσπερινό, μοναχικό καί ἀσματικό. Τά εἰρηνικά, τά «*Πρός Κύριον*», τό «*Κύριε ἐκέκραξα...*» καί οἱ ψαλμοί τοῦ λυχνικοῦ μέ τά στιχηρά τους (ιδιόμελο, μαρτυρικό καί προσόμοια), ἡ εἴσοδος, τό «*Φῶς ἱλαρόν...*», τά δύο παλαιοδιαθηκικά ἀναγνώσματα καί τά συνοδεύοντα αὐτά προκειμένα καί ἡ ἐκτενής εἶναι στοιχεῖα τοῦ μοναχικοῦ ἑσπερινοῦ στήν ἀρχαϊκή του μορφή. Τό «*Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...*», ἡ στιχολογία τοῦ καθίσματος τοῦ Ψαλτηρίου κατά τόν τύπο τῶν ἀσματικῶν ἀντιφῶνων μέ ἐνδιάμεσες συναπτές καί εὐχές, τό «*Φῶς*

Χριστοῦ φαίνει πᾶσι», τό «Κατευθυνθήτω...», οἱ δεήσεις ὑπέρ τῶν κατηχομένων³⁴ καί τῶν πιστῶν, τά πληρωτικά μετά τῶν αἰτήσεων, οἱ ὁποῖες λέγονται μετά τήν ἀπόθεση τῶν τιμίων δώρων στό θυσιαστήριο ἀνήκουν στόν ἀσματικό ἔσπερινό, μέ τόν ὁποῖο ἦταν συνδεδεμένη ἡ προηγιασμένη στίς ἑνορίες καί τοῦ ὁποῖου ἡ τάξη ἐπηρέασε καί διείσδυσε καί στόν μοναχικό ἔσπερινό³⁵.

2. Προβληματισμός γύρω ἀπό τήν τέλεση τῶν ἀκολουθιῶν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς στόν κόσμο.

Τό κάθε ζωντανό μέλος τῆς Ἐκκλησίας, καί ἰδίως αὐτοί οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπιφορτισμένοι μέ τήν εὐθύνη τῆς διεξαγωγῆς τῆς λατρείας, θά ἔλεγα πῶς κατ' ἔτος, τήν περίοδο τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, περνοῦν μία ἔντονη ἐσωτερική κρίση. Ἡ ἑνορία, μέ ὄλες τίς ἰδιαιτερότητές της, καλεῖται νά μεταβληθεῖ λειτουργικά σέ μία μονή. Πράγμα ὄχι εὐκόλο καί δύσκολο κατορθωτό. Ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ἐλλείπει ἀπό τόν ναό. Τίς πλείστες τῶν περιπτώσεων οὔτε οἱ ἀπαραίτητοι συντελεστές τῆς λατρείας (ψάλτες, καικῶροι) εἶναι παρόντες. Ἔτσι καί κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθήκες πολλάκις ὁ μόνος ὁ ἱερεὺς καλεῖται νά εὐχεται καί ὑπέρ τοῦ λαοῦ καί ἀντί τοῦ λαοῦ.

Ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἔχει εἶναι δομημένη στά δεδομένα μίας μονῆς, ὅπου οἱ πατέρες ἀφωρισμένοι ἀπό τά τοῦ κόσμου ἐπιδίδονται κυρίως στήν προσευχή καί στήν λατρεία τοῦ Θεοῦ. Τό πρόγραμμα καί ἡ ζωὴ τῶν μοναχῶν εἶναι ὁργανωμένα κατά τέτοιο τρόπο ὥστε νά ἐξυπηρετοῦνται πρωτίστως ἡ προσευχή καί ἡ λατρεία καί μετά ὅτιδήποτε ἄλλο. Οἱ μοναχοὶ δέν «ἔχουν ρολοί», καί οἱ ὁποιοσδήποτε βιωτικές τους μέριμνες καί ἀνάγκες καλύπτονται ἄνετα καί στόν ἐκτός προσευχῆς καί λατρείας χρόνο.

Στήν ἑνορία ὅμως τά πράγματα εἶναι διαφορετικά. Οἱ μέριμνες, οἱ ἀνάγκες καί οἱ ποικίλες ὑποχρεώσεις τῶν ἀνθρώπων τούς κρατοῦν μακριά ἀπό τούς ναούς, ἐκτός τῶν Κυριακῶν, τῶν μεγάλων ἑορτῶν καί κάποιων βραδινῶν συνάξεων. Παρ' ὅλα ταῦτα, μέ τήν ἀπό ἑνδεκα περίπου αἰῶνες ἐπικράτηση τοῦ μοναχικοῦ Τυπικοῦ καί στίς ἑνορίες, ἡ ἑνορία ἀγωνίζεται νά ἐφαρμόσει τό αὐτό τυπικό καί τήν αὐτή τάξη μέ τίς μονές.

Στήν πράξη ὅμως τοῦτο κατέστη ἀδύνατον. Οἱ ἰδιαιτέρως συνθήκες οἱ ὁποῖες ἐπικρατοῦν στόν κόσμο ἐπέβαλαν ἀποκοπές καί προσαρμογὴ τοῦ μοναχικοῦ Τυπικοῦ στά δεδομένα του. Ἡ ἑνορία δέν εἶναι ἡ ὁργανωμένη μοναχική κοινότητα ἡ ὁποία διαθέτει τό 1/3 τοῦ εἰσιτεγράωρου χρόνου τῆς γιά τήν τέλεση τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου. Στήν σύγχρονη ἑνορία, δυστυχῶς, προηγείται ὁ πάσης μορφῆς ἀγώνας τοῦ χριστιανοῦ γιά ἐπιβίωση, καί ἔπεται ἡ συμμετοχὴ του στήν κοινὴ ἐπ' ἐκκλησίας λατρεία τοῦ Θεοῦ. Δυστυχῶς τά παλαιὰ χρόνια ἔχουν παρέλθει.

Παρ' ὅλα ταῦτα ἑνορία ἄνευ λειτουργικῆς ζωῆς δέν γίνεται. Τό φιλακόλουθον εἶναι ἀρετὴ καί ἡ ἐν Πνεύματι καί ἀληθείᾳ λατρεία τοῦ Θεοῦ μέσον καί τρόπος ἀγιασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ λατρεία στίς ἑνορίες δέν μπορεῖ νά θυσιάσῃ ἐν ὀνόματι τῶν πολλῶν ὑποχρεώσεων τῶν ἀνθρώπων, οὔτε πάλιν ἀπὸ ὑπερβάλλοντα ζῆλο εἶναι ὀρθὸ μία ἑνορία νά μετατρέπεται σέ μονή. Τό μέτρον εἶναι τό ἄριστον κατά τούς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ρυθμιστῆς τοῦ μέτρου ἐν προκειμένῳ ὁ φιλότιμος ἱερέας.

Τό ἀσματικό ἑνοριακό τυπικό, τό ὁποῖο θά μπορούσε σήμερα νά δώσει λύσεις, μόνο ὡς ἱστορική ἀνάμνηση τοῦ παρελθόντος μπορεῖ νά φαντάζει. Οἱ λύσεις πρέπει νά βρεθοῦν μέσα ἀπὸ τά δεδομένα μας. Ἐχομε ἐν χρήσει ἕνα τυπικό τοῦ ὁποῖου ἡ πυκνότητα καί ἡ ἔκταση τῶν ἀκολουθιῶν μᾶς ἀναγκάζει ἢ σέ ἀσύστολες, πολλές φορές, περικοπές ἢ σέ μία παράτυπη, παράωρη καί μηχανικὴ τέλεσή τους³⁶. Ἡ λειτουργικὴ ἀναγέννηση καί ἀνανέωση τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς ἑνορίας θά προκύψει μέσα ἀπὸ τό ἐν χρήσει τυπικό καί ὄχι ἀπὸ κάποιου ἄλλοῦ. Ἐδῶ εἶναι πού χρειάζεται ἡ σοφὴ διακρίση τοῦ ποιμένου.

Ἐπάρχουν θέματα, ὅπως π.χ. ἡ ἀποβραδὶς τέλεση τῶν πρωινῶν ἀκολουθιῶν τῆς μεγάλης Ἑβδομάδος, γιά τά ὁποῖα δέν μπορούμε, νομίζω, νά κάνομε διαφορετικά. Ἐπάρχουν ὅμως ἄλλα, γιά τά ὁποῖα μέ ὀδηγὸ τήν λειτουργικὴ μας παράδοση, θά μπορούσαμε νά κτίσομε ἕνα πρόγραμμα ἀκολουθιῶν, τό ὁποῖο ἀφ' ἑνός μὲν θά κάνει αἰσθητὴ λειτουργικὰ τήν παρουσία τῆς Σαρακοστῆς στήν ζωὴ μας, ἀφ' ἑτέρου δέ θά μᾶς βγάλει ἀπὸ τόν πειρασμό, εἴτε τῶν ἀδιάκριτων περικοπῶν, εἴτε τῆς κουραστικῆς ὑπερφόρτωσης. Μὲ γνώμονα καί πάλιν τήν λειτουργικὴ μας παράδοση, καί χω-

ρίς κόστος χρόνου, θά μπορούσαμε νά ἐπαναφέρομε σέ χρήση καί στήν σωστή τους θέση ξεχασμένες πανέμορφες ἀκολουθίες.

Ἡ ἐφαρμογή ἑνός τέτοιου προγράμματος θέλει καλή γνώση καί εὐσεβή τόλμη. Ἡ Ἐκκλησία γνώρισε κατ' ἀρχάς δύο βασικούς συλλογικούς σταθμούς καθημερινῆς προσευχῆς, τήν πρωινή ὄρθρος καί τήν δειλινή - ἑσπερινός. Πέραν τούτων, ἀπό τούς ἀποστολικούς χρόνους, καθιέρωσε πρὸς ἁγιασμό καί θεογνωσία τῶν πιστῶν τό εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κυριακοῦ Πάσχα μυστήριο τῆς θείας εὐχαριστίας. Αὐτοί, πιστεύω, εἶναι οἱ ἄξιοι περὶ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νά οἰκοδομηθεῖ ἕνα καλό καί μετρημένο ἐνοριακό πρόγραμμα ἀκολουθιῶν γιά τήν μεγάλη Τεσσαρακοστή. Στήν προσπάθεια αὐτή θά πρέπει ὅπωςδήποτε νά ληφθοῦν ὑπόψιν καί οἱ εἰδικές γιά τήν Σαρακοστή διαμορφωθεῖσες ἀκολουθίες.

Ἔτσι, καί χωρίς αὐτό νά ἀποτελεῖ κανόνα, θά μπορούσαμε νά τελοῦμε καθημερινῶς τό πρωί τόν ὄρθρο συνάπτωντας σ' αὐτόν τήν α' ὥρα καί τό ἀπόγευμα τήν θ' ὥρα, τόν ἑσπερινό καί τό ἀπόδειπνο ἢ κατὰ τήν διάκρισή μας τόν ἑσπερινό καί τό ἀπόδειπνο. Στήν λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου τῶν Κυριακῶν καλό θά ἦταν νά προστίθεται καί ἡ τοῦ Χρυσοστόμου τῶν Σαββάτων. Παρ' ὅλο πού ἡ σύγχρονη τάξη θέλει τήν προηγουμένη νά τελεῖται δὲς τῆς ἐβδομάδος, ἐν τούτοις ὑπάρχουν ἀρχαῖα Τυπικά, ὅπως π.χ. τοῦ Κουτσοβέντη, τά ὁποῖα ἀφήνουν νά νοηθεῖ ὅτι εἶναι δυνατόν νά παραληφθεῖ ἡ προηγουμένη σέ ὀρισμένες Παρασκευές³⁷. Ἐπίσης στό ἐν λόγω Τυπικό δέν προβλέπεται προηγουμένη τήν Τετάρτη τοῦ μεγάλου κανόνο³⁸.

Δυσκολία γεννᾶται ὡς πρὸς τήν ὥρα τέλεσης τῆς προηγουμένης. Ὅλοι γνωρίζουμε πὸς εἶναι ἀπογευματινὴ ἀκολουθία, ἀφοῦ τελεῖται συναπτῶς πρὸς τόν ἑσπερινό, ἀπό τήν ἄλλη ὅμως δέν μπορούμε νά παραβλέψουμε ὅτι ἀπό τῆς ἐποχῆς ἤδη τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, ἴσως καί ἐνωρίτερα, ἐπικράτησε, κατὰ τό ἀντίστοιχο προφανῶς τῆς λειτουργίας, νά τελεῖται καί αὐτή, τοῦλάχιστον στόν κόσμον, τίς πρωινές ὥρες³⁹. Στό Ἅγιον Ὅρος, καθὼς καί σέ ἄλλες μονές, τελεῖται κατὰ τήν μεσημβριαν. Δέν μπορῶ νά γνωρίζω ἂν αὐτό μπορεῖ νά ἀποτελέσει λύση γιά τίς ἐνορίες. Συγκεκριμένη ἀπάντηση δέν ὑπάρχει. Ἡ ἀπάντη-

ση νομίζω πὸς βρίσκεται στίς ἀνάγκες καί στίς ἰδιαιτερότητες τῆς κάθε ἐνορίας, καί τήν διάκριση τοῦ κάθε ποιμένου. Ἀναμφίβολα πάντως, ἡ κατὰ τίς πρώτες ἀπογευματινές ὥρες τέλεσή της κατὰ τίς Τετάρτες θά τονίσει ἐν τινι βαθμῶ καί τόν ἀσκητικό χαρακτήρα τῆς Σαρακοστῆς. Ἐκεῖνο τό ὁποῖο κρίνεται ὡς ἀπαράδεκτο εἶναι ἡ νυκτερινὴ τέλεσή της, ἀφοῦ προηγηθεῖ, ἢ ὄχι, γεῦμα τό μεσημέρι ἢ ἡ τέλεσή της σέ ἀγρυπνία.

Τόν κύκλο τῶν ὡς ἄνω ἀκολουθιῶν συμπληρῶνουν ὅπωςδήποτε τό μικρὸ ἀπόδειπνο μετὰ τοῦ κανόνο τοῦ ἀκαθίστου καί μᾶς τῶν στάσεων τῶν χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου κατὰ τίς τέσσερις πρώτες Παρασκευές, καί οἱ κατασκευαστικὸι ἑσπερινοὶ τῶν Κυριακῶν. Χωρὶς δυσκολία δέ θά μπορούσαμε νά ἐπαναφέρουμε στήν ὀρθή τους μορφή κατὰ τήν διάταξη τοῦ Τριωδίου τήν ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων παννυχίδα τοῦ Ψυχοσαββάτου, τόν μεγάλο κανόνα καί τόν ἀκάθιστο ὕμνο. Οἱ τρεῖς τοῦτες ἡμέρες ἔχουν νά δώσουν πλούσιο ὕλικό στήν σύγχρονη πράξη, καί χωρὶς ὑπερβολή θά μπορούσαν νά ἀναδειχθοῦν σημαντικοὶ λειτουργικοὶ σταθμοὶ ἐντὸς τῆς περιόδου τοῦ Τριωδίου καί τῆς Σαρακοστῆς.

Ἡ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων παννυχίδα τελεῖται μετὰ τόν ἑσπερινό⁴⁰. Ἀπὸ πλευρᾶς δέ διάρκειας εὐρίσκεται μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ καρατοῦντος τυπικοῦ ἀκολουθίας, τό ὁποῖο προβλέπει, μετὰ τό Νῦν ἀπολύεις τοῦ ἑσπερινοῦ νεκρώσιμο κανόνα, τά τροπάρια Μετὰ πνευμάτων καί μνημόνευση τῶν κεκοιμημένων μόνον, καί τῆς ἐκτεταμένης ἀκολουθίας τοῦ μνημοσύνου⁴¹.

Ἡ Τετάρτη τῆς ε' ἐβδομάδος θά μπορούσε νά ἀποφορτισθεῖ ἀπὸ προηγουμένα, γίνεται δέ κατὰ τό Τυπικό τοῦ Κουτσοβέντη κατάλυσις οἴνου καί ἐλαίου. Κάτω ἀπ' αὐτές τίς προϋποθέσεις μπορεῖ νά τελεσθεῖ ἡ βραδυνὴ ἀκολουθία τοῦ μεγάλου κανόνο ἐντὸς τῶν ὀρθῶν λειτουργικῶν του πλαισίων, τοῦ ὄρθρου δηλαδή, γιά νά ἀκολουθήσει τήν ἐπαύριον ἢ θ' ὥρα καί ὁ ἑσπερινός μετὰ τῆς προηγουμένης. Περίπου τά ἴδια θά μπορούσαν νά ἰσχύσουν καί γιά τήν Παρασκευὴ τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος. Δηλαδή· τό πρωί νά ψαλεῖ ὁ ἑσπερινός τοῦ ἀκαθίστου μετὰ προηγουμένης, τό ἀπόγευμα ὁ ὄρθρος μετὰ τοῦ ἀκαθίστου, καί τό πρωί τοῦ Σαββάτου ἡ ἀκολουθία τῶν τριῶν πρώτων ὡρῶν καί ἡ λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Συντηρητισμός· ἐν προκειμένῳ ἐμμονή στήν λειτουργική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας.
2. Στήν εὐχαριστία καί δοξολογία γιά τήν διέλευση τῆς ἡμέρας καί δέηση γιά τήν ἀπρόσκοπτη καί ἐλευθέρη φαντασιῶν ἀνάπαυση κατά τήν ἐπερχόμενη νύκτα κινεῖται καί τό περιεχόμενο τοῦ ἀποδείπνου. Ἐπί πλέον ὑπάρχει ἔντονο τό αἶσθημα τῆς μετάνοιας, τῆς συγχωρητικότητας καί τῆς συνδιαλλαγῆς. Ὡς χρόνος τελέσεως τοῦ ἀποδείπνου ὀρίζεται ὁ μετὰ τό δεῖπνο καί πρό τοῦ ὕπνου.
3. Ἀκολουθία μεσονυκτικοῦ, *Μέγα Ὁρολόγιον*, ἐκδ. Φῶς, σσ. 21-22.
4. *Τριώδιον*, ἐκδ. Φῶς, σ. 78 καί *Τυπικόν μονῆς Κουτσοβέντη*, Κῶδιξ Paris gr. 402 (Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παριῶν), f.200r.
5. Ἰω. Φουντούλη, *Τελετουργικά Θέματα*, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 2002, σ. 60.
6. Ἀκολουθία α΄ ὥρας, *Μέγα Ὁρολόγιον*, ἐκδ. Φῶς, σ. 97.
7. *Τριώδιον*, ὅπ.π., σ. 92. *Τυπικόν Κουτσοβέντη*, f.212r.
8. Ἡ αὐτή τάξη παρατηρεῖται στήν ἀκολουθία τῆς σ΄ ὥρας καί κατά τήν Τετάρτη καί Παρασκευή τῆς Τυροφάγου ὅποτε διαβάζεται προφητεία ἀπό τόν Ἰωήλ καί τόν Ζαχαρία ἀντίστοιχα, καί τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα ὅποτε ἀναγινώσεται ἀπό τόν Ἰεζεκιήλ.
9. Ἰω. Φουντούλη, *Τελετουργικά Θέματα*, ὅπ.π, σ. 74.
10. Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι, σσ. 78-79.
11. Βλ. στήν β΄ Σεπτεμβρίου καί ἐξῆς, ὅτε ὁ κατά τήν ἡμέραν ἅγιος δέν εἶναι ἐορτάσιμος, ὅπου σημειώνεται τό ἐξῆς· «*Εἰς τόν ὄρθρον, Ἀλληλούια καί τά Τριαδικά τοῦ ἤχου*», Dmitrievsky Al., *Τυπικά*, τόμ. I, Πετροῦπολις 1895, σ. 259.
12. Dmitrievsky Al., *Τυπικά*, τόμ. I, ὅπ.π., σ. 513.
13. M. Arranz, *Le Typikon du monastere du Saint Sauveur a Messine*, Roma 1969, σ. 197.
14. Ἐδῶ βρίζεται καί ἡ ἀρχή γιά τήν ὀνομασία Τριώδιον. Ἐπειδή οἱ περισσότερες ἡμέρες σ΄ αὐτό ἦταν τριώδιες, καί ὡς πρός τήν στιχολογία τριῶν βιβλικῶν ψδῶν, ἀλλά καί ὡς πρός τό ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ συστήματος, οἱ περισσότεροι κανόνες σ΄ αὐτό εἶναι τριώδιοι.
15. Βλ. καί Ἰω. Φουντούλη, *Τελετουργικά Θέματα*, ὅπ.π, σσ. 69-70.
16. Ἰω. Φουντούλη, αὐτόθι, σ. 80.
17. Βλ. καί Ἰω. Φουντούλη, *Τελετουργικά Θέματα*, ὅπ.π, σ. 76.
18. Σημειώνει ἐπί τούτου τό Τυπικόν τῆς μονῆς τοῦ Κουτσοβέντη· «*Τῇ δέ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ πᾶσα ἀκολουθία ἐκτελεῖται ταχύτερον διὰ τόν κόπον τῶν ἀδελφῶν, ἐν ἧ καί προηγιασμένων τελουμένων μεταλαμβάνομεν τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων*». Καί, «*Εἰς τήν τράπεζαν ἐσθίομεν ἔλαιον καί πίνομεν οἶνον διὰ τόν κόπον τῆς ἀγρουπνίας. Τά δέ ἀπόδειπνα ψάλλομεν ἐν τοῖς κελλίοις*» (f.225r-f.226r).
19. *Τριώδιον*, ὅπ.π., σ. 314.
20. PG 6, 429E.
21. Τό τρίτο ἀνάγνωσμα τῆς ἐσπερινῆς λειτουργίας τῆς μεγάλης Πέμπτης (Ἦσ. ν΄ 4-11) καί τό δέκατο πέμπτο τοῦ μεγάλου Σαββάτου (Δανιήλ γ΄ 1-23 καί ᾠδή τῶν τριῶν Παίδων 1-33) εἶναι τά ἀναγνώσματα τῶν λειτουργιῶν τῶν δύο τούτων ἡμερῶν, Ἰω. Φουντούλη, *Τελετουργικά Θέματα*, ὅπ.π, σ. 77.
22. Περί τῆς ἐορτῆς τούτης βλ. πρωτ. Κωνσταντίνου Παπαγιάννη, Σύστημα Τυπικοῦ, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σ. 616. Ἡ μνήμη τῶν προφητῶν τούτων εἶναι τό ἀρχαῖο θέμα τῆς α΄ Κυριακῆς τῶν νηστειῶν. Καίτοι αὕτη ἐπεσκιάσθη ὑπό τῆς ἐπετείου τῆς ἀνασηλώσεως τῶν εἰκόνων, ἐν τούτοις σέ μερικά τροπάρια, ὅπως τά δύο πρῶτα ἐσπέρια, τό δοξαστικό τῆς λιτῆς, τό προκείμενο καί τό ἀλληλούαριον, ὁ ἀπόστολος καί τό εὐαγγέλιο τῆς λειτουργίας καί τό εἰς τήν λιτάνευσιν τῶν εἰκόνων τροπάριον Καί ὁ χορός τῶν προφητῶν μαρτυροῦν τήν παλαιάν ἐορτή.
23. βλ. καί Κορηλίου Κεκελιζδέ, *Ἱεροσολυμιτικόν Κανονάριον τοῦ ζ΄ αἰῶνος*, Ἱεροσόλυμα 1914, σσ. 42.44.46.49, τό ὅποιον ὁμως ἀριθμεῖ τήν β΄ Κυριακή ὡς γ΄ καί οὕτω καθεξῆς.
24. «*Διάλογος*», κεφ. 343, PG 155, 620I-621E.
25. «*Τά μέν οὖν ἀπόδειπνα τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς μεγάλα καί οὕτω καλούμενα καί εἰς τρεῖς διαιροῦνται μοίρας, εἰς τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος*», Συμεῶν Θεσσαλονίκης, «*Διάλογος*», κεφ. 343, PG 155, 620H.
26. Ἰω. Φουντούλη, *Λειτουργικά κείμενα*, τεῦχος Α΄, Ἀκολουθία τοῦ Νυχθημέρου, Θεσσαλονίκη 1985, σσ. 45-82.
27. Τοῦτες εἶναι ἡ τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους (10 Φεβρ.), ἡ τῆς α΄ καί β΄ εὐρέσεως τῆς κεφαλῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου (24 Φεβρ.) καί ἡ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων (9 Μαρτίου).

28. J. Mateos, *Le Tyrikon de la grande Eglise*, τόμ. II, Romá 1963, σ. 188.
29. «*Ἡμεῖς μέντοιγε τέταρτον καθ' ἐκάστην ἑβδομάδα κοινωνοῦμεν, ἐν τῇ Κυριακῇ, ἐν τῇ Τετράδι καὶ ἐν τῇ Παρασκευῇ καὶ τῷ Σαββάτῳ, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις, ἐάν ἡ μνήμη ἀγίου τινός*», Ἐπιστολή 93 πρὸς Καισαρίαν Πατρικίαν, *Ἕλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας* 3, σσ. 502-504.
30. Κατ' ἄλλους τό 360 καὶ κατ' ἄλλους τό 380.
31. «*Ὅτι οὐ δεῖ ἐν Τεσσαρακοστῇ ἄρτον προσφέρειν, εἰ μὴ ἐν Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ μόνον*» (κανόνας μθ'). «*Ὅτι οὐ δεῖ ἐν Τεσσαρακοστῇ μαρτύρων γενέθλια ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ <τάς> τῶν ἀγίων μαρτύρων μνήμας ποιεῖν ἐν τοῖς Σαββάτοις καὶ ταῖς Κυριακαῖς*» (κανόνας να'), Ράλλη-Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, Ἀθήνησιν 1853, τόμ. 3, σσ. 216.218.
32. Τοῦτο μποροῦσε νά γίνει ἐφικτό διότι οἱ χριστιανοὶ τότε κοινωνοῦσαν χωριστά τό σῶμα ἀπό τό αἷμα τοῦ Κυρίου. Κοινωνοῦσαν ὅπως κοινωνοῦμε οἱ κληρικοί σήμερα. Ἔπαιρναν στίς σέ σχῆμα σταυροῦ παλάμες τους σῶμα Χριστοῦ, σέ μέγεθος ἀντιδώρου, καί τό τίμιον τοῦ Κυρίου αἷμα ἀπ' εὐθείας ἀπό τό ποτήριον. Ἔτσι εἶχαν τήν δυνατότητα νά μεταλάβουν μέρος τοῦ ἁμοῦ τήν Κυριακῇ καί τό ὑπόλοιπο νά τό μεταφέρουν μέ προσοχή στά σπίτια τους, γιά νά κοινωνήσουν ἐνδιάμεσα τῆς ἑβδομάδος.
33. Σύμφωνα μέ τό *Πασχάλιο Χρονικό* ὁ ἕμνος τοῦτος εἰσήχθη στήν προηγουμένη καί ὀρίσθηκε νά ψάλλεται ὡς χειρουργικός «*τῷ γ' ἔτει τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρακλείου*», δηλ. τό ἔτος 617 (κατ' ἄλλους τό 615 ἢ 616), «*ἐπί Σεργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως*», PG 92, 989E.
34. Ἀπό τήν Τετάρτη τῆς δ' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν προστίθενται καί τά αἰτήματα καί ἡ εὐχή ὑπέρ τῶν πρὸς τό φῶσιμα εὐτρεπιζομένων.
35. Ἰω. Φουντούλη, *Τελετουργικά Θέματα*, ὅπ.π, σ. 85. Βλ. καί τοῦ αὐτοῦ, *Λογική Λατρεία*, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1984² σσ. 314-316.
36. Τό πρωί, γιά παράδειγμα, τελοῦνται ὅλες οἱ ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου (μεσονυκτικό, ὄρθρος, ὥρες καί ἐσπερινός) πλὴν τοῦ ἀποδείπνου.
37. «*Ἡ λειτουργία τῶν προηγουμένων, εἰ δέ τύχη Παρασκευῇ καί οὐ γίνονται προηγουμένα, λέγομεν τό Κύριε ἐκέκραξα εἰς τόν ἦχον καί ἰσῶμεν στίχους στ' καί ψάλλομεν τά γ' μαρτυρικά καί τό Μηναῖον. Δόξα νεκρῶσιμον τοῦ ἦχου, Καί νῦν θεοτοκίον τό α' τοῦ ἦχου. Εἰς τόν στίχον τό ἰδιόμελον τῆς ἡμέρας καί μαρτυρῶν τό α' εἰς τόν αὐτόν ἦχον. Δόξα καί νῦν θεοτοκίον*» (f.218r).
38. «*Τῇ Τετάρτῃ τῆς ε' ἑβδομάδος ἐσπέρας. Μετά τήν στιχολογίαν εἰς τό Κύριε ἐκέκραξα ἰσῶμεν στίχους ἀπό τοῦ Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρω καί ψάλλομεν γ' προσόμοια τοῦ Τριφιδίου ἄνευ μετανοιῶν. Εἶθ' οὔτω τά κδ' στιχηρά τοῦ μεγάλου κανόνος τούς τετάρτους πρὸς τό ἠθελον δάκρυσιν ποιοῦντες καθ' ἕκαστον στιχηρόν μετανοίας γ'. Δόξα καί νῦν θεοτοκίον. Εἰς τόν στίχον τό ἰδιόμελον στιχηρόν δῖς καί τό μαρτυρῶν. Δόξα καί νῦν θεοτοκίον*» (f.224v-f.225r).
39. Καίτοι δέν δέχεται τήν κατά τήν πρωίαν τέλεση τῆς προηγουμένης ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης, ἐν τούτοις εἶναι προφανές ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐτελεῖτο καί τό πρωί. «*Ὅρα δέ ὅτι πρέπει κατά τό ἐσπέρας τῆς ἡμέρας νά τελεῖται ἡ προηγουμένη κατά τά τυπικά, καί τήν ἐν Καβιλῶνῃ δυτικῇ Σύνοδον ὅθεν οἱ ἅμα πρωί ταύτην τελοῦντες, σφάλλουσι*», *Πηδάλιον*, ἐκδ. Ἀστήρ, Ἀθήνα 1982, σ. 267. Περί τῆς πρὸς ἐσπέραν τέλεσης τῆς προηγουμένης ὀμιλεῖ καί ὁ Ματθαῖος Βλάσταρης στό Σύνταγμα του κατά στοιχεῖον. «*Ἐξ ἐκείνων τῶν προτεθυμένων καί προηγουμένων μερίδων, ὅσον ἀποζῆν πρὸς ἐσπέραν σιτούμεθα... διά δὴ τοῦτο, μυστικώτερον πρὸς ἐσπέραν τήν τῶν προηγουμένων τελεῖν ἐπιτετρόμεθα λειτουργίαν*», ἐν Ράλλη-Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων*, ὅ.π., τόμ. 6, σ. 463.
40. Τήν τέλεση τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς προβλέπει καί τό Τυπικό τοῦ Κουτσοβέντη. Κατ' αὐτό μετά τήν ἀπόλυση τοῦ λυχνικοῦ τελεῖται στόν *νάρθηκα παννυχίδα εἰς τούς κοιμηθέντας ἀπαρχομένον τοῦ Ϛ' ψαλμοῦ, Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ* (ff.191r-191v). Ἀκολουθῶς ψάλλεται τό ἀλληλούια, τό τροπάριον Ὁ βυθοῖς σοφίας δῖς, τό θεοτοκίον καί ὁ νεκρῶσιμος κανόνας τοῦ ἐνορδίνου ἦχου εἰς τόν ὁποῖον γίνεται παρά τοῦ ἱερέως συναπτή εἰς τήν γ' ᾠδήν καί μνημονεῦει τῶν προαπελθόντων πατέρων ἡμῶν καί ἀδελφῶν καί ψάλλεται τό νεκρῶσιμον κάθισμα Ἀληθῶς ματαιότης τά σύμπαντα καί τό θεοτοκίον. Ἀφ' στ' ᾠδῆς γίνεται καί πάλιν συναπτή καί μνημόνευση, καί ψάλλεται τό κοντάκιον *Μετά τῶν ἀγίων ἀνάπαυσον καί ὁ οἶκος. Μετά δέ τήν θ', τρισάγιον, τό Πάτερ ἡμῶν, Ὅτι σοῦ ἐστιν, τό τροπάριον Ὁ βυθοῖς σοφίας, ἐκτενῆς καί μνημονεῦονται πάλιν οἱ προαπελθόντες πατέρες καί ἀδελφοί ἡμῶν, τό Κύριε ἐλέησον μ', ἐκφώνησις Ὅτι ἐλεήμων καί φιλόανθρωπος καί ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς, καί ἀπολυόμεθα. Σημειώνουμε ὅτι ἡ ἀκολουθία ταύτη καί τῷ Σαββάτῳ τῆς ν' ἀπαρραλλάκτως γίνεται* (f. 192v).
41. Ἰω. Φουντούλη, *Κείμενα Λειτουργικῆς*, ἀρ. 20, Θεσσαλονίκη 1979.

Συντάκται τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τυπικοῦ κατά τούς νεωτέρους χρόνους

Τοῦ Διονυσίου Μπιλάλη - Ἀνατολικιώτου
Δρος Μουσικολογίας - Τυπικολόγου

(Εἰσήγησις εἰς τό IB' Πανελλήνιον Λειτουργικόν Συμπόσιον
Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων
Βόλος, 27-29 Σεπτεμβρίου 2010)

Κατά τή μακροαίωνα ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας εἶναι γνωστόν ὅτι πολλά πρόσωπα, ὀνομαστοί ἄγιοι, σοφοί ἱεράρχαι, ἱεροὶ ὑμνογράφοι, ὅσοι μοναχοὶ καί ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες, συνέβαλαν εἰς τήν ἐξέλιξιν τῆς ἱεράς λατρείας μέ τήν δημιουργίαν ὕμνων καί εὐχῶν, μέ τήν σύνθεσιν νέων ἀκολουθιῶν ἢ μέ τήν διαρρύθμισιν παλαιότερων, καί μέ πλῆθος ἀκόμη πρωτοβουλιῶν. μεταξύ αὐτῶν πρέπει ἀσφαλῶς νά συγκαταλεχθοῦν καί ὅσοι καθιέρωσαν τὰς τυπικάς διατάξεις τῆς ὀρθοδόξου λατρείας ἢ συνέταξαν διάφορα τυπικά. καί ναί μέν εἶναι γνωστά τὰ ὀνόματα τοῦ ὁσίου Σάββα τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ, τοῦ Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, τοῦ μεγάλου λειτουργιολόγου Συμεῶν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, καί ἄλλων, οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται ὡς διαμορφωταί καί τοῦ λειτουργικοῦ τυπικοῦ¹, εἶναι ὅμως ἐξίσου ἀληθές ὅτι ὑπῆρξαν καί πολλοί ἄλλοι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀγνοοῦμεν. Ἐχουν διασωθῆ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν διάφορα χειρόγραφα τυπικά, οὐκ ὀλίγα τόν ἀριθμόν· καί ἄλλα μέν παραδίδονται ἀνωνύμως, ἄλλα δέ ἀναφέρουν κάποιο ὄνομα, ἀλλά συχνάκις δέν γνωρίζομεν ἂν πρόκειται περὶ ἑνός συντάκτου ἢ περὶ ἑνός ἀπλοῦ ἀντιγραφῆς· οὔτε πάλιν εἶναι σαφές εἰς τὰς περισσότερας περιπτώσεις ἂν ὁ ἀντιγραφεύς δέν ὑπῆρξε ταυτοχρόνως καί διασκευαστής κάποιων σημείων τοῦ ἀντιγραφομένου τυπικοῦ λόγω λειτουργικῆς ἐξελίξεως. Καί ἐνῶ συχνάκις ἔχομεν ἐνδείξεις εἰς τὰ χειρόγραφα τυπικά ὅτι μέ τήν πάροδον τοῦ χρόνου καί ἀπό ἀντιγράφου εἰς ἀντίγραφον γίνονται τροποποιήσεις, ἐντούτοις δέν εἴμεθα πάντοτε βέβαιοι οὔτε διά τήν ἔκτασιν

αὐτῶν τῶν ἀλλαγῶν οὔτε διά τό ἀκριβές χρονικόν σημεῖον κατά τό ὁποῖον διά πρώτην φοράν ἐπῆλθε μία ἀλλαγή. Ἀλλά ἂν διά τήν ἀρχαίαν περίοδον ὑπάρχουν τοιαῦται δυσκολίαι εἰς τήν ἀκριβῆ γνώσιν τῶν προσώπων πού ἐπέδρασαν εἰς τό λειτουργικόν τυπικόν, πρέπει νά ὁμολογήσωμεν ὅτι καί διά τήν νεωτέραν περίοδον ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἀγνοοῦμεν τό ἔργον καί τήν συνεισφοράν ἐκείνων τῶν προσώπων πού ἀνέλαβαν σημαντικόν ρόλον εἰς τήν σύνταξιν τῶν συγχρόνων τυπικῶν βοηθημάτων, ἂν καί ὑπάρχουν ἀφθονα στοιχεῖα εἰς τήν διάθεσιν ἡμῶν, τὰ ὁποῖα δέν δικαιολογοῦν αὐτήν τήν ἄγνοιαν. Διά τοῦτο εἰς τήν παρούσαν εἰσήγησιν θά γίνῃ λόγος διά τούς συντάκτας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τυπικοῦ κατά τούς νεωτέρους χρόνους. Τό περιορισμένο χρονικό πλαίσιο δέν ἐπιτρέπει παρά νά γίνῃ μία συνοπτική ἀναφορά μόνον εἰς τούς κυριωτέρους συντάκτας τοῦ ἐτησίου τυπικοῦ τοῦ ἐκδιδομένου εἰς τὰ Δίπτυχα (πρώην Ἡμερολόγιον) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι γνωστόν ὅτι τῷ 1924 μέ ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διωρθώθη κατά 13 ἡμέρας τό ἐκκλησιαστικόν ἰουλιανόν ἡμερολόγιον. Συγκεκριμένως ἡ 10ῃ μαρτίου 1924 ἐθεωρήθη ὡς 23ῃ Μαρτίου². Μέ τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον συνεπορεύθησαν ταυτοχρόνως καί αἱ αὐτοκέφαλοι ἐκκλησίαι τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Κύπρου. Αἱ λοιπαὶ ὀρθόδοξοι ἐκκλησίαι δέν ἠκολούθησαν ἀμέσως, ἀλλά ἄλλαι ἐδέχθησαν αὐτήν τήν μεταβολήν ἀργότερον, ὅπως αἱ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Βουλγαρίας καί λοιπαί, καί ἄλλαι δέν τήν ἔχουν δεχθῆ μέχρι σήμερον, ὅπως τὰ Πατριαρχεῖα Ἱεροσολύμων, Σερβίας, Ρωσίας, ἢ μοναστική κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους

Ἄθω καί λοιπαί. Ἡ διόρθωσις τοῦ ἡμερολογίου εἶχεν ὠρισμένας ἐπιπτώσεις εἰς τὴν λειτουργικὴν τάξιν τῆς ἐκκλησίας, ὅπως εἶναι ἡ ἄμεσος ἀλλαγὴ τῶν ἡμερομηνιῶν τοῦ Πάσχα, ἡ κατάργησις τοῦ αἰωνίου πασχαλίου διὰ τὰς ἐκκλησίας μέ τὸ νέον ἡμερολόγιον, ἡ σταδιακὴ εἰς τὸ μέλλον καί συνεχῆς μεταβολὴ τῶν ἡμερομηνιῶν τοῦ Πάσχα, πού σημαίνει μεταβαλλόμενον τυπικόν, καί ἡ ἐπακόλουθος δημιουργία νέων τυπικῶν περιπτώσεων κυρίως ἐντὸς τοῦ τριωδίου καί τοῦ πεντηκοσταρίου· συνεπῶς μέ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου ἔχομεν πρακτικῶς ἀναστολήν τῆς ἰσχύος ὠρισμένων διατάξεων τοῦ τυπικοῦ Βιολάκη, ἐμφάνισιν δέ νέων τυπικῶν περιπτώσεων μὴ προβλεπομένων εἰς οὐδέν παλαιόν τυπικόν.

Πολλὰ θέματα τοῦ ἐορτολογίου πού θεωροῦμεν σήμερον δεδομένα καί αὐτονόητα, δι' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τὰ πρῶτα ἔτη μετὰ τὴν ἡμερολογιακὴν διόρθωσιν, ἦσαν πρωτοφανῆ καί ἄγνωστα καί ἐδημιούργουν πολλὰς ἀπορίας. Ἐπὶ παραδειγματι ὅτε τῷ 1926 καί τῷ 1929 συνέπεσε τὸ Πάσχα 2 καί 5 Μαΐου ἀντιστοίχως, ἐγράφησαν ὀλόκληροι πραγματεῖαι καί μελέται καί ποικίλα ἄρθρα διὰ τὸ ἂν ἦτο ὀρθόν νά ἐορτασθῇ τὸ Πάσχα κατὰ Μάιον μῆνα. Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κλίματος λοιπόν ὁ πρῶτος πού κατενόησε τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως ἑνὸς τυπικοῦ βοηθήματος διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῶν τῶν νέων περιπτώσεων ἦτο ὁ Ἐμμανουήλ Φαρλέκας.

Ὁ ἀείμνηστος Ἐμμανουήλ Φαρλέκας³ ἐγεννήθη εἰς τὸ Αἰδίνιον Μικρᾶς Ἀσίας τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου 1877. Ὑπηρετήσε μετὰ ἱεροῦ ζήλου ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη εἰς διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς ὑπηρεσίας εἰς Αἰδίνιον, Κωνσταντινούπολιν καί Ἐφεσον. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 εὐρίσκεται εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσιν καί διορίζεται γραμματεὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Διὰ τὴν προσφορὰν του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν συγγραφικὴν αὐτοῦ δρασιν, διὰ τὴν σημαντικὴν συμβολὴν του εἰς τὴν διάδοσιν τῆς πατρῶας βυζαντινῆς μουσικῆς ὀνομάσθη πρωτονοτάριος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν· διετέλεσε δέ καί καθηγητὴς τῆς «βυζαντικῆς» μουσικῆς καί τοῦ τυπικοῦ εἰς τὸ Ὡδεῖον Ἀθηνῶν κατὰ τὰ ἔτη 1937 ἕως 1957.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ ἐδῶ οἰοῖναι μία παρέκβασις· ἡ ἐνασχόλησις τοῦ Ἐμμανουήλ Φαρλέκα μέ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἀλλὰ ἴσως καί μέ τὴν

ἑλληνικὴν ἐξωτερικὴν μουσικὴν, ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους πού ἠσχολοῦντο μέ τὸ «ἀστικό τραγοῦδι» τῆς ἐποχῆς, τὸ γνωστόν «συμυρναϊκό», ἐκ τοῦ ὁποίου κατόπιν προῆλθε τὸ «ρεμπέτικο». Μάλιστα δέ τὸ ὅτι ὁ Ἐ. Φαρλέκας ἠσχολεῖτο μέ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν ἀπετυπώθη καί εἰς στίχους. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ἐκ Σμύρνης Σωκράτης Προκοπίου εἰς τὸ στιχουργικόν ἔργον του «Σεργιάνι στὴν παλιὰ Σμύρνη» περιγράφων τὴν μουσικὴν ζωὴν τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς ἀναφέρει κάπου·

...Τιμόθεος Ξανθόπουλος, συνθέτης φημισμένος,
Μισαηλίδης «μελωδός» καί κοσμοξακουσμένος.
Φαρλέκας ὁ Ἐμμανουήλ, τῆς Μελπομένης μύστης,
οἱ μουσικοσυνθέσεις τους ἀνάβρες εἶναι πίστης!...

Πέραν αὐτῶν μεγίστη ὑπήρξεν ὡσαύτως ἡ συμβολὴ τοῦ Φαρλέκα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου καί τῶν ἱεροψαλτῶν ὀρθὴν καί ὁμοίμορφον ἐφαρμογὴν τοῦ τυπικοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐορτῶν καί ἱερῶν ἀκολουθιῶν διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 μέχρι τοῦ 1953 ἐκδόσεως τοῦ «Ἐγκολπίου ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου». Ἄς ἔχομεν βεβαίως ὑπόψει μας ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα 3-4 ἔτη τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Φαρλέκα ἦτο πράγματι μικρόν καί ἐγκόλπιον, «ἡμερολόγιον τσέπης» ὅπως λέγομεν σήμερον, ἡ δέ ἔναρξις αὐτῆς τῆς ἐκδόσεως ἦτο ἀποτέλεσμα μᾶλλον τῶν τότε συγκυριῶν λόγῳ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου κατὰ 13 ἡμέρας. Τῷ 1924 ὁ Ἐμμανουήλ Φαρλέκας ἐξέδωκε διὰ πρῶτην φορὰν ἓν «ἐγκόλπιον ἐκκλησιαστικόν ἡμερολόγιον» ὡσάν τὰ μικρὰ ἡμερολόγια πού ἐκδίδουν σήμερον ὅλαι αἱ μητροπόλεις καί πλῆθος ἐνοριῶν, μονῶν καί προσκυνημάτων, ἀκόμη καί σύλλογοι καί ἰδιῶται. Ἀρχικῶς τὸ μόνον στοιχεῖον τυπικοῦ πού ἐδημοσιεύετο ἐκεῖ ἦτο τὸ Κυριακοδρόμιον τοῦ ἔτους, δηλαδή τὰ ἀποστολικά καί εὐαγγελικά ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν, κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον. ὠνόμασε τὸ ἡμερολόγιόν του «ἐκκλησιαστικόν», διότι περιεῖχε καί περὶ τὰς 20 σελίδας μέ τὰ ὀνόματα τῶν Μητροπόλεων, τῶν Μητροπολιτῶν καί ὠρισμένων ναῶν τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου (συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Κρήτης δηλαδή) καί ἐλάχιστα τοῦ ἐξωτερικοῦ· δέν ὑπῆρχαν οὔτε τηλέφωνα οὔτε ὀνόματα κληρικῶν οὔτε ἄλλαι λεπτομέρειαι. συντόμως ὁμοῦς ὁ ἐκκλησιαστικὸς

κόσμος της Ελλάδος εύρεθη αντιμέτωπος με τās νέες τυπικές περιπτώσεις, αί όποιαί υπό ούδενός τυπικού προεβλέποντο. Όποτε ό Φαρλέκας έμεγέθυνεν όλίγον τό σχήμα του ήμερολογίου του και ήρχισε νά προσθέτη συντόμους τυπικές διατάξεις, αί όποιαί σύν τῷ χρόνῳ έπληθύνοντο. Πότε ακριβώς τό έγκόλπιον ήμερολόγιον του Έ. Φαρλέκα έγένετο πλήρες έτήσιον τυπικόν χρήζει περαιτέρω έρεύνης, διότι τά ύπ' αυτού έκδοθέντα ήμερολόγια κατά τήν πρώτην ένδεκαετίαν (1924-1934) εΐναι πολύ δυσεύρετα σήμερα. Εΐς τās βιβλιοθήκας τῶν Άθηνῶν άνευρέθησαν μόνον 2-3, διότι πολλά εκ τῶν ύπολοίπων εΐναι μέν κατακεχωρισμένα εΐς τούς καταλόγους τῶν βιβλιοθηκῶν, αλλά δέν εύρίσκονται πλέον εΐς τās θέσεις των! Έχουν αφαιρεθῆ, άγνωστον πῶς και πότε. Τῷ 1935 τό εν λόγω ήμερολόγιον (του όποιου έχω αντίγραφον) εΐχε λάβει πλέον τήν μορφήν έτήσιου τυπικού βοηθήματος εΐς μικρόν σχήμα περίπου ὡσαν τήν μεταγενεστέραν «Τάξιν» του Γ. Μπεκατώρου. Τά πρό του 1930, ὅσα έχω ιδεΐ, έχουν ελάχιστα στοιχεΐα τυπικού. Άρα ύπολογίζω ὅτι περί τό 1930 ό Έμμανουήλ Φαρλέκας κατενόησεν ὅτι ύπάρχει ανάγκη διά μίαν έτήσιαν έκδοσιν τυπικού, ὅποτε κατ' ουσίαν μετέτρεψε τήν έκδοσίν του από έγκόλπιον ήμερολόγιον εΐς «έγκόλπιον τυπικόν». Δηλαδή τό τυπικόν ήτο τό κυριώτερον και σημαντικώτερον στοιχείον, διά τό όποϊον έπρομηθεύοντο ὅλοι τήν έκδοσιν· ακόμη και οί ναοί τής Κωνσταντινουπόλεως ήγόραζαν και συνεβουλεύοντο τό τυπικόν του Φαρλέκα, ὅπως εΐχεν εΐπει εΐς τινα συνέντευξίν του ό εκ Κωνσταντινουπόλεως πρωτοψάλτης και πρώην δομésτικός του Πατριαρχείου Δημοσθένης Παϊκόπουλος⁵.

Εΐς τās τεύχη αυτά αποτυπώνται μεταξύ άλλων και λειτουργικά συνήθειαι τής έποχής, αί όποιαί διετηροῦντο εΐς τās εκκλησίας τής Μικρῆς Άσίας ή ακόμη και εΐς περιοχάς τής Κωνσταντινουπόλεως και κατόπιν μετεφέρθησαν και εΐς τόν έλλαδικόν χῶρον, αλλά δέν εΐχαν περιληφθῆ εΐς τās διατάξεις του έπισήμου τυπικού του Γεωργίου Βιολάκη. Έπί παραδείγματι αναφέρει εΐς τήν λειτουργίαν ὠρισμένων περιπτώσεων ὅτι ψάλλεται και τό κοντάκιον του έορταζομένου άγίου. Έπίσης γίνονται αΐ πρώται σοβαρά άπόπειραι κατ' αναλογίαν έφαρμογής διατάξεων του ισχύοντος Τυπι-

κού τής Μεγάλης Έκκλησίας εΐς τās νέας τυπικολογικές περιπτώσεις που έδημιουργήθησαν με τό νέον ήμερολόγιον, ενῶ διά πρώτην φοράν συντάσσονται ύπ' αυτού του Έμμανουήλ Φαρλέκα έτήσια κυριακοδρομία, ή τοι πασχάλια, έγκεκκριμένα τόσον υπό του Οΐκουμενικού Πατριαρχείου ὅσον και υπό τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. λόγω τής μοναδικότητας και σπουδαιότητας τής εκδόσεως εΐμεινεν αυτή μέχρι σήμερα γνωστή με τό ὄνομα του πρώτου εκδότου και ουσιαστικού ίδρυτου τῶν έτήσιων τυπικῶν βοηθημάτων. Οὔτω μέχρι σήμερα τά Δίπτυχα ὀνομάζονται υπό τῶν παλαιότερων «Φαρλέκας», τό δέ ὄνομά του έχει καταστή συνώνυμον του τυπικού, εκποπίζον ένίστε ακόμη και τό ὄνομα του Γεωργίου Βιολάκη, συντάκτου του έπισήμου ισχύοντος γενικού τυπικού. Άπό δέ του 1954 τήν έκδοσιν του Έμμανουήλ Φαρλέκα ανέλαβε πλέον ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, ό δέ Φαρλέκας παρέμεινε μέλος τής δημιουργηθείσης έπιτροπής εκδόσεως άχρι του θανάτου αυτού έπισυμβάντος τῇ 10ῃ Ίουνίου 1958, ὄντος αυτού εΐς ήλικίαν 82 ετών.

Ότε ανέλαβεν, ὡς ήδη ελέχθη, ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος τήν έκδοσιν του Έμμανουήλ Φαρλέκα ό τίτλος έγινε «Έκκλησιαστικόν ήμερολόγιον» άχρι του 1958, από δέ του 1959 «Ήμερολόγιον τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» άχρι του 1988· και από του 1989 «Δίπτυχα τής Έκκλησίας τής Ελλάδος», διηρημένον εΐς δύο μέρη, «Κανονάριον» (λειτουργικά τυπικά διατάξεις) και «Έπετηρίς» (διοικητικόν). παραλλήλως δέ συνεστήθη αρμόδιος συνοδική έπιτροπή έχουσα τήν ευθύνην τής εν λόγω εκδόσεως. Δυστυχῶς κατά τήν πρώτην εΐκοσαετίαν τής συνοδικής εκδόσεως γνωρίζομεν μέν τās μέλη τās αποτελοῦντα τήν κατ' έτος Συνοδικήν Έπιτροπήν, αλλά δέν αναγράφεται πουθενά ποΐος ή ποΐοι συνέτασσαν τās τυπικές διατάξεις. Μόνον μετά προσεκτικήν παρατήρησιν εΐς διαφόρους σημειώσεις τῶν αντιτύπων δυνάμεθα νά διατυπώσωμεν ὠρισμένας σκέψεις και συμπεράσματα.

Κατ' αρχάς δέν αποκλείεται κατά τās πρώτα έτη μετά τό 1953 ή σύνταξις του τυπικολογικού μέρους νά ήτο πάλιν έργον του Έμμανουήλ Φαρλέκα. Άπό του 1954 ὅμως μέχρι του 1958 συμμετέχει ενεργῶς εΐς τό τυπικολογικόν μέρος και ό άείμνη-

στος μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης Διονύσιος (ἀρχικῶς ὡς ἐπίσκοπος Ρωγῶν), ὁ ὁποῖος συνέταξεν ἐτήσια κυριακοδρομία (πασχάλια) μετά τόν Φαυλέκαν, κατήρτισε περιστατικές ἀκολουθίας, καί γενικῶς ἦτο ὁ πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ μακαριστός Μητροπολίτης κυρός Διονύσιος (Νικόλαος Ψαριανός) ἐγεννήθη εἰς Ἄνδρον τῷ 1912. Ἀπεφοίτησεν ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν τῷ 1942. Τῆ 15ῃ Δεκεμβρίου 1943 ἐκάθη μοναχός εἰς τήν ἱεράν μονήν Ζωοδόχου Πηγῆς ἐν Πόρῳ. Κατά τό αὐτό ἔτος ἐχειροτονήθη διάκονος καί τῷ 1945 πρεσβύτερος. Τῆ 22ῃ Ἰουνίου 1952 ἐχειροτονήθη τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Ρωγῶν, βοηθός Ἐπίσκοπος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Τῆ 19ῃ νοεμβρίου 1957 ἐξελέγη μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης. Τῷ 1989 ἀνεκηρύχθη ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἠσχολήθη ἰδιαίτερος μέ τήν λειτουργικήν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, μέ τήν μελέτην τῆς «βυζαντινῆς» μουσικῆς καί μέ τό τυπικόν, ἐδημοσίευσεν δέ πολλές ἐργασίας καί μελέτας. Ἐκαλλιέργησε τό κήρυγμα εἰς ὅλας τὰς μορφάς αὐτοῦ (λειτουργικόν, ἐρμηνευτικόν, προφορικόν, ἔντυπον, ἐκλαϊκευτικόν, θεολογικόν, εἰσηγήσεις κ.λπ.). Νά ἀναφερθῆ ἐπίσης ὅτι ἴδρυσεν τό «Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας» ὑπό τήν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποῖου διετέλεσε καί πρῶτος διευθυντής. Ἐπεμελήθη τήν ἔκδοσιν τοῦ ἀρχιερατικοῦ καί ἄλλων λειτουργικῶν κειμένων. Ἐκοιμήθη εἰς τὰς 7 Δεκεμβρίου 1997.

Μία σημαντική ἔκδοσις πού ἐπεμελήθη ὁ ἀοίδιμος ἱεράρχης καί ἡ ὁποία ἐπηρέασε διά περισσότερον ἀπό ἥμισυν αἰῶνα τήν λειτουργικήν πρᾶξιν (μᾶλλον δέ τήν ἐπηρεάζει ἀκόμη καί σήμερον) εἶναι τό γνωστότατον παλαιόν «Ἐγκόλιον τοῦ ἀναγνώστου», ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας· εἶναι ἔργον ἰδικόν του, ἄν καί δέν ἀναφέρεται πουθενά τό ὄνομά του. Λόγῳ μιᾶς τυπογραφικῆς ἀσαφείας εἰς τήν πρώτην ἔκδοσιν αὐτοῦ ἐδημιουργήθη ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωσις ὅτι τό α' ἀντίφωνον τῆς λειτουργίας δέν κατακλείεται μέ Δόξα Καί νῦν, ἐνῶ αὐτό τό ἐγκόλιον ὀλίγον κατωτέρω ἀναφέρει τό Δόξα Καί νῦν καί διά τό α' ἀντίφωνον. Μετά τήν παρέλευσιν 50 καί πλέον ἐτῶν αὐτό τό τυπογραφικόν σφάλμα τόσο πολύ ἔχει ριζώσει

εἰς τήν σημερινήν ἐνοριακήν πρᾶξιν, τόσο πολύ ἔχει γίνει μετά πάθους ἀγαπητόν εἰς πάντας τούς ψάλλοντας, ὥστε παρά τά ὅσα ρητῶς σημειώνει τό Τυπικόν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τό ὑπό τοῦ Γ. Βιολάκη συνταχθέν, παρά τήν διωρθωμένην ἔκδοσιν τοῦ νέου «Ἐγκολπίου ἀναγνώστου καί ψάλτου» ἐπιμελεία τοῦ ἱερέως Κωνσταντίνου Παπαγιάννη, παρά τά ὅσα ἀναφέρονται εἰς τά Δίπτυχα, εἰς τά Μηναῖα, εἰς ἄρθρα ἐγκύρων μελετητῶν καί ἐρευνητῶν, καί παρά τήν ζῶσαν εἰσέτι ὀρθήν πρᾶξιν εἰς τό Ἅγιον Ὅρος καί ἀλλαχοῦ, ἐντούτοις δέν ἐπιθυμοῦν νά τό κατανοήσουν καί νά τό διορθώσουν!

Εἰς τό Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1956 μεταξύ τῶν μελῶν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται ἔν ἀκόμη σημαντικόν πρόσωπον εἰς τήν σύνταξιν καί διαμόρφωσιν τῶν νεωτέρων τυπικῶν βοηθημάτων, ὁ οἰκονόμος Σκιάθου Γεώργιος Ρήγας. Ὁ Γεώργιος Ρήγας ἐγεννήθη εἰς Σκιάθον τῷ 1884, σπουδάσας τόσο εἰς τήν ἰδιαίτεραν πατρίδα του ὅσον καί εἰς τὰς Ἀθήνας. Μετά τὰς σπουδάς του ὑπῆρτησεν ἐπί τεσσαρακονταετίαν ὡς διδάσκαλος εἰς τήν ἰδιαίτεραν πατρίδα του. Τῷ 1920 ἐχειροτονήθη ἱερεὺς, καί συντόμως ἀνέλαβε χρέη ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου εἰς τήν νῆσον του τιμηθεὶς διά τοῦ ὄφικίου τοῦ οἰκονόμου. Ἀπέθανε τῷ 1960 εἰς Ἀθήνας καί ἐτάφη εἰς τήν γενετείραν του νῆσον. Συνεχιστής καί πνευματικός ἀπόγονος τῶν κολλυβάδων φιλοκαλικῶν πατέρων τῆς Σκιάθου, εἰς τήν ὁποίαν, διά τῆς ὑπ' αὐτῶν ἰδρύσεως τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, εἶχαν μεταφέρει τήν παλαιότεραν ἀκριβῆ ἀγιορειτικὴν τάξιν, ὁ Γεώργιος Ρήγας ἐσυνέχισε καί ἐκωδικοποίησε τό ἐπί τῆς λειτουργικῆς τάξεως ἔργον τῶν πατέρων ἐκείνων, τό ὁποῖον διέσωσε συγγράφας νεώτατος, εἰς ἡλικίαν μόλις 24 ἐτῶν (τῷ 1908), ὀγκῶδες «Τυπικόν» εἰς μίαν κρίσιμον διά τήν θείαν λατρείαν ἐποχήν. Πρέπει νά εἴπωμεν ὅτι αὐτό τό Τυπικόν, εἰς τό ὁποῖον προφανῶς ἐνυπάρχει καί ἡ κολλυβαδική λειτουργική παράδοσις, εἶναι οὐσιαστικῶς ἕνας εὐρύτατος καί πολυτιμότητος ὑπομνηματισμός τοῦ «Τυπικοῦ τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα» (Γ.Α.Σ.), καί ὡς τυπικόν εἶναι βεβαίως προσηρμοσμένον εἰς τά δεδομένα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τό Τυπικόν τοῦ Γεωργίου Ρήγα λόγῳ τοῦ ὄγκου του εἶδε τό φῶς τῆς δημοσιότητος περίπου 90 ἔτη

αργότερον, ὅτε τῷ 1994 ἐξέδωκεν αὐτό ὁ μακαριστός καθηγητής τῆς λειτουργικῆς Ἰωάννης Φουντούλης εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἐκδόσεων τοῦ «Πατριαρχικοῦ ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν».

Τῷ 1954 ὁ Ρήγας ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ζητήματα τυπικοῦ» μίαν σειρὰν μελετῶν του, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεχείρησε τὴν μετ' ἐπιστήμης καὶ ἐπὶ τῆ βάσει παραδοσιακῶν καθαρῶς κριτηρίων διαλεύκανσιν καὶ διόρθωσιν ἀπορουμένων σχετικῶς μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν λατρευτικὴν τάξιν. Εἰς τὰς μελέτας του αὐτὰς ἐξετάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θέματα τὰ ὁποῖα ἀπτονται τοῦ Τυπικοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, δηλαδή πού ἀφοροῦν περισσότερον εἰς τὴν ἐνοριακὴν πρᾶξιν. Καὶ τὸ πολῦτιμον αὐτὸ ἔργον ἐπανεξεδόθη ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Ἰωάννου Φουντούλη τῷ 1999, ἐπηρευημένον μάλιστα καὶ μετέσσαρας ἀκόμη μελέτας τοῦ Ρήγα ἐπὶ τοῦ τυπικοῦ, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον συμπεριληφθῆ εἰς τὴν α' ἐκδοσιν.

Ὡς μέλος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, πρέπει νὰ συνέβαλε πάρα πολὺ εἰς τὴν διευθέτησιν ὠρισμένων θεμάτων σχετικῶς μετὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ ἐορτάζωνται αἱ ἐορταὶ τῶν θεομητορικῶν ἀμφίων. τοῦτο δὲν ἀναφέρεται κάπου ρητῶς, ἀλλὰ εἶναι ἐκτίμησίς μου ἐκ τῆς μελέτης τῶν παλαιῶν Ἡμερολογίων. Ὑπάρχουν εἰς τὰ ἡμερολόγια ἐκεῖνα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1956 καὶ μετὰ ὠρισμένα πολὺ σπουδαῖα παρατηρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐάν ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν καὶ κατὰ τὰ μεταγενέστερα ἔτη, θὰ ἀπεφεύγαμεν ἐνδεχομένως ὠρισμένας ὑπερβολὰς.

Τῷ 1970 εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συμμετέχει κατ' ἀρχάς ὡς μέλος ὁ Γεώργιος Μπεκατώρος. Ἀργότερον κατὰ τὰ ἔτη 1975 καὶ 1976 εἶναι ὁ συντάκτης τοῦ τυπικολογικοῦ μέρους. Ὁ ἀείμνηστος θεολόγος Γεώργιος Μπεκατώρος ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῷ 1906. Ἀνελθὼν τὸ πρῶτον εἰς τὸ ἀναλόγιον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Παντανάσσης Πατρῶν ὡς μαθητευόμενος τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν⁷ ἐπέδειξε φλογερὰν ἀγάπην διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὀρθὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Δι' ὃ συλλέξας καὶ ἐρευνήσας τὸ λειτουργικὸν ὑλικὸν τῶν ἀρχαίων δέλτων τῆς Ἐκκλησίας, προσέφερεν ἐπὶ μίαν τεσσαρακονταετίαν περίπου τὴν «ΤΑΞΙΝ τῶν

ἱερῶν ἀκολουθιῶν» (1951-1974 καὶ 1977-1993) διδάσκων ταπεινοφρόνως καὶ εὐσεβῶς τὰς ἀρχὰς τοῦ ὀρθοῦ τυπικοῦ. Κατὰ τὰ ἔτη πού ἦτο συντάκτης εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνέστειλε τὴν ἐκδοσιν τῆς ἰδικῆς του τάξεως. Ἐκοιμήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1995, ἀφοῦ προσέφερε –πλὴν τῆς Τάξεως– καὶ ἄλλας περισπουδάστους τυπικολογικὰς μελέτας.

Παρά τὸ σύντομον πέρασμα τοῦ Γεωργίου Μπεκατώρου ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ προσφορά του εἶναι πολὺ μεγάλη εἰς τὰ ἐτήσια τυπικά καὶ ἔχει ἀφήσει τὴν σφραγίδα του εἰς τὴν λειτουργικὴν τάξιν. Αἱ μελέται του καὶ αἱ παρατηρήσεις του ἐπηρεάζουν μέχρι σήμερον τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐτησίου τυπικοῦ ὄχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐκδοτῶν. ὅτε τῷ 1951 ἐξεκίνησε νὰ ἐκδίδη ἰδιωτικῶς τὴν «Τάξιν», τὸ ἄλλο ἐτήσιον τυπικόν, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον, ἦτο ἀκόμη προσωπικὴ ἐκδοσις τοῦ Ἐ. Φαρλέκα. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀποκρύψωμεν ὅτι μετὰ τὴν αὐτῶν τῶν δύο συντακτῶν ὑπῆρχε κατ' ἀρχὴν μία ἀντιπαλότης σχετικῶς μετὰ τὸ ποῖος ἐκ τῶν δύο παραθέτει ὀρθότερα τὸ τυπικόν.

Ὁ Γ. Μπεκατώρος μετὰ τὸ πλῆθος τῶν λεπτομερειῶν καὶ τὴν ἐξαντλητικὴν ἔρευναν τῶν ἀρχαίων χειρογράφων ἔλυσε πολλὰς ἀπορίας καὶ διώρθωσε πολλὰς παρατυπίας. Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῶμεν ὅτι ἡ βᾶσις παντός ἐτησίου τυπικοῦ, οἱ ἐτήσιοι κυριακοδρομοὶ πίνακες (πασχάλια) οἱ συντεταγμένοι κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον καὶ εὐρισκόμενοι εἰς τὸ Εὐαγγελιστάριον, δηλαδή εἰς τὸ παράρτημα τοῦ Εὐαγγελίου μεγάλου σχήματος ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἶναι ἔργον ἰδικόν του. Καὶ τὸ ἰδικόν του ὄνομα κατέστη συνώνυμον τοῦ τυπικοῦ, ἐνῶ ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τὸ ἐτήσιον τυπικόν βοήθημα λέγεται «Μπεκατώρος» ἀντὶ ἄλλης ὀνομασίας. Εἶναι τόσον πολλὰ τὰ σημεῖα τῆς ὀρθῆς λειτουργικῆς τάξεως εἰς τὰ ὁποῖα συνέβαλε καθοριστικῶς, ὥστε δυνάμεθα ἀληθῶς διὰ τὰ τυπικά νὰ ὀμιλῶμεν διὰ τὴν «πρὸ Μπεκατώρου» καὶ «μετὰ Μπεκατῶρον» ἐποχὴν. Οὐσιαστικῶς αὐτὸς ἐδίδαξεν ἡμᾶς τούς νεωτέρους νὰ ἐρμηνεύωμεν ὀρθῶς τὸ μέγα τυπικόν τοῦ Βιολάκη καὶ νὰ συντάσσωμεν ἐτήσια βοηθήματα μετὰ ἀρκεῖς τυπικὰς ὁδηγίας. Διὰ τοῦτο ὁ ἴδιος εἰς τὴν προσωπικὴν του ἐκδοσιν (τὴν Τάξιν) παρέθε-

τε πλήθος υποσημειώσεων με πληροφορίας και σχόλια επί του τυπικού. Τόν είχα γνωρίσει προσωπικώς και συνειργάσθην μετ' αὐτοῦ ἐπί δύο ἔτη πρό τῆς κοιμήσεώς του.

Κατά τὰ ἔτη 1974 καί ἴσως 1977, καί ἀπό τοῦ 1979 ἕως τοῦ 2001, δηλαδή σχεδόν ἐπί μίαν τριακονταετίαν, συντάκτης τοῦ τυπικοῦ ἦτο ὁ ἀοίδιμος Ἀπόστολος Βαλληνδρᾶς, πρωτοψάλτης καί μουσικοδιδάσκαλος, ἄνθρωπος μέ πολυσχιδῆ δραστηριότητα καί προσφορὰν εἰς τόν χῶρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἡ προσφορὰ του εἰς τό ἐτήσιον τυπικόν ὑπῆρξεν ἐπίσης σημαντική, ἐνῶ ὅποτε ἐχρειάζετο, μέ λιτάς καί τεκμηριωμένας σημειώσεις ἐδίδεν εὐστόχους παρατηρήσεις ἐπί διαφόρων ἀντιλεγόμενων σημείων, ἐπί τῶν ὀρθῶν ἀναγνωσμάτων ἢ ἐπί ἀντιφάσεων τοῦ ἰσχύοντος τυπικοῦ.

Κατά τὰ ἔτη 1971 καί 1972, ὀλίγον προτοῦ ἀναλάβῃ ὡς μόνιμος συντάκτης τοῦ τυπικοῦ ὁ Ἀπόστολος Βαλληνδρᾶς, εὐρίσκομεν ὡς πρόεδρον τῆς συνοδικῆς ἐπιτροπῆς τόν ἀδελφόν αὐτοῦ μακαριστόν ἱεράρχην Νικόδημον Βαλληνδρᾶν, Μητροπολίτην Ζιχνῶν καί ἔπειτα Πατρῶν. Ἄν καί δέν ἀναγράφεται ὡς συντάκτης τοῦ τυπικοῦ, γνωρίζω μετά βεβαιότητος ὅτι καί αὐτός συνέταξε τὰ τυπικάς διατάξεις κάποιων ἐτῶν, πιθανώτατα τῶν προειρημένων. Ὅτι συνέταξε τό ἐτήσιον τυπικόν τό γνωρίζω ἀπό προσωπικήν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου τοῦ ἀειμνήστου ἱεράρχου. Δέν χρειάζεται ἀσφαλῶς νά εἴπωμεν περισσότερα, καθὼς εἶναι εἰς πάντας γνωσταί αἱ δαψιλεῖς γνώσεις τοῦ ἀοιδίου τόσο ἐν τῆν ἐκκλησιαστικῆν μουσικήν ὅσον καί εἰς τῆν τάξιν τῆς θείας λατρείας. Δύο μόνον λεπτομερείας θά προσθέσω. Πρῶτον, ὅτι ὁσάκις ἐλειτοτρογοῦσεν ἐν Κυριακῇ καί ὑπῆρχε μνημόσυνον, οὐδέποτε ἔψαλλε τὰ νεκρώσιμα εὐλογητάρια, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ἐν Κυριακῇ οὐδέποτε ψάλλονται αὐτά τὰ συγκεκριμένα εὐλογητάρια, ἀλλά μόνον τὰ ἀναστάσιμα· καί μάλιστα τό αὐτό ἐφήρμοξε καί εἰς τὰς ἑξοδίους ἀκολουθίας, ἂν τυχόν ἐχοροστάται εἰς κηδεῖαν ἐν Κυριακῇ.

Δεύτερον, ἀνέφερον εἰς μίαν ἐπισήμανσίν του περὶ τοῦ τυπικοῦ ὅτι κατά τῆν ὀρθήν τάξιν ἀναγνώσματα τοῦ ἁγίου εἰς τῆν λειτουργίαν λέγονται μόνον ἂν εἰς τόν ὀρθρον ψαλῆ δοξολογία μεγάλη. Ἄν εἴπωμεν τῆν μικράν δοξολογίαν, τῆν χῦμα λε-

γομένην, τότε λέγονται τὰ ἀναγνώσματα τῆς ἡμέρας, τῆς σειρᾶς τῆς ἑβδομάδος. Ὁ Ἀπόστολος καί τό Εὐαγγέλιον εἶναι ἐκλογάδια πού χωρίζονται εἰς δύο τμήματα, ἐκ τῶν ὁποίων τό δεύτερον ὀνομάζεται μνηολόγιον καί περιέχει ἀποστολικὰς ἢ ἀντιστοίχως εὐαγγελικὰς περικοπὰς κατά τὰς ἡμέρας τοῦ μηναίου. Διετύπωσε λοιπόν ὁ μακαριστός μητροπολίτης τῆν ἐξῆς προσωπικήν γνώμην. Ἐπειδή ὑπάρχουν εἰς τό μνηολόγιον εἰδικαί περικοπαί διά πολλούς καί διαφόρους ἁγίους, ἄς προτιμῶνται αὐταί ἔναντι τῶν περικοπῶν τῆς σειρᾶς, διά νά μή μένουν ἀνεκμετάλλευτοι. Αὐτή ἡ ἄποψις ἠκολουθήθη μετά τινος ὑπερβολῆς εἰς τό Κανονάριον (τυπικόν) τοῦ Ἡμερολογίου-Δίπτυχων περὶ τοῦ ἐπί μίαν τριακονταετίαν καί ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων ἐσφαλμένη καί καταστροφική διά τῆν λατρείαν, διότι μέ αὐτόν τόν τρόπον ὀρισμένοι περικοπαί ἐπανελαμβάνοντο 40 καί 50 φορές τό ἔτος, ἐνῶ ἄλλαι δέν ἠκούοντο ποτέ. Ἀργότερον βάσει τῶν ὅσων διηρεύνησαν καί ἐπιστημόνως διευκρίνισαν οἱ Γεώργιος Μπεκατώρος, Ἰωάννης Φουντούλης καί Κωνσταντῖνος Παπαγιάννης τό πρᾶγμα εὐτυχῶς ἔχει διορθωθῆ. Λόγῳ ὅμως τῆς πολυετοῦς ἐφαρμογῆς μιᾶς προσωπικῆς καί ὄχι ὀρθῆς ἀπόψεως καί λόγῳ τοῦ μακροχρονίου ἐθισμοῦ τῶν ψαλτῶν καί τῶν λειτουργῶν εἰς αὐτήν τῆν πρακτικήν ἔχει παραμείνει εἰς πολλούς ἢ ἐντύπωσις ὅτι αὐτή εἶναι ἡ ἐκκλησιαστική τάξις, καί πολλάκις ἐγκαλούμεθα, ἐπειδή σήμερον δέν σημειοῦμεν εἰς τὰς καθημερινὰς τὰ ἀναγνώσματα τοῦ μνηολογίου ἀλλά τὰ τῆς σειρᾶς τῆς ἑβδομάδος· ὑπάρχει ὅμως κάποιος κανὼν τοῦ τυπικοῦ πού τὰ καθορίζει αὐτά.

Πρέπει ἀσφαλῶς νά ἀναφερθῶ καί εἰς τόν πρό ἐμοῦ συντάκτην τοῦ τυπικοῦ τῶν Δίπτυχων, τόν θεολόγον καί πρωτοψάλτην Ἀπόστολον Παπαχρηστον, ὁ ὁποῖος εἶχε τῆν εὐθύνην τῶν λειτουργικῶν τυπικῶν διατάξεων εἰς τὰ Δίπτυχα διά τὰ ἔτη 2002-2006. Ἠκολούθησε κατά βάσιν τῆν γραμμὴν τοῦ Γεωργίου Μπεκατώρου καί ὁ ἴδιος συνέτασσε καί συντάσσει ἀκόμη καί ἐκδίδει ἀπό τοῦ 1996 μέχρι σήμερον ἰδιωτικῆν ἔκδοσιν ὑπὸ τόν τίτλον «Τυπικὴ Διάταξις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν». ἔχει πολλάς λεπτομερεῖς διατάξεις, ἔχει διατυπώσει ἱκανὰς καί ὀρθὰς παρατηρήσεις διά τοὺς μακαρισμούς, διά τοὺς στίχους τῶν ἀντιφῶνων, διά

τό πότε ψάλλονται ἢ δὲν ψάλλονται οἱ εἰρμῶν τοῦ καθημερινοῦ ὄρθρου καὶ ποῖοι ἐξ αὐτῶν τυχόν ψάλλονται, κ.λπ.. Ἐπίσης ἔχει συντάξει δι' ἐφέτος (2010) ἐτήσιον τυπικὸν βοήθημα κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκεν ἡ Ἀρχιεπισκοπή καὶ Ἰ. Μονὴ τοῦ θεοβαδίστου ὄρους Σινά.

Ἀπὸ τὴν συνοπτικὴν καὶ κατ' ἀνάγκην ἐλλιπῆ ταύτην ἀναφορὰν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νά ἀπουσιάσῃ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Παπαγιάννη, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ἴσως ὅσον οὐδεὶς ἄλλος σύγχρονος τὴν τάξιν τῆς λατρείας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἰσχύοντα καὶ τὰ παλαιότερα τυπικά. Μπορεῖ νά μὴ διετέλεσε συντάκτης τοῦ ἐτησίου τυπικοῦ ἀλλὰ ἡ προσφορά του εἰς τὴν σύνταξιν αὐτοῦ εἶναι μεγίστη, τόσον διὰ τὰ πολλὰ λειτουργικά καὶ τυπικολογικά συγγράμματα καὶ τὰς μελέτας αὐτοῦ, ὅσον καὶ διὰ τὸ περισπούδαστον σύγγραμμά του «Σύστημα Τυπικοῦ», τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ πλέον σημεῖον ἀναφορᾶς, καθόσον κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει συνόλου τῆς τυπικῆς παραδόσεως τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καταγράφει συστηματικῶς ὅλας τὰς περιπτώσεις παλαιοῦ καὶ νέου ἡμερολογίου, εἶναι δέ τὸ μόνον πληρὲς σύγγραμμα τυπικοῦ τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει ὅλας τὰς τυπικὰς περιπτώσεις πού ἐδημιουργήθησαν μετὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου. Βεβαίως τὸ «Σύστημα τυπικοῦ» δὲν εἶναι ἐπίσημον τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας οὔτε καταργεῖ οὔτε ἀντικαθιστᾷ τὸ ἰσχύον τυπικὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· ἔρχεται ὁμως νά συμπληρώσῃ τὰ ἐλλείποντα τοῦ τυπικοῦ Βιολάκη καὶ ἀποτελεῖ σοβαρὰν καὶ πολύτιμον παρακαταθήκην διὰ τὴν γνῶσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τυπικοῦ καὶ διὰ τὸν προβληματισμὸν περὶ αὐτό, ἐνῶ ἡ ὑπὸ τοῦ συντάκτου αὐτοῦ ἀναζητήσις λύσεων εἰς τὰ πλαίσια τῆς λειτουργ-

τικῆς παραδόσεως τὸ καθιστᾷ ἀσφαλῶς ἀπαραίτητον ἀφετηρίαν διὰ τὴν ἐν εὐθέτω χρόνῳ σύνταξιν ἐνός ἐπισήμου τυπικοῦ πρὸς παγίωσιν καὶ ἐπὶ τὸ ὀρθότερον διευθέτησιν τῆς σήμερον συγκεχυμένης πράξεως.

Διεπιστώσαμεν μέχρι τώρα ὅτι οἱ νεώτεροι συντάκται τοῦ ἐτησίου τυπικοῦ ἔδωκαν ὠθησιν εἰς τὰς λειτουργικὰς μελέτας, διευκρίνισαν διάφορα ζητήματα τυπικοῦ πού ἀνέκυψαν ἐκ τῆς ἡμερολογιακῆς διορθώσεως καὶ ὄχι μόνον, καὶ μέ τὸ ἔργον των κατέδειξαν ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ τυπικαρίου εἶναι σημαντικὸς διὰ τὴν ὀρθὴν διεξαγωγὴν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τῆς ὀρθοδόξου λατρείας. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἐπὶ 86 ἔτη ὠδήγησε βεβαίως εἰς τὴν ἔρευναν καὶ εἰς τὸν διάλογον μεταξὺ τῶν ἐρευνητῶν, ὥστε νά εὑρεθοῦν λύσεις διὰ τὰς νέας τυπικὰς περιπτώσεις. Κρίνεται ὁμως ἐπωφελές νά ὑπάρξῃ μία μεγαλυτέρα συνεργασία μεταξὺ τῶν ἑλληνοφώνων κυρίως Ἐκκλησιῶν διὰ ζητήματα λειτουργικοῦ τυπικοῦ, μέ σκοπὸν τὴν ἐπίτευξιν ἐνιαίας ἀντιμετώπισεως τῶν διαφορῶν τυπικολογικῶν περιπτώσεων.

Θὰ ἦτο λοιπὸν σκόπιμον, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀρχαίων καὶ ὀργανωμένων μονῶν, νά ὀρισθοῦν τυπικάριοι, ἂν ὄχι δι' ἐκάστην ἐνορίαν, πρᾶγμα ἀσφαλῶς δύσκολον ἕως ἀδύνατον πρακτικῶς, τοῦλάχιστον δι' ἐκάστην Μητρόπολιν ἢ ἀνά ἐκκλησιαστικὰς περιφερείας. Ὁ τυπικάριος τῆς Μητροπόλεως, εἴτε λαϊκὸς εἴτε κληρικὸς, ἐν συνεργασίᾳ μέ τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην καὶ ἕτερα ἀρμόδια πρόσωπα τῆς Μητροπόλεως ἢ ἐν ἀνάγκῃ καὶ μέ τὰ ἀρμόδια γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ ἐπιλύῃ τυχόν ἀναφυόμενα θέματα τυπικοῦ διὰ τὰς περιπτώσεις τοπικῶν ἀκολουθιῶν καθημερινῶν ἢ ἑορτιῶν καὶ πανηγυρικῶν.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Διὰ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως «τυπικόν» καὶ εἰδικῶς διὰ τὸν ὄρον «λειτουργικὸν τυπικόν» βλέπε τὴν παλαιότεραν εἰσήγησιν τοῦ ὑποφαινομένου «Λειτουργικὰ καὶ τυπικολογικὰ συνέπειαι τῆς διορθώσεως τοῦ ἡμερολογίου», εἰς Πρακτικὰ ἡ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου «Τὸ χριστιανικὸν ἡμερολόγιον», Βόλος, 18-20 Σεπτεμβρίου 2006, σ. 436-437.
2. Δ. Ἀνατολιγιώτου, «Ὁ ἀρχιερέας τῆς ἀγάπης», Πειραιεὺς 2002, σ. 30.
3. Ἡμερολόγιον τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1980, σ. 2α τοῦ «Προλόγου».

4. Περιοδικόν «Ρεμπέτης», Δεκέμβριος 2007, φύλλον 63.
5. «Συμβολή εις τάξιν τῆς ὀρθοδόξου λατρείας», ἐπιθεώρησις ἐκκλησιαστικοῦ τυπικοῦ, τεῦχος 13, Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2006.
6. Διά τὰ βιογραφικά τοῦ Γεωργίου Ρήγα βλέπε εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ «Τυπικόν» καί «Ζητήματα Τυπικοῦ», τούς προλόγους τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ Ἰωάννου Φουντούλη.
7. Μετά συγκινήσεως ἐνθυμοῦμαι τὰς ἰδιαιτέρας συζητήσεις πού εἶχα μετά τοῦ Γεωργίου Μπεκατώρου κατά τὰς δυσμάς τοῦ βίου του εἰς τήν κατοικίαν του ἐπί τῆς ὁδοῦ Πανόρμου εἰς τήν περιοχὴν τῶν Ἀμπελοκήπων Ἀθηνῶν. Κατ' αὐτάς μεταξύ τῶν ποικίλων ὁδηγιῶν καί πληροφοριῶν ἐπί θεμάτων τυπικοῦ ἀνεφέρεν ἐνίοτε καί βιογραφικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ προσώπου του. Ἐδιηγείτο κάποτε ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἦτο τακτικόν στέλεχος τοῦ ἀναλογίου τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Παντανάσσης ὡς μαθητευόμενος καί ἐπιθυμῶν ὅπως ψάλλῃ καί αὐτός ἓνα τοῦλάχιστον ὕμνον, κατά μίαν Κυριακὴν εἰς τόν ὄρθρον ἤρξατο ψάλλον ἑνός μικροῦ τροπαρίου. Τότε ὁ πρωτοψάλτης τοῦ ναοῦ ἀπλώσας τήν παλάμην του ἔφραξε τό στόμα τοῦ μικροῦ Γεωργίου, ἀπηγόρευσε δέ εἰς αὐτόν νά ψάλλῃ τοῦ λοιποῦ. Ἐκτοτε τό μὲν ἀναλόγιον ἀπώλεσεν ἓνα ζηλωτὴν ψάλτην ἡ δέ ἐκκλησία ἐκέρδισεν ἓνα θεολόγον-τυπικάριον ἐπιστημόνως ἀσχολούμενον μέ τὰ θέματα τῆς λειτουργικῆς τάξεως, ὃ περ ἀσυγκρίτως πολυτιμότερον καθότι καί σπανιώτερον.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Κανονιστική Διάταξις ἀρ. 264/2015
«Τύπος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως
τῶν Ἐφημερίων καὶ Διακόνων,
καὶ διαδικασία συμπληρώσεως αὐτῆς»

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰ ἄρθρα 1 παρ. 2 καὶ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τό ἄρθρο 11 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 «Περί Ἐφημερίων καὶ Διακόνων» (ΦΕΚ 73/Α'/2012).

3. Τό ὑπ' ἀριθμ. 53/30.4.2014 Προεδρικόν Διάταγμα (ΦΕΚ 105/Α'/2012)

4. Τήν ἀπό 31.8.2012 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, περί τοῦ τύπου τοῦ Ἐντύπου Ἀξιολογήσεως τῶν ἐφημερίων καὶ διακόνων.

5. Τήν ἀπό 10.10.2012 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου περί τῆς ἀξιολογήσεως τῶν ἐφημερίων καὶ διακόνων.

6. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 2932/16.10.2012 Ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί τοῦ ἐντύπου τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως τῶν Ἐφημερίων καὶ Διακόνων καὶ τοῦ τρόπου συμπληρώσεως αὐτῆς»

7. Τήν ἀπό 3.2.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

8. Τό γεγονός ὅτι ἐκ τῆς παρουσίας δέν προκαλεῖται δαπάνη.

Ἀποφασίζει:

Ἐγκρίνει καὶ δημοσιεύει τήν ὑπ' ἀριθμ. 264/2014 Κανονιστικὴν Διάταξιν ὡς ἑξῆς:

Κανονιστικὴ Διάταξις ἀρ. 264/2015

«Τύπος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως τῶν Ἐφημερίων καὶ Διακόνων καὶ διαδικασία συμπληρώσεως αὐτῆς»

Ἄρθρον 1

Πεδίον ἐφαρμογῆς

καὶ τύπος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως

1. Ἐκθεση Ἀξιολογήσεως, ὅπως προβλέπεται στό ἄρθρο 11 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 (ΦΕΚ 73/Α'/2012), συντάσσεται γιά ὅλους τοὺς Ἐφημερίους καὶ τοὺς Διακόνους, καθὼς ἐπίσης καὶ γιά τοὺς Ἱεροκήρυκες πού κατέχουν ἐφημεριακὴ θέση. Οἱ Ἱεροκήρυκες τοῦ Ν. 1811/-

1987 καὶ τοῦ Ν. 817/1978, ἂν καὶ λογίζονται ὡς ἐκκλησιαστικοὶ ὑπάλληλοι (ἄρθρ. 1 παρ. 2 τοῦ Κανονισμοῦ 5/1978), ἀξιολογοῦνται σύμφωνα μέ τό ὑπόδειγμα καὶ τίς διατάξεις τῆς παρουσίας, ἔνεκα τῆς λειτουργικῆς, διδακτικῆς καὶ ποιμαντικῆς φύσεως τῆς τε ἱερωσύνης καὶ τῆς εἰδικῆς αὐτῶν διακονίας.

2. Ὁ ἀκριβὴς τύπος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως τῶν Κληρικῶν (Ἐφημερίων καὶ Διακόνων) περιέχεται στό Παράρτημα τῆς παρουσίας, ἀναπόσπαστο τμήμα τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ.

Ἄρθρον 2

Χρόνος διενεργείας τῆς ἀξιολογήσεως

- ἀξιολογητέες

1. Ἡ Ἐκθεση Ἀξιολογήσεως συντάσσεται ἐντός τοῦ πρώτου τριμήνου ἐκάστου ἔτους, ἀφορὰ στήν κατά τό παρελθόν ἔτος ἀποτύπωση τῆς διακονίας τοῦ ἐφημερίου, ἱεροκήρυκος ἢ διακόνου, καὶ χρησιμεύει ἀποκλειστικῶς στήν ἀπόφαση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, τό ὁποῖο σύμφωνα μέ τό ἄρθρ. 11 παρ. 2 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 ἐπέχει θέση Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου, ἀποφαινομένου περί τῶν βαθμολογικῶν προαγωγῶν τῶν ἐφημερίων καὶ διακόνων, σύμφωνα μέ τίς σχετικές διατάξεις τοῦ Ν. 4024/2011. Γιά τίς βαθμολογικές προαγωγές τῶν Ἱεροκλήρυκων τοῦ Ν. 817/1978 καὶ τοῦ Ν. 1811/1988 ἀρμόδια εἶναι τό Τριμελὲς Ὑπηρεσιακό Συμβούλιο τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ τό Τριμελὲς Ὑπηρεσιακό Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν ἀντίστοιχα, ἀμφότερα ἐδρεύοντα παρά τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ.

2. Ὡς πρῶτος ἀξιολογητὴς ὀρίζεται, κατά τό ἄρθρο 11 παρ. 1 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012, ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς περιφέρειας, ὅπου διακονεῖ ὁ Κληρικός. Ὡς δεύτερος ἀξιολογητὴς ὀρίζεται ἀπὸ τόν Κανονισμό ὁ Πρωτοσύγκελλος ἢ ὁ Γενικός Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

3. Σέ περίπτωση κατά τήν ὁποία, γιά ὅποιονδήποτε λόγο, δέν εἶναι δυνατός ὁ προσδιορισμός τοῦ πρώτου ἢ τοῦ δεύτερου ἀξιολογητῆ, ἢ καὶ τῶν δύο, κατά τίς πρόνοιες τοῦ ἀνωτέρω Κανονισμοῦ, εἴτε ἐπειδὴ δέν ὑφίστανται Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι, εἴτε ἐπειδὴ ὁ οἰκείος Μητροπολίτης δέν ἔχει διορίσει Πρωτοσύγκελλο ἢ Γενικό

Ἄρχιερατικό Ἐπίτροπο, εἴτε ἐπειδή ὁ κρινόμενος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Πρωτοσύγκελλος ἢ ὁ Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος ἢ κάποιος ἀπό τούς Ἀρχιερατικούς Ἐπιτρόπους, εἴτε ἐπειδή κατά τίς γενικές ἀρχές τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου ὑφίστανται βάσιμες ὑπόνοιες μεροληψίας ἐκ μέρους κάποιου ἀξιολογητῆ καί αὐτός πρέπει νά ἐξαιρεθεῖ, τότε ὡς ἀξιολογητής ὀρίζεται μέ πράξη τοῦ Μητροπολίτου Κληρικός, ὁ ὁποῖος παρέχει νύξημένα ἐκέγυρα δικαίας ἀντιμετώπισης τῶν Κληρικῶν, κατά κρίσιν ἀγαθοῦ ἀνδρός. Ὑπ' αὐτῆ τήν ἔννοια τεκμαίρονται π.χ. οἱ δύο Κληρικοί - μέλη τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ οἱ δύο Ἐφημέριοι - μέλη τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 3 Αὐτοαξιολόγηση

1. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 11, παρ. 1, ἐδ. 3 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012, τό πρῶτο μέρος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως συντάσσεται ἀπό τόν ἴδιο τόν ἀξιολογούμενο Κληρικό. Καί τοῦτο διότι ὁ ἀξιολογούμενος Κληρικός δέν ἀποτελεῖ μόνον τό ἀντικείμενο τῆς ἀξιολογήσεως, ἀλλῆ ἀ συμμετέχει σ' αὐτήν ἐκφέροντας τόν δικό του λόγο καί καταθέτοντας τή δική του ἀπόψη. Ἔτσι, ἐκπληρώνεται καί ἡ συνταγματική ἐπιταγή περί προηγουμένης ἀκροάσεως τοῦ διοικουμένου (ἄρθρο 20 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος). Πρὸς τοῦτο δηλώνονται τὰ στοιχεῖα τοῦ προσώπου καί ἡ ὑφιστάμενη ὑπηρεσιακή κατάσταση, καθώς καί οἱ βασικοί τίτλοι σπουδῶν, ἐκεῖνοι δηλαδή πού λαμβάνονται ὑπ' ὄψη γιά τήν κατάταξη τοῦ Κληρικοῦ σέ συγκεκριμένη μισθολογική κατηγορία (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ).

2. Κατόπιν ὁ Κληρικός καλεῖται νά περιγράψει: α) τὰ καθήκοντά του κατά τόν χρόνο τῆς Ἀξιολογήσεως (δηλαδή κατά τό παρελθόν ἔτος) καθώς καί τήν ἀνταπόκρισή του σέ αὐτά, β) τίς δυσκολίες τίς ὁποῖες ἀντιμέτωπισε κατά τήν ἐνάσκηση τῶν καθηκόντων του, καί γ) τήν τυχόν ἐπιμόρφωσή του, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε κατά τήν ὑπό ἀξιολόγηση περίοδο, εἴτε ἀπό πιστοποιημένους φορεῖς εἴτε ἀπό Συνέδρια, ἐπιμορφωτικά Προγράμματα κ.λπ.

3. Τό πρῶτο μέρος κατακλιεῖται μέ τήν αὐτοβαθμολόγηση τοῦ ἀξιολογούμενου Κληρικοῦ στά ἐπί μέρους κριτήρια, τὰ ὁποῖα ἐν συνέχειι θά βαθμολογήσουν οἱ ἀξιολογητές. Ἡ βαθμολογία τοῦ Κληρικοῦ στόν ἑαυτό του εἶναι ἐνδεικτική, δέν λαμβάνεται ὑπόψη ἀπό τούς βαθμολογητές καί δέν συνυπολογίζεται κατά τόν προσδιορισμό τοῦ μέσου ὄρου τῆς βαθμολογίας, ἡ ὁποία προσμετράται γιά τόν σχηματισμό κρίσεως ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

ἄρθρον 4 Γενικές ἀρχές τῆς ἀξιολογήσεως

Ἡ συμπλήρωση τοῦ ἐντύπου πρῶτα ἀπό τόν ἀξιολογούμενο καί ἔπειτα ἀπό τούς ἀξιολογητές, γίνεται σύμ-

φωνα μέ ὅσα διαλαμβάνονται στήν παρούσα καί μέ σμείωση πραγματικῶν γεγονότων καί στοιχείων. Προσωπικοί χαρακτηρισμοί ἢ ἐκτιμήσεις δέον ὅπως ἀποφεύγονται. Ἡ βαθμολογία πρέπει νά εἶναι ἀντικειμενική, προσεκτική καί μέ μεγάλη διάκριση ἐκ μέρους τῶν ἀξιολογητῶν. Δέν εἶναι δυνατόν νά βαθμολογοῦνται ὅλοι μέ τήν ἴδια βαθμολογία, διότι μέ τόν τρόπο αὐτό ἀδικοῦνται οἱ ἐργατικοί καί ἐπαναπαύονται οἱ ράθυμοι.

ἄρθρον 5 Ἀξιολόγηση ἀπό τόν Α' ἀξιολογητή

1. Κατά τό ἄρθρο 11, παρ. 1, ἐδ. 4 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012, τό δεύτερο μέρος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως συντάσσεται ἀπό τόν πρῶτο ἀξιολογητή.

2. Ὁ βαθμολογητής ὀφείλει νά λαμβάνει ὑπόψη του ὅτι ἡ ἀξιολόγηση Κληρικοῦ εἶναι ἐξ ὀρισμοῦ δύσκολη, καί τοῦτο διότι ὑφίστανται τμήματα τῆς ποιμαντικῆς διακονίας ἐξ ἀρχῆς ἀπόρρητα ἢ καλυπτόμενα ἀπό τήν ἀναγκαῖα διάκριση, ὥστε νά μή καθίστανται ἐμφανῆ (π.χ. τό ἀπόρρητο τῆς Ἐξομολογήσεως, ἡ προστασία προσωπικῶν δεδομένων τῶν βοηθουμένων ἀπό τίς προνοιακές δραστηριότητες τῆς Ἐκκλησίας). Ἐν ὄψει αὐτοῦ, ἡ ἀξιολόγηση ἀπαιτεῖ διάκριση, ἀντικειμενικότητα καί σφαιρικότητα. Ἡ δυσχέρεια τῆς ἀξιολογήσεως ἐπιτείνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ἀξιολόγηση πρέπει νά ἀποτυπωθεῖ σέ βαθμολογική κλίμακα (ἀπό τό 0 ἕως τό 10), ἐνῶ γιά τούς βαθμούς 9 καί 10, ἀλλῆ καί τούς κάτω του 4, ἀπαιτεῖται σαφής καί συγκεκριμένη αἰτιολογία, ἀναφέροντας πραγματικά στοιχεῖα ἢ περιστατικά καί πάντως ἀποφεύγοντας τίς προσωπικές ἐκτιμήσεις ἢ χαρακτηρισμούς.

3. Τό πρῶτο, τό ὁποῖο βαθμολογεῖται, εἶναι ἡ ἀπόδοση τοῦ Κληρικοῦ στά Γενικά Ἐφημεριακά Καθήκοντα, συνδεόμενη ἄμεσα μέ τήν κατάρτιση αὐτοῦ, νοούμενη ὄχι μόνον ὡς ἀπόκτηση τίτλων σπουδῶν, ἀλλῆ κυρίως ὡς γνώση καί βίωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐμπειρίας. Στίς τρεῖς ὑποομάδες ἐλέγχεται: α) ἡ διαρκῆς κατάρτιση καί ἐνημέρωση τοῦ Κληρικοῦ, β) ἡ δυνατότητα ἐξωτερικεύσεως καί μεταλημμαδεύσεως τῶν θεολογικῶν γνώσεων καί τῶν πνευματικῶν ἐμπειριῶν, ἀλλῆ καί γ) ἡ συνέπεια κατά τήν ἄσκηση τῶν ἐφημεριακῶν καθηκόντων (φυσική παρουσία τοῦ Κληρικοῦ στόν Ἱερό Ναό, συνέπεια στήν πραγματοποίηση τῶν Ἀκολουθιῶν καί τῶν ποιμαντικῶν δραστηριοτήτων, ἀνταπόκριση στίς ἀπαιτήσεις τῆς Ἐνορίας κ.λπ.).

4. Δεύτερο στοιχεῖο βαθμολογήσεως εἶναι ἡ ποιμαντική διακονία, ὅπως αὐτή διαπιστώνεται στήν πράξη (Εἰδικά Ἐφημεριακά Καθήκοντα). Στίς τρεῖς ὑποομάδες βαθμολογεῖται: α) ἡ διακονία στό παγιωμένο ποιμαντικό, κοινωνικό καί φιλιανθρωπικό ἔργο, ὅπως αὐτό προσδιορίζεται ἀπό τούς Ἱεροῦς Κανόνες καί τό Τυπικό τῆς Ἐκκλησίας μας, τίς Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτη, ἀλλῆ καί τήν ἐντόπια συνήθεια καί πρακτική, β) ἡ ἰκανότητα ἀνταποκρίσεως σέ εἰδικές συνθήκες καί ἔκτακτες ποιμαντικές καταστάσεις, ἐφ' ὅσον

υπάρξουν, ὅποτε καί ἀποτυπώνεται ὁ ζήλος καί ἡ πιστότητα στό ἱερατικό καθῆκον, καί γ) βαθμολογεῖται ὅ,τι ἐξωτερικεύει τήν ἱεραποστολική διάθεση καί ἐπιθυμία μέ τήν ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν, τήν ἐφαρμογή καινοτόμων ποιμαντικῶν μεθόδων, ἀλλῆ καί τήν ἐφευρετικότητα μέ τήν ὑποβολή καί ὑλοποίηση προτάσεων γιά στοχευμένη ποιμαντική δράση.

5. Σημαντικό στοιχείο τοῦ «ἀλιείας τῶν ἀνθρώπων» εἶναι ἡ προσεγγίση, φιλάδελφη καί πνευματική συμπεριφορά. Ἦδη τό ἄρθρο 1 παρ. 1 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 ὀρίζει τήν ἔννοια τοῦ Ἐφημερίου ὡς ἐξῆς: «*Ἐφημέριος καλεῖται Κληρικός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ βαθμό Πρεσβυτέρου, κανονικῶς χειροτονημένος καί κανονικῶς ἐξαρτημένος ἐκ τοῦ ἐπιχώριου Μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος καλύπτει τίς λητρευτικές, τίς ποιμαντικές καί τίς προνοιακές ἀνάγκες τῆς ἐνορίας, ἐντασσόμενος σέ μία ἀπό τίς εἰδικότερες κατηγορίες, τίς ὁποῖες προβλέπει τό ἄρθρο 1 τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 «Περί Ἱερῶν Ναῶν καί Ἐνοριῶν» (Φ.Ε.Κ. Α' 1/5.1.1980)*». Ἐπομένως τό πρῶτιστο πού βαθμολογεῖται εἶναι ἡ συμπεριφορά καί συνεργασία μέ τόν ἐπιχώριο Μητροπολίτη (α), ἀλλῆ καί τά διοικητικά ὄργανα τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ὁ Κληρικός ὅμως, εἶναι σημαντικό νά εἶναι «ἡρμοσμένος τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χορδαί κιθάρας», ὄχι μόνον γιά τόν ἑαυτό του, ἀλλῆ γιὰτί γίνεται ἐπί πλέον ἡ γέφυρα ἐνότητος καί ὁ σύνδεσμος τοῦ ποιμνίου τῆς Ἐνορίας πρὸς τόν Ἐπίσκοπο. Ἐπομένως, πέραν τῆς ἀρμόζουσας συμπεριφορᾶς καί συνεργασίας μέ τήν οἰκεία ἐκκλησιαστική ἀρχή, ἀπαραίτητη καί ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἶναι καί ἡ δέουσα συμπεριφορά πρὸς τόν Χριστεπώνυμο πλήρωμα (β), ὡστε νά προσωποποιεῖ τόν Ἱερέα ὡς πατέρα του. Ὁμοίως, βαθμολογεῖται καί ἡ συμπεριφορά καί συνεργασία μέ συνεφημερίου καί τοπικές ἀρχές (γ), μίᾶς πού σέ περιόδους κρίσιμες, ὅπως ἡ σύγχρονη, ἡ συνεργασία εἶναι ἀπαραίτητο στοιχείο ὑπερβάσεως προβλημάτων καί ἀνακουφίσεως τοῦ ἀνθρώπινου πόνου.

6. Στοιχείο τό ὁποῖο βαθμολογεῖ ὁ πρῶτος βαθμολογητής εἶναι καί ἡ ἐπιμόρφωση. Πρωτίστως ἐπιβάλλεται νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἡ ἐπιμόρφωση, ἡ ὁποία πραγματοποιεῖται ἀπό πιστοποιημένους πρὸς τοῦτο φορεῖς (α). Γι' αὐτό καί σέ κάθε περίπτωση, οἱ βεβαιώσεις τέτοιων φορέων λαμβάνονται ὑπ' ὄψη καί αὐτοτελῶς κατά τίς βαθμολογικές προαγωγές τῶν Κληρικῶν, ιδίως σέ περιπτώσεις ἰσοβαθμίας. Ἐπειδή ὅμως, λόγοι τοπικῆς σκοπιμότητος καί ποιμαντικῆς ἀναγκαιότητος ἐπιβάλλουν τήν καθιέρωση καί τή διοργάνωση ἀπό τίς Ἱερές Μητροπόλεις κατά τόπους ἐπιμορφωτικῶν σεμιναρίων, ἡμερίδων καί Ἱερατικῶν Συνάξεων ἢ Συνεδρίων, ἡ συμμετοχή σέ αὐτά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη κατά τήν ἀξιολόγηση τοῦ Κληρικοῦ (β), ἀσχέτως τοῦ γεγονότος ὅτι δέν παρέχεται βεβαίωση ἀπό πιστοποιημένο φορέα ἐπιμορφώσεως, χαρακτηρίζεται ὡς ἐξαιρετική ἐπίδοση καί βαθμολογεῖται ἀναλόγως. Ὡς ἐξαιρετική ἐπίδοση (γ) λογιζοῦνται ἐπίσης ἡ συμμετοχή τοῦ Κληρικοῦ ὡς ὁμιλητή σέ Συνέδριο, ἡ

συγγραφή (π.χ. ἀρθρογραφία, ἔκδοση βιβλίων ...), ἡ ἐνεργός συμμετοχή σέ ἐπιμορφωτικά προγράμματα τῆς Μητροπόλεως (π.χ. Καθηγητής Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Σχολῆς Γονέων ...) κ.λπ. Αὐτόντο εἶναι ὅτι πρωταρχική ἀναγκαιότητα ἀποτελεῖ ἡ ἐπιμόρφωση τῶν Κληρικῶν ἀπό πιστοποιημένο φορέα, ἐνῶ ὅλα τά ὑπόλοιπα χαρακτηρίζονται ὡς συμπληρωματικά.

7. Τέλος, ὁ πρῶτος ἀξιολογητής ὀφείλει νά καταθέσει ἐλευθέρως καί κατά τήν κρίσιν του, τίς προτάσεις ἢ τίς παρατηρήσεις του γιά τή βελτίωση τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἀξιολογούμενου. Αὐτό τό τμήμα δέν βαθμολογεῖται, οὔτε λαμβάνεται ὑπ' ὄψη κατά τήν κρίση προαγωγῆς τοῦ Ἐφημερίου ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο. Ὑφίσταται ὡς ἀφορμή προτροπῆς, ἀλλῆ καί προηγούμενης καταγραφῆς προειδοποιήσεων πρὸς τόν ἀξιολογούμενο, ἀπό κάποιον, κατά τεκμήριο ἐμπεριότερό του, Κληρικό. Ἐπειδή δέ οἱ Ἐκθέσεις Ἀξιολογήσεως εἶναι προσβάσιμες ἀπό αὐτούς στούς ὁποίους ἀφοροῦν, ἡ ὁποία πρόταση ἢ παρατήρηση ἔχει χαρακτήρα ἐπίσημο καί οὐσιαστικό καί ἐπιβάλλεται νά διατυπώνεται μετά προσοχῆς.

Ἄρθρον 6

Ἀξιολόγηση ἀπό τόν Β' ἀξιολογητή

Κατά τό ἄρθρο 11, παρ. 1, ἐδ. 4 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012, τό τρίτο μέρος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως συντάσσεται ἀπό τόν δεύτερο ἀξιολογητή. Ὅσα ἀναφέρθηκαν ἀνωτέρω γιά τόν τρόπο βαθμολογήσεως ἀπό τόν πρῶτο βαθμολογητή, ἰσχύουν ἀναλόγως καί γιά τό δεύτερο. Ἡ οὐσιαστική διαφορά ἔγκειται στό ὅτι σέ περίπτωση ἀποκλίσεως τῆς βαθμολογίας τοῦ δευτέρου ἀπό τόν πρῶτο ἀξιολογητή, ἡ ὁποία ὑπερβαίνει τίς δύο μονάδες, τότε ὁ δεύτερος ἀξιολογητής ὀφείλει νά αἰτιολογήσει σαφῶς καί συγκεκριμένως τήν διαφοροποίησή του αὐτή. Ἡ εἰδική τούτη αἰτιολογία δέν μπορεῖ νά στηριχθεῖ σέ ἀξιολογικούς χαρακτηρισμούς, ἀλλῆ σέ πραγματικά περιστατικά.

Ἄρθρον 7

Ἀξιολόγηση τῶν εἰδικῶν ἐφημεριακῶν καθηκόντων

Κατά τό ἄρθρο 11, παρ. 2, στοιχ. β, σέ περίπτωση κατά τήν ὁποία στόν Ἐφημέριο ἔχει ἀνατεθεῖ ἰδιαίτερη ὑπευθυνότητα (π.χ. Προεδρία Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, εὐθύνη Φιλοπτώχου Ταμείου, εὐθύνη Νεότητος, εὐθύνη κάποιου Ἰδρύματος, κ.λπ.), γιά τήν ἰδιαίτερη αὐτή ὑπευθυνότητα ἀξιολογεῖται εἰδικῶς ἀπό τόν γενικῶς ἀρμόδιο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως γιά τή συγκεκριμένη διακονία (γιά τά ἀνωτέρω παραδείγματα ἀντιστοίχως, ἀπό τόν Πρωτοσύγκελλο ἢ Γενικό Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο, ἀπό τόν ὑπεύθυνό του Γενικό Φιλοπτώχου Ταμείου, ἀπό τόν ὑπεύθυνό του Γραφείου Νεότητος.... κ.λπ.). Σέ περίπτωση κατά τήν ὁποία σέ ἕναν Ἐφημέριο ἔχουν ἀνατεθεῖ περισσότερα τοῦ ἐνός εἰδικά ἐφημεριακά καθήκοντα, τότε ἀξιολογεῖται βαθμολογού-

μενος διαδοχικῶς ἀπό τούς ἀντιστοιχοῦς ἀρμοδίους καί ἐξάγεται ὁ μέσος ὄρος.

ἄρθρον 8
Σημείωση ποινῶν

Στό τέλος τῆς Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως καί πρό τῆς θεώρησής της ἀπό τόν οἰκείο Μητροπολίτη, ἀναγράφονται οἱ ποινές, οἱ ὁποῖες κατεγνώσθησαν σέ βάρος τοῦ ἀξιολογούμενου Κληρικοῦ κατά τό παρελθόν ἔτος. Γιά λόγους προστασίας τῶν προσωπικῶν δεδομένων οἱ ποινές καταχωρίζονται χωρίς νά προσδιορίζεται, οὔτε κἄν γενικῶς, τό παράπτωμα ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποῖου ἐπιβλήθηκαν (π.χ. «ἀργία ἐνός μηνός» καί ὄχι «ἀργία ἐνός μηνός ἐνεκεν πλημμελοῦς ἐκτελέσεως τῶν ἐφημεριακῶν καθηκόντων»). Οἱ ποινές δέν ὑπόκεινται σέ (ἀρνητική) βαθμολόγηση. Καταχωρίζονται καί λαμβάνονται ὑπ' ὄψη ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο κατά τήν διαδικασία συντάξεως τῶν πινάκων προακτέων καί μή προακτέων τοῦ ἄρθρου 8, παρ. 2 τοῦ Ν. 4024/2011.

ἄρθρον 9
Θεώρηση

Ἡ Ἐκθεση Ἀξιολογήσεως τοῦ Ἐφημερίου ἢ Διακόνου ὁλοκληρώνεται μέ τήν θεώρησή της ἀπό τόν οἰκείο Μητροπολίτη.

ἄρθρον 10
Τελική διάταξη

Ὁ ἀξιολογούμενος ἔχει τό δικαίωμα νά δεῖ τήν συμπληρωμένη Ἐκθεση Ἀξιολογήσεώς του, καί ἐάν τό ζητήσει νά λάβει ἀντίγραφο αὐτῆς.

ἄρθρον 11
Ἐναρξη ἰσχύος

Ἡ ἰσχύς τῆς παρούσης Κανονιστικῆς Διατάξεως ἀρχειται ἀπό τῆς δημοσιεύσεώς της στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό ἐπίσημο δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 12
Μεταβατική διάταξη

Ἐκθέσεις Ἀξιολογήσεως Ἐφημερίων, Ἱεροκηρύκων καί Διακόνων, οἱ ὁποῖες διενεργήθησαν κατά τά ἔτη 2013 καί 2014 σέ ἐφαρμογή τῶν ἀπό 31.8.2012 καί 12.10.2012 Ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ. καί τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2932/2012 Συνδικτικῆς Ἐγκυκλίου, εἶναι καθ' ὅλα ἔγκυρες.

Ἡ ἀπόφαση αὐτή νά δημοσιευθεῖ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀθῆναι, 9η Φεβρουαρίου 2015

Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ (ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΩΝ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

Ἀριθμ. Πρωτ.: _____ Ἐν _____ τῆ _____ 20__

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

(Ἐφημερίων καί Διακόνων)

Ἔτους _____

Α'. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
(Συμπληρώνεται ἀπό τόν ἀξιολογούμενο)

(Ἐπίσημο) (Ὄνομα) (Πατρώνυμο)

(Κατηγορία) (Βαθμὸς) (Τίτλος θέσης)

1. ΠΙΣΤΟΠΟΙΩΔΩΣ - ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΠΗΜΟΡΦΩΣΗ

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΣΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΣ
α) Συνοπτική περιγραφή τοῦ γενικοῦ ἔργου καί τῶν εἰδικῶν καθηκόντων:

β) Δυσχέριες καί προβλήματα:

γ) Ἐπιμόρφωση - συγγραφικό ἔργο - ἄρθρα - βραβεύσεις:

σελίδα 2

3. ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΒΑΘΜΟΣ (1-10)
1. Γενικά Ἐφημεριακά Καθήκοντα	
2. Εἰδικά Ἐφημεριακά Καθήκοντα	
3. Συμπεριφορὰ - Πειθαγωγικὲς Ποινές	
4. Ἐπιμόρφωση - Ἐξειρητικὲς Ἐπιδόσεις	

Ἐν _____ τῆ _____ 20__
(Υπογραφή Ἀξιολογούμενου)

Β'. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

(Συμπληρώνεται ἀπό τούς ἀξιολογητές)

1. ΓΕΝΙΚΑ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

ΚΑΤΑΡΤΕΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ (1-10)	
	Α' ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΗΣ	Β' ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΗΣ
α) Ἐπάρκεια Ἐκκλησιαστικῆς κατάρτισης (θεολογικὲς γνώσεις, εἰδικὲς γνώσεις, ἐμπειρία)		
β) Ἰκανότητα ἐφαρμογῆς τῶν γνώσεων καί τῆς ἐμπειρίας τῆν εἰσὶν κατέχει		
γ) Συνέπεια κατὰ τὴν ἀσκησὴν τῶν γενικῶν ἐφημεριακῶν καθηκόντων		

ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ (δύο δεκαδικὰ ψηφία)

Εἰδικὴ καί συγκεκριμένη αἰτιολογία, βάσει πραγματικῶν στοιχείων, γιὰ βαθμολογία καθε καθήκοντος μὲ βαθμὸς 9 ἢ 10 ἢ 4 καὶ κάτω:

Α' Ἀξιολογητῆς:

Β' Ἀξιολογητῆς:

2. ΕΙΔΙΚΑ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ (1-10)	
	Α' ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΗΣ	Β' ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΗΣ
α) Ποιμαντικό καί φιλοanthρωπικό ἔργο		
β) Ἀνταπόκριση σέ εἰδικὲς συνθήκες καί καταστάσεις		
γ) Πρωτοβουλία - καινοτομίες - ὑποβολὴ καί ὑλοποίησις προτάσεων		

ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ (δύο δεκαδικὰ ψηφία)

Εἰδικὴ καί συγκεκριμένη αἰτιολογία, βάσει πραγματικῶν στοιχείων, γιὰ βαθμολογία καθε καθήκοντος μὲ βαθμὸς 9 ἢ 10 ἢ 4 καὶ κάτω.

Α' Ἀξιολογητῆς:

Β' Ἀξιολογητῆς:

σελίδα 3

Κανονιστική Διάταξις Ἀριθμ. 265/2015 «Περί τῆς ἀξιολογήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων»

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τό ἄρθρο 42 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977.
 2. Τά ἄρθρα 1 παρ. 2 καί 62 παρ. 3 καί 4 τοῦ Κανονισμοῦ 5/1978 «Περί Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων» (Φ.Ε.Κ. 48/τ.Α'/1978).
 3. Τό ἄρθρο 20 παρ. 1 καί 5 τοῦ Ν. 1476/1984, τό ἄρθρο 19 παρ. 5 τοῦ Ν. 2819/2000, τό ἄρθρο 8 παρ. 3 τοῦ Ν. 3194/2003, τό ἄρθρο 6 παρ. 10 τοῦ Ν. 3255/2004, τό ἄρθρο 23 τοῦ Ν. 3475/2006, τό ἄρθρο 6 παρ. 2 τοῦ Ν. 3027/2002, τό ἄρθρο 30 τοῦ Ν. 3577/2007 καί τό ἄρθρο 42 τοῦ Ν. 3848/2010.
 4. Τό ἄρθρο 22 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» (Φ.Ε.Κ. 73/τ.Α'/2012).
 5. Τήν ἀπό 3.2.2015 Ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.
 6. Τό γεγονός ὅτι ἐκ τῆς παρούσης Ἀποφάσεως δέν προκαλεῖται δαπάνη.
- Ἀποφασίζει τά ἑξῆς:

Κανονιστική Διάταξις Ἀριθμ. 264/2015 Περί τῆς ἀξιολογήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων

Α' Ἀξιολόγησις τῶν λαϊκῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων

1. Ὅσοι οἱ τακτικοί καί οἱ ἐπί συμβάσει ἐργασίας ἰδιωτικοῦ δικαίου ἀορίστου χρόνου λαϊκοί ἐκκλησιαστικοί ὑπάλληλοι τῶν Ν.Π.Δ.Δ. τοῦ ἄρθρου 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977, ὑπόκεινται κατ' ἔτος σέ ἀξιολόγησι τοῦ κατά τό παρελθόν ἔτος ἔργου, τῆς ἐπιδόσεως καί τῶν λοιπῶν οὐσιαστικῶν προσόντων αὐτῶν.
2. Μέχρι τῆς συντάξεως εἰδικοῦ διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους ἐντύπου Ἐκθέσεως Ἀξιολογήσεως, ἐφαρμόζονται τά ὑποδείγματα καί οἱ κανόνες τοῦ Π.Δ. 3.8.1992, ὡς εἰδικότερα ὀρίζονται στήν παρούσα.

3. Τήν ἀξιολόγησι ἐνεργεῖ ἕνας ἀξιολογητής, ὁ προΐσταμενος ἐκάστου Ν.Π.Δ.Δ., ἦτοι:

α. Στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν καί στίς Ἱερές Μητροπόλεις, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ οἰκείος Μητροπολίτης ἢ ὁ νόμιμος ἀναπληρωτής αὐτοῦ.

β. Στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἀρχιγραμματεὺς Αὐτῆς.

γ. Στήν Ἀποστολική Διακονία, στό Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί στά λοιπά ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ., οἱ Γενικοὶ Διευθυντές αὐτῶν.

4. Εἰδικές κανονιστικὲς διατάξεις, οἱ ὁποῖες ὀρίζουν διαφορετικὰ τοὺς προΐσταμένους τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ. δέν θίγονται ἀπὸ τήν παρούσα καί ὑπερισχύουν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

5. Βαθμολογίες 9-10 ἄνευ πραγματικῆς αἰτιολογήσεως, θά λογιζοῦνται ὡς 8 ἀπὸ τὰ ἀρμόδια Ὑπηρεσιακά Συμβούλια· ὁμοίως, βαθμολογίες κάτω τοῦ 4 ἄνευ πραγματικῆς αἰτιολογήσεως, θά λογιζοῦνται ὡς 4. Εἰδική Ἐπιτροπή Ἀξιολογήσεως δέν προβλέπεται ἀπὸ τίς διατάξεις τῆς παρούσης.

6. Τυχόν ἐνστάσεις διατυπώνονται, ὑποβάλλονται στά ἀρμόδια Ὑπηρεσιακά Συμβούλια καί κρίνονται σύμφωνα με τὰ ἄρθρα 19, 22 καί 23 τοῦ Π.Δ. 318/1992.

Β' Ἀξιολόγησις τῶν κληρικῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων

1. Οἱ κληρικοὶ μετακλητοὶ ὑπάλληλοι, ἐάν μὲν εἶναι τακτικοὶ ὑπάλληλοι, ἀξιολογοῦνται σύμφωνα με τήν παράγραφο Α' τῆς παρούσης, ἐάν δέ εἶναι ἀπεσπασμένοι ἐπὶ θτεία, ἀξιολογοῦνται ὑπὸ τῆς προΐσταμένης αὐτῶν ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, σύμφωνα με τίς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» καί τῆς ὑπ ἀριθμ. 2932/2012 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Οἱ Ἱεροκήρυκες τοῦ Ν. 817/1978 καί τοῦ Ν. 1811/1988 ἀξιολογοῦνται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» καί τῆς ὑπ ἀριθμ. 2932/2012 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καθότι δέν εἶναι ὑπάλληλοι διοικητικῆς φύσεως, ἀλλὰ ἐπιτελοῦν ποιμαντικό καί πνευματικό ἔργο. Οἱ ἐκθέσεις ἀξιολογήσεως τῶν Ἱεροκλήρυκων τοῦ Ν. 1811/1988 διαβιβάζονται

ζονται υποχρεωτικῶς στήν Ἱερά Σύνοδο, ὅπου φυλάσσεται καί ὁ ὑπηρεσιακός φάκελος αὐτῶν.

Γ' Μεταβατικές διατάξεις

1. Ἡ Ἀξιολόγηση τῶν Ἐφημερίων καί Διακόνων πραγματοποιεῖται κατά τοὺς ὅρους καί τό Ἔντυπο τῆς Ἐγκυκλίου ὑπ' ἀριθμ. 2932/16.10.2012.

2. Ἡ προθεσμία γιά τήν ἀξιολόγηση τῶν ἐκκλησιαστικῶ ὑπαλλήλων παρατείνεται γιά τό τρέχον ἔτος ἕως τήν 31.3.2015.

3. Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης ἄρχεται ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό Περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἡ παροῦσα νά δημοσιευθεῖ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀθῆναι, 5 Φεβρουαρίου 2015

Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

**Κανονισμός Συστάσεως και λειτουργίας
ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν
«Ίδρυμα Ὑμνολογικῶν Ἐρευνῶν
Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Βριλησίων
“Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης”»
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν**

**Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐχουσα ὑπ ὄψει:

1) Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παρ. 4, 29 παρ. 2, 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ 68 παρ. 5 τοῦ Ν. 4235/14.

2) Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὰς Εὐαγγελικὰς ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

3) Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς, ποιμαντικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

4) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3801/9.12.2014 Ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3819/ 16.12.2014 Πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

5) Τὴν ἀπὸ 25.1.2015 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

6) Τὴν ἀπὸ 4.2.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

Ἀποφασίζει

Τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ίδρυμα Ὑμνολογικῶν Ἐρευνῶν Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Βριλησίων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν “Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης”», σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

**Κανονισμός Συστάσεως καὶ λειτουργίας
ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν
«Ίδρυμα Ὑμνολογικῶν Ἐρευνῶν
Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Βριλησίων
“Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης”»
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν**

**Ἄρθρον 1
Σύσταση**

Στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν καὶ στὴν ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Βριλησίων συγκροτεῖται ἐκκλησιαστικὸ ἴδρυμα, κατ' ἐφαρμογὴν

τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 29 παρ. 2, καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977), μὲ τὴν ἐπωνυμία Ἰδρυμα Ὑμνολογικῶν Ἐρευνῶν Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Βριλησίων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν “Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης”, τὸ ὁποῖο θὰ ἀποτελεῖ αὐτοτελὴ ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Βριλησίων, ἰδίως διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος, θὰ διέπεται δὲ ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος

1. Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ συγκέντρωση, μελέτη καὶ ἔρευνα ὄλων τῶν ἱερῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας μᾶς (ὕμνογραφικῶν, ἀγιολογικῶν) καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ τους ἀξιοποίηση, μὲ τὴ βοήθεια καὶ τῶν συγχρόνων μεθόδων καὶ ὀργάνων ἐργασίας.

2. Ἡ πραγμάτωση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἐπιδιώκεται:

Α) Διὰ τῆς δημιουργίας μίας βασικῆς βιβλιοθήκης καταλόγων χειρογράφων, παιδιατύπων, ἐντύπων, λεξικῶν, ἐγκυκλοπαιδειῶν, μικροφωτογραφιῶν καὶ φωτοτυπιῶν ποὺ ἔχουν ἐκδοθεῖ στὴν Ἑλλάδα ἢ στὸ Ἐξωτερικόν.

Β) Διὰ τῆς συγκροτήσεως σὲ μορφή σύγχρονης τεχνολογίας τράπεζας ἐλληνικῶν χειρογράφων, ποὺ θὰ παρέχει τὴ δυνατότητα χρήσεως ἐντὸς τοῦ Ἰδρύματος ἢ ἀναπαραγωγῆς.

Γ) Διὰ τῆς συλλογῆς ὅσο γίνεται περισσοτέρων Πατερικῶν ἔργων, Ἀγιολογικῶν κειμένων, Συναξαριστῶν, Ἀκολουθιῶν κ.λπ. ἐντελῶς ἀπαραιτήτων στὴ μελέτη καὶ τὴν ἔρευνα τῶν λειτουργικῶν κειμένων.

Δ) Διὰ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ ἐκδόσεως τῶν ὕμνων σὲ στίχους, ὅπως ἔχουν συντεθεῖ ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς ὕμνογράφους καὶ μελωδοὺς.

Ἄρθρον 3

Ὁργάνωση- Διοίκηση

1. Τὸ Ἰδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο (Δ.Σ.) ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ:

α) Τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὡς Πρόεδρο, ἀναπληρούμενου σὲ περι-

πτωση κωλύματος ή απουσίας από τόν εκάστοτε Πρόεδρο του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίερού Ναού Μεταμορφώσεως Σωτήρος Βριλησίων και

β) τὰ υπόλοιπα 4 μέλη του εκάστοτε Έκκλησιαστικού Συμβουλίου.

2. Η θητεία των μελών του Δ.Σ. είναι τριετής, δύναται δέ να ανανεωθεί, και τό αξίωμά τους είναι τιμητικό και άμισθο.

3. Τό Δ.Σ. κατά την πρώτη συνεδρίασή του επιλέγει μεταξύ των μελών του τόν Αντιπρόεδρο, Γραμματέα και Ταμία.

4. Τό Δ.Σ. συνέρχεται τακτικά κάθε μήνα και έκτάκτως, όταν κριθεί αυτό αναγκαίο από τόν Πρόεδρο ή ζητηθεί έγγραφως από τρία (3) τουλάχιστον μέλη του Δ.Σ.

5. Στίς συνεδριάσεις του Δ.Σ. τηρούνται πρακτικά, στά οποία καταχωρίζονται όλες οι αποφάσεις, καθώς και ή γνώμη των μειοψηφισάντων μελών. Τά πρακτικά αναγιγνώσκονται κατά την έπομένη Συνεδρία του Δ.Σ. και υπογράφονται άπ' όλα τά μέλη.

Άρθρον 4

Καθήκοντα Διοικητικού Συμβουλίου

1. Τό Δ.Σ. διοικεί τό Ίδρυμα και φροντίζει για την εκπλήρωση των σκοπών του. Διαχειρίζεται τίς υποθέσεις αυτού και την περιουσία του και λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο πού συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία του.

2. Για την άρτιώτερη όργάνωση και την λυσιτελέστερη πρόοδο των έπιστημονικών έργασιών του Ίδρύματος, συγκροτείται έπιστημονική ομάδα πού διευθύνεται από τόν Πρόεδρο του Ίδρύματος και άπαρτίζεται από έπιστημονικούς Συνεργάτες (Μουσικόλόγους, Θεολόγους, Ύμνολόγους, Φιλολόγους κ.λπ.)

3. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. εκπροσωπεί τό Ίδρυμα ενώπιον κάθε δικαστικής, εκκλησιαστικής ή άλλης Αρχής και σε όλες τίς σχέσεις μέ άλλα Ίδρύματα, οργανισμούς, νομικά και φυσικά πρόσωπα. Δύναται να εκχωρεί τό δικαίωμα αυτό κατά περίπτωση σε άλλο μέλος του Δ.Σ., κατόπιν άποφάσεως του Δ.Σ., γεγονός πού αυτοδικαίως θά συμβαίνει και στίς περιπτώσεις πού αναπληρώνεται στά καθήκοντά του από τόν νόμιμο αναπληρωτή του.

4. Ο Γραμματέας του Δ.Σ. τηρεί βιβλίο Πρωτοκόλλου εισερχομένων και έξερχομένων έγγραφων του Ίδρύματος, συντάσσει τό πρακτικό των συνεδριάσεων του Δ.Σ. και φυλάσσει τό βιβλίο των Πρακτικών.

5. Ο Ταμίας συντάσσει τόν προϋπολογισμό και τόν άπολογισμό, τούς οποίους υποβάλλει έγκαιρως προς ψήφιση στό Δ.Σ. και στή συνέχεια στό οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

Άρθρον 5

Περιουσία - Πόροι

1. Για την έξυπηρέτηση των σκοπών του Ίδρύματος

δέν υπάρχουν έξ αρχής μέ την ίδρυσή του περιουσιακά στοιχεία ούτε άλλοι πόροι.

2. Πόροι του Ίδρύματος είναι δωρεές, χορηγίες, κληρονομίες και τά έσοδα από την πραγματοποίηση διαφόρων εκδηλώσεων και λοιπών δραστηριοτήτων του Ίδρύματος. Οι έν λόγω δωρεές και χορηγίες είναι μή ανακλητές.

Άρθρον 6

Δωρητές- ευεργέτες

Τό Δ.Σ. μπορεί μέ άπόφασή του να ανακηρύξει Δωρητές και Ευεργέτες, είτε έν ζωή είτε και μετά θάνατον.

Άρθρον 7

Ειδικές διατάξεις - Κατάργηση του Ίδρύματος

Τό Ίδρυμα καταργείται μέ άπόφαση της Διαρκούς Ίεράς Συνόδου κατόπιν αίτιολογημένης άποφάσεως του Δ.Σ. αυτού, ή οποία έγκρίνεται από τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο, όταν δέν εκπληρώνει τίς εκκλησιολογικές - έπιστημονικές προϋποθέσεις και την άποστολή του, όταν παρεκκλίνει του σκοπού του ή καταστεί ανέφικτη ή λειτουργία του. Σε περίπτωση κατάργησης του Ίδρύματος κάθε κιντό ή άκίντο περιουσιακό στοιχείο αυτού παραδίδεται στην βιβλιοθήκη της Ίεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Άρθρον 8

Τροποποίηση Κανονισμού

Ο παρών Κανονισμός μπορεί να τροποποιηθεί από τη Δ.Ι.Σ. μέ αίτιολογημένη άπόφαση του Δ.Σ. έγκεκριμένη από τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο. Η τροποποίηση αυτή ύπόκειται στίς ίδιες διατυπώσεις δημοσίευσης όπως και ο παρών Κανονισμός.

Άρθρον 9

Ίσχύς του Κανονισμού

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο Κανονισμός αυτός δημοσιεύεται και στό Έπίσημο Δελτίο της Εκκλησίας της Ελλάδος δηλαδή τό περιοδικό «Έκκλησία».

Άρθρον 10

Κάλυψη δαπάνης

Άπό τίς διατάξεις του παρόντος Κανονισμού δέν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του Προϋπολογισμού της Ίεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών και της ένορίας Μεταμορφώσεως Σωτήρος Βριλησίων. Οιαδήποτε μελλοντική δαπάνη θά έγγράφεται στον οικείο Προϋπολογισμό.

Άθήναι, 4 Φεβρουαρίου 2015

Ο Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο Αρχιγραμματέας

Ο Μεθώνης Κλήμης

**Κανονισμός συστάσεως και λειτουργίας
του ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:
«Ἴδρυμα Αἰκατερίνης (Νίνας) Γαλάτη» τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ
«Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» Ἰλίου Ἀττικῆς
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως»**

**Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1) Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παρ. 4, 29 παρ. 2, 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὅπως ἐτροποποιήθηκαν διὰ τοῦ ἀρθροῦ 68 παρ. 5 τοῦ Ν. 4235/14.

2) Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους.

3) Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικάς, ποιμαντικάς καὶ πνευματικάς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως.

4) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 602/67/24.12.2014 Ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2562/ 29.12.2014 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως κ. Ἀθηναγόρου.

5) Τὴν ἀπὸ 9.1.2015 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

6) Τὴν ἀπὸ 4.2.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

τὴν σύστασιν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἰλίου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἴδρυμα Αἰκατερίνης (Νίνας) Γαλάτη», τὸ ὁποῖον θὰ διέπεται ἀπὸ τὸν κάτωθι Κανονισμό:

**Κανονισμὸς συστάσεως καὶ λειτουργίας
τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:
«Ἴδρυμα Αἰκατερίνης (Νίνας) Γαλάτη»
τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου»
Ἰλίου Ἀττικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου,
Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως**

Ἄρθρον 1

Σύσταση - Ἐπωνυμία

Συνιστᾶται ἐκκλησιαστικὸ ἴδρυμα σύμφωνα μὲ τὴ Διαθήκη τῆς Ἰδρυτρίας, ἡ ὁποία δημοσιεύτηκε μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3289/1954 Ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν,

μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ἴδρυμα Αἰκατερίνης (Νίνας) Γαλάτη». Τὸ ὡς ἄνω ἴδρυμα ἀποτελεῖ Νομικὸ Πρόσωπο Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα, τὸ ὁποῖο θὰ ἐπικουρεῖ τὸ ἔργο τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως. Θὰ ἔχει ἔδρα τὸ Ἴλιον, θὰ φέρει σφραγίδα κυκλική, ὅμοια μὲ αὐτὴ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου», φέρουσα περίξ τὸν τίτλο «Ἱερά Μητρόπολις Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως», σὲ ἐσωτερικὸ κύκλον τὸν τίτλο «Ἱερός Ναὸς Εὐαγγελιστρίας Ἰλίου» καὶ σὲ ἐσῶτερο αὐτοῦ κύκλον τὸν τίτλο «Ἴδρυμα Αἰκατερίνης (Νίνας) Γαλάτη», ἡ ὁποία θὰ ἔχει στὸ κέντρο τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔμβλημα τοῦ μονογράμματος τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὸν παρόντα Κανονισμό.

**Ἄρθρον 2
Σκοπὸς**

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ ἀποπεράτωση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» Ἰλίου Ἀττικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως καὶ ἡ πρέπουσα καὶ ἐνδεδειγμένη ἐφ' ἐξῆς μελλητικὴ διατήρησις αὐτοῦ.

**Ἄρθρον 3
Διοίκηση**

Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ τριμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀπαρτιζόμενο: α) ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως, ὡς Προέδρου καὶ β) Ἐκ δύο μελῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» Ἰλίου Ἀττικῆς, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἐπὶ τριετὴ θητεία, δυναμένη νά ἀνανεοῦται.

**Ἄρθρον 4
Πόροι - Διαχείριση**

1. Πόροι καὶ ἔσοδα τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:
α. Ἐνοίκια ἀπὸ ἀκίνητα
β. Τόκοι καὶ μερίσματα
γ. Δωρεές καὶ ἐνισχύσεις σὲ κινητὰ καὶ ἀκίνητα
2. Ἡ διοίκηση καὶ ἡ διαχείριση τοῦ Ἰδρύματος, ἐνεργεῖται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο:

Α. Τό Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει τόν Ταμία αυτού, ό όποϊός μέ έξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου κινεί τόν λογαριασμό (καταθέσεις - αναλήψεις).

Β. Τηρείται Βιβλίο Ταμείου, εις τό όποϊόν καταχωρίζονται τά έξοδα καί τά έξοδα, διά τής εκδόσεως των Γραμμάτων Εισπράξεων καί Ένταλημάτων Πληρωμών.

Γ. Καταρτίζονται καί ψηφίζονται στην αρχή καί στό τέλος του κάθε έτους, αντίστοιχα, ό Προϋπολογισμός καί ό Απολογισμός έσόδων καί έξόδων του έτους.

Δ. Τό Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί καί διαχειρίζεται τήν περιουσία του Ίδρύματος. Μέ αποφάσεις του τό Διοικητικό Συμβούλιο δύναται νά προβαίνει σε άγορές, σε πωλήσεις των κινητών καί των ακινήτων καί νά επενδύει χρήματα του Ίδρύματος μέ άποδοτικότερη καί έγγυημένη πρόσοδο.

Άρθρον 5

Κανονισμός Λειτουργίας

Τό Διοικητικό Συμβούλιο αποφάινεται επί παντός θέματος που άφορά στην εύρυθμο λειτουργία του Ίδρύματος. Μέ όμόφωνη άπόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ή όποία έγκρίνεται μέ άπόφαση τής Διαρκούς Ίερās Συνόδου καί ή όποία δημοσιεύεται στό Έπίσημο Δελτίο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καί στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως, δύναται νά προτείνεται άρμόδιως ή τροποποίηση άρθρων του παρόντος ή ή κατάργηση του Ίδρύματος.

Μετά τήν κατάργηση του Ίδρύματος άπασα ή περιουσία αυτού περιέρχεται στό Νομικό Πρόσωπο του Ίεροϋ Ναού «Ο Εϋαγγελισμός τής Θεοτόκου» Ίλίου Αττικής της Ίερās Μητροπόλης Ίλίου, Αχαρνών καί Πετρούπολης.

Άρθρον 6

Έκπροσώπηση του Ίδρύματος

1. Τό Ίδρυμα έκπροσωπείται δικαστικώς καί έξωδίκως από τόν Πρόεδρο αυτού. Όλες οι πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου περί διαχειρίσεως (π.χ. άγορές, πω-

λήσεις, εκμισθώσεις) υπογράφονται από τόν Πρόεδρο αυτού.

2. Δύναται τό Διοικητικό Συμβούλιο, μετά γνώμη του Προέδρου, νά όρίζει ένα εκ των μελών του γιά τήν νόμιμη έκπροσώπηση του Ίδρύματος, σε συγκεκριμένη πράξη διαχειρίσεως.

Άρθρον 7

Τελική Διάταξη

Τό Διοικητικό Συμβούλιο του Ίδρύματος έχει ύποχρέωση νά μεριμνά: α) νά αναγράφονται στά Δίπτυχα του Ίεροϋ Ναού τά όνόματα των Δημητρίου, Μαρίας, γονέων, των Βρασίδα, Ασπασίας, Αθανασίου καί Καίτης, αδελφών, ως καί τής διαθέτιδος Αικατερίνης (Νίνας) Γαλήτη, β) νά τελείται έτήσιο μνημόσυνο στή μνήμη των ως άνω αναγραφομένων καί γ) νά συντηρείται ό ιδιόκτητος τής οικογένειας Δημητρίου Γαλήτη τάφος στό Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών.

Άρθρον 8

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από τήν δημοσίευσίν της εις τήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως καί εις τό έπίσημο Δελτίο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος "ΕΚΚΛΗΣΙΑ".

Άρθρον 9

Κάλυψη δαπάνης

Από τόν παρόντα Κανονισμό δέν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του Προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου τής Ίερās Μητροπόλης Ίλίου, Αχαρνών καί Πετρούπολης ή του Νομικού Προσώπου του Ίεροϋ Ναού Εϋαγγελισμού τής Θεοτόκου Ίλίου.

Αθήναι, 4 Φεβρουαρίου 2015

Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο Αρχιγραμματέϋς

Ο Μεθώνης Κλήμης

**Κανονισμός περί συστάσεως και λειτουργίας και διοικήσεως
ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:
«Κεντρικὸν Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως»**

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1) Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παρ. 4, 29 παρ. 2, 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὅπως ἐτροποποιήθηκαν διὰ τοῦ ἀρθροῦ 68 παρ. 5 τοῦ Ν. 4235/14.

2) Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, τὰς ἀπορροούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους.

3) Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικάς, ποιμαντικάς καὶ πνευματικάς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως.

4) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 603/67/24.12.2014 Ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2564/ 29.12.2014 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως κ. Ἀθηναγόρου.

5) Τὴν ἀπὸ 9.1.2015 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

6) Τὴν ἀπὸ 4.2.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τροποποιεῖ καὶ κωδικοποιεῖ εἰς ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 69 παρ. 5 (β) τοῦ Ν. 4235/2014 καὶ τοῦ ἐδαφ. β τῆς παρ. 4 τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ν. 590/ 1977, ὅπως ἰσχύει σήμερον, τὸν Κανονισμόν λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Κεντρικὸν Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως (Β' 344/ 2010), ὡς ἑξῆς:

**Κανονισμός
περί συστάσεως καὶ λειτουργίας καὶ διοικήσεως
ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:
«Κεντρικὸν Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν
καὶ Πετρουπόλεως»**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἄρθρον 1

Εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Φιλανθρω-

πικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: Κεντρικὸν Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως. Τὸ ὡς ἄνω Ἴδρυμα ἀποτελεῖ Νομικὸν Πρόσωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως. Θά ἔχει ἔδρα τὸ Ἴδιον Ἀττικῆς, θά στεγάζεται εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, θά φέρει ἰδίαν σφραγίδα κυκλικήν, ὁμοίαν μέ τὴν σφραγίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, φέρουσιν περίξ τὸν τίτλον «Ἱερά Μητρόπολις Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως», εἰς ἐσωτερικὸν κύκλον τὸν τίτλον «Κεντρικὸν Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως» καὶ ἡ ὁποία θά ἔχει εἰς τὸ κέντρον τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔμβλημα τοῦ δικεφάλου ἀετοῦ καὶ θά διέπεται ἀπὸ τὸν παρόντα Κανονισμόν.

Ἄρθρον 2

Ὡς σκοπὸς τοῦ Φιλανθρωπικοῦ τούτου Ἰδρύματος τίθεται ἡ παροχὴ πάσης ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς βοήθειας εἰς τοὺς δεομένους τοιαύτης ἀπόρους καὶ ἀδυνάμους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, εἴτε διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας ἰκανοποιήσεως γενικωτέρων φιλανθρωπικῶν ἀναγκῶν ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμεῖου Ἐνοριακῆς Δράσεως, εἴτε διὰ τῆς παροχῆς οἰασδήποτε ἐνισχύσεως ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ ἀρθρον 3 τοῦ παρόντος Ταμεῖων Ἐνοριακῆς Δράσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

I. Ὁργάνωσις - Συγκρότησις καὶ Διοίκησις
τῶν ἐπὶ μέρους Ταμεῖων Ἐνοριακῆς Δράσεως

Ἄρθρον 3

Πρὸς εὐχερεστέραν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Φιλανθρωπικοῦ τούτου Ἰδρύματος συνιστᾶται παρ' ἐκάστη Ἐνορία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἰδικὸν Ταμεῖον ὀνομαζόμενον Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως (ἐφ' ἑξῆς Τ.Ε.Δ.).

Ἄρθρον 4

1. Ἐκαστον Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως στερεῖται ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος καὶ ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμεῖου Ἐνοριακῆς Δράσεως, διοικεῖται δέ ὑπὸ ἐπταμελοῦς (7/μελοῦς) Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς (ἐφ' ἑξῆς Δ.Ε.), συγκροτουμένης ἀνά τριετίαν καὶ ἀποτελούμενης ἐξ ἐνός Ἐφημερίου ὡς Προέδρου, ἐνός λαϊκοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβούλου καὶ πέντε ἐνοριτῶν τῆς Ἐνορίας.

2. Ὁ Ἐφημέριος ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου μετὰ τῶν παρ' ἐκάστω Ναῶ Ἐφημερίων. Ὁ λαϊκὸς Ἐκκλησιαστικὸς Σύμβουλος ὑποδεικνύεται ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ διορίζεται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου. Οἱ ἐνορίται προτείνονται ὑπὸ τοῦ Ἐφημερίου - Προέδρου τοῦ Τ.Ε.Δ. καὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, δύνανται δὲ νὰ ἀντικατασταθοῦν ὑπ' αὐτοῦ καὶ πρό τῆς λήξεως τῆς τριετίας, εἴτε παραιτούμενοι οἰκειοθελῶς, εἴτε κατόπιν ἠτιολογημένης γνώμης τοῦ προεδρεύοντος Ἐφημερίου, εἴτε συντρέχοντων εἰδικῶν λόγων, ὡς π.χ. συγγενείας, διαχειριστικῶν ἀνωμαλιῶν κ.λπ.

3. Τὰ αὐτὰ μέλη τῆς Δ.Ε. δύνανται μετὰ τὴν πάροδον τῆς τριετίας νὰ ἐπαναδιορισθῶσι.

4. Μέλος τῆς Δ.Ε. ἀπέχον ἀδικαιολογητῶς ἐπὶ δύο μῆνας τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, θεωρεῖται αὐτοδικαίως παραιτηθὲν.

ἄρθρον 5

Ἡ Δ.Ε. πρὸς εὐχερεστέραν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τῆς κατάρτιζι εἰδικὰς ὑποεπιτροπὰς ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην.

ἄρθρον 6

Ἡ Δ.Ε., κατὰ τὴν πρώτη αὐτῆς ἀπὸ τῆς συγκροτήσεώς της Συνεδρίασιν, ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἓνα ὡς ταμίαν καὶ ἓνα ὡς γραμματέα δι' ἓν ἔτος, ἐπιτροπομένης ἐπανεκλογῆς τούτων. Γραμματεὺς δύνανται νὰ προσλαμβάνεται ἀμισθὶ καὶ πρόσωπον ἐκτὸς Δ.Ε., ἀλλὰ πάντως Ἐνορίτης.

ἄρθρον 7

1. Ἡ Δ.Ε. ἐκάστου Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως συνέρχεται τακτικῶς μὲν ἅπαξ τουλάχιστον κατὰ τὸ πρῶτο δεκαήμερον ἐκάστου μηνὸς καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ἐνδιαφεροσῶν αὐτῆν ὑποθέσεων, ἰδίως δὲ καταρτίζει τοὺς πίνακας τῶν κατὰ τὸν προηγούμενον μῆνα εἰσπραχθέντων καὶ δαπανηθέντων. Ἐκτάκτως συγκαλεῖται διὰ προσκλήσεως τοῦ Προέδρου ἢ αἰτήσεως δύο τουλάχιστον μελῶν αὐτῆς.

2. Ἡ Δ.Ε. εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τεσσάρων τουλάχιστον μελῶν καὶ ἀποφασίζει διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν παρόντων. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου. Ἐάν μετὰ γενομένην πρόσκλησιν δὲν εὐρεθῆ ἐν ἀπαρτίᾳ συνέρχεται μετὰ δύο ἡμέρας ἀπὸ τῆς ματαιωθείσης συνεδρίας καὶ ἀποφασίζει ἐγκύρως παρόντων ὅσωνδήποτε μελῶν αὐτῆς, ἀλλ' ἀπαραιτήτως παριστάμενου τοῦ Προέδρου, οὐχὶ ὅμως κάτω τῶν δύο καὶ ἐπὶ θέματος οὐχὶ ἑτέρου τοῦ ἐν τῇ ματαιωθείσῃ συνεδρίᾳσει ὀρισθέντος.

ἄρθρον 8

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρο 29 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, αἱ Δ.Ε. τῶν ἐπὶ μέρους Ταμείων Ἐνοριακῆς Δράσεως, συγκροτοῦν τὴν κατ' ἔτος συγκαλούμενην τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ἢ νομίμως ἐξουσιοδοτημένου ἀντι-

προσώπου αὐτοῦ, πρὸς ἐξέτασιν τοῦ καθόλου φιλοanthρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τῆς διοργανώσεως αὐτοῦ. Τοιαῦται συνελεύσεις δύνανται νὰ συγκαλοῦνται καὶ ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη.

II. Πόροι τῶν Ταμείων Ἐνοριακῆς Δράσεως καὶ διάθεσις αὐτῶν

ἄρθρον 9

Πόροι ἐκάστου Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως (Τ.Ε.Δ.) εἶναι:

1. Εἰδικὴ ἐπιχορήγησις τοῦ οἰκείου ἱεροῦ Ναοῦ, ἴση πρὸς ἓν ἐπὶ τοῖς ἑκατόν (1%) ἐπὶ τῶν πραγματοποιημένων ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων αὐτοῦ.

2. Αἱ εἰσπράξεις τοῦ ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν δίσκου περιφερομένου κατὰ τὰς λειτουργίας τῶν Κυριακῶν καὶ Ἑορτῶν, καὶ κατὰ ἄλλῃς ἐν τῷ Ναῷ συνάξεις τῶν πιστῶν, ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε., ἐκ περιτροπῆς.

3. Αἱ προαιρετικαὶ ἢ κατ' ἐνέργειαν τῆς Δ.Ε. τακτικαὶ ἢ ἔκτακτοι εἰσφοραὶ τῶν πιστῶν.

4. Αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ ἢ δωρεαὶ ἢ κληροδοτήματα οἰωνδῆποτε φιλοanthρωπῶν.

5. Αἱ ἐκ διαφορῶν ἄλλῃς μέτρων τῆς Δ.Ε. προερχόμεναι εἰσπράξεις καὶ τὸ ἐκ τοῦ γενικοῦ Ἐράνου τῆς Ἀγάπης, ὀριζόμενον ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ποσοστὸν.

6. Τυχόν ἀρωγὴ τοῦ Δημοσίου καὶ διαφορῶν Ὄργανισμῶν ἢ Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

ἄρθρον 10

Προκειμένου περὶ τοῦ προϊόντος τῶν δίσκων τῶν περιφερομένων ἐν τῷ Ναῷ, δέον ὅπως μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας συντάσσεται σχετικὸν περὶ τοῦ συλλεγέτος ποσοῦ πρακτικόν, ὑπογραφόμενον ὑπὸ δύο τουλάχιστον μελῶν τῆς Δ.Ε., ὡς καὶ τοῦ Ταμείου, διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ ποσοῦ. Τὸ αὐτὸ τηρεῖται καὶ ἐπὶ συλλογῆς οἰουδῆποτε ποσοῦ ἐξ ἐράνου. Προκειμένου περὶ εἰσπράξεων ἐξ εἰσφορῶν, δωρεῶν κ.λπ., δέον ὅπως ἐκδίδονται διπλότυποι ἀποδείξεις, θεωρημέναι ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ἄρθρον 11

Οἱ πόροι ἐκάστου Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως (Τ.Ε.Δ.) διατίθενται πρὸς περίθαλψιν τῶν ἐνδεῶν τῆς Ἐνορίας, μονίμως εἰς τὴν περιοχὴν αὐτῆς διαβιούντων ἢ προσωρινῶς διαμενόντων διὰ παροχῆς: α) τακτικοῦ Βοηθήματος ἢ ἐκτάκτου εἰς χρῆμα, β) παροχῆς ἐνδυμάτων, γ) πληρωμῆς φαρμάκων καὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως, δ) εἰσαγωγῆς τῶν ἐχόντων ἀνάγκην εἰς Νοσοκομεῖα ἢ φιλοanthρωπικὰ ἰδρύματα, ε) διανομῆς ὑλικῶν καὶ ἐφοδίων, ὡς: σχολικῶν καὶ ἠθικοπαιδαγωγικῶν βιβλίων πρὸς μαθητὰς ἢ μαθητρίδας τῶν δημοσίων ἢ κατηχητικῶν σχολείων ἢ χρηματικῶν βοηθημάτων πρὸς ἐγγραφὴν αὐτῶν, καὶ στ) οἰασδῆποτε ἄλλῃς μερίμνης περὶ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην ἢ πρὸς εὐρεσίαν ἐργασίας τῶν στερουμένων τοιαύτης.

Άρθρον 12

Αί ανάγκαι ἐκάστου ἐνδεοῦς πρέπει νά ἐξακριβοῦνται ὅσον ὄϊον τε αὐστηρῶς καί κατόπιν νά ἐγγράφεται οὗτος εἰς τό σχετικόν βιβλίον μετά τῆς διευθύνσεως ἐκάστου καί τῶν λοιπῶν στοιχείων αὐτοῦ.

Άρθρον 13

1. Τά παντός εἴδους βοηθήματα δέον νά χορηγῶνται εἰ δυνατόν κατ' οἶκον καί ἐπί ἀποδείξει, ἐπιτρεπομένης παρεκκλήσεως ἀπό τῆς παρούσης διατάξεως εἰς ἐκτάκτους ἀνάγκας. Ἡ διανομή διενεργεῖται ὑπό δύο τουλάχιστον μελῶν τῆς Δ.Ε., κατόπιν ἐγγράφου ἐντολῆς τοῦ Προέδρου.

2. Εἰς περιπτώσεις γενικῆς ἢ ἐιδικῆς ἀνάγκης διά παροχήν βοηθείας, ἀποφασίζει ἡ Δ.Ε. διά σχετικῆς πλειοψηφίας αὐτῆς, ἐφαρμοζομένων τῶν περὶ ἀπαρτίας κ.λπ. διατάξεων τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ παρόντος.

3. Εἰς πᾶσαν ἀπόδειξιν δέον ὅπως ἀναγράφονται ἀπαιτήτως τά πλήρη στοιχεῖα τοῦ λαμβάνοντος, ὥστε νά καθίστανται ἀνά πᾶσαν στιγμὴν δυνατὴ ἡ ἐξακριβῶσις τοῦ προσώπου καί τῆς παροχῆς βοηθείας.

Άρθρον 14

Ἡ χρηματικὴ περιουσία ἐκάστου Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως (Τ.Ε.Δ.) ὑπερβαίνουσα τά τριακόσια εὐρώ (300,00 €) δέον νά κατατίθεται εἰς τό Ταμιευτήριον Τραπεζῆς ἢ εἰς τό Ταχυδρομικόν Ταμιευτήριον. Διά πᾶσαν ἀνάληψιν ἀπαιτεῖται Ἀπόφασις τῆς Δ.Ε. ἐγκρινομένη ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

Άρθρον 15

Κατά τό πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους συντάσσεται ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ διαρρέυσαντος ἔτους ὑπό τῆς Δ.Ε. καί ὑποβάλλεται ἐντός τοῦ μηνός Φεβρουαρίου εἰς τό Κεντρικόν Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως πρὸς ἔλεγχον καί ἐγκρισιν, ὁ δέ Προϋπολογισμὸς συντάσσεται τό πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Νοεμβρίου καί ὑποβάλλεται πρὸς ἐγκρισιν ἐντός τοῦ Δεκεμβρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

I. Κεντρικὴ Ὀργάνωσις, Διοίκησις καί ἐκπροσώπησις τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως

Άρθρον 16

Ἄπαντα τά ἐπί μέρους Ταμεῖα Ἐνοριακῆς Δράσεως (Τ.Ε.Δ.) διοικοῦνται καί ἐκπροσωποῦνται ὑπό τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως (ἐφ' ἑξῆς Κ.Τ.Ε.Δ.), ἐδρεύοντος εἰς τό Ἱεῖον Ἀττικῆς καί στεγαζομένου εἰς τά γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Άρθρον 17

1. Τό Κ.Τ.Ε.Δ. διοικεῖται ὑπό πενταμελοῦς (5/μελοῦς) Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ Σεβα-

σμιωτάτου Μητροπολίτου ὡς προέδρου, τοῦ Πρωτοσυγκλήλου ἢ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου ὡς ἀντιπροέδρου, καί τριῶν (3) μελῶν, ἐξ ὧν εἷς κληρικός καί δύο λαϊκοί, μέ τοὺς ἀντίστοιχους ἀναπληρωτέους, ἐπιλεγομένων καί διοριζομένων ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μέ σχετικὴ ἀπόφασί του.

2. Ἡ θτεία τῶν μελῶν ὀρίζεται τριετής, ἐπιτρεπομένου τοῦ ἐπαναδιορισμοῦ αὐτῶν καί δι' ἐπομένας τριετίας.

Άρθρον 18

1. Τό Δ.Σ. ἐκλέγει μεταξύ τῶν μελῶν αὐτοῦ τόν Ταμίαν τοῦ Ἰδρύματος.

2. Χρὲν Γραμματέως ἐκτελεῖ εἷς ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὀριζόμενος ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

3. Τό Δ.Σ. συνέρχεται τακτικῶς μὲν κατὰ μήνα, ἐκτάκτως κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου, ἢ αἰτήσεως δύο τουλάχιστον μελῶν αὐτοῦ.

4. Πρὸς ἐπίτευξιν ἀπαρτίας δέον νά παρίστανται τρία τουλάχιστον μέλη τοῦ Δ.Σ., ἐν ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Ἀντιπρόεδρος.

5. Τό Δ.Σ. ἀποφασίζει διά σχετικῆς πλειοψηφίας, καί ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

Άρθρον 19

Πᾶν μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου παραιτούμενον ἢ ἐκλείπον ὡς καί μέλη τά ὁποῖα ἀπουσιάζουν ἀδικαιολόγητα ἐπὶ τρεῖς (3) συνεχεῖς συνεδριάσεις τοῦ Δ.Σ. ἢ γιὰ συντρέχοντα σοβαρὸ λόγον, ἀντικαθίσταται ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κατόπιν ἡτιολογημένης ἀποφάσεως αὐτοῦ.

Άρθρον 20

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς τὴν ὀργάνωσιν καί ὀμαλήν λειτουργίαν τοῦ Κ.Τ.Ε.Δ. καί τῶν Τ.Ε.Δ. πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν σκοπῶν του.

Ἰδίως:

1. Ἀσκεῖ διά τοῦ Προέδρου ἢ οἰουδήποτε ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ὀριζόμενου ὑπό τοῦ Προέδρου, τὴν ἐπὶ τῶν ἐπί μέρους Τ.Ε.Δ. ἐποπτεῖαν.

2. Μελετᾷ καί ἀποφασίζει διάφορα μέτρα ὑπὲρ ὑλικῆς ἐνισχύσεως καί εὐοδώσεως τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

3. Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν καί ἀπολογισμόν τῶν ἐσόδων καί ἐξόδων αὐτοῦ ἐντός τοῦ ὑπό τοῦ Νόμου προβλεπομένου χρόνου.

II. Καθήκοντα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου (Δ.Σ.).

Άρθρον 21

Ὁ Πρόεδρος

1. Ὁ Πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τό Κεντρικόν Ταμεῖον Ἐνοριακῆς Δράσεως, ὡς καί τά ἐπί μέρους Τ.Ε.Δ. καθ'

άπάσας τās έννόμους αὐτῶν σχέσεις καί ἀπέναντι πάσης Ἀρχῆς. Καθορίζει τās ἐργασίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καί ὑπογράφει τήν σχετικήν ἀλληλογραφίαν. Ἀσκεῖ τήν ἐπί τῶν ἐπί μέρους Τ.Ε.Δ. ἐποπτεῖαν.

2. Ἐπιλύει διαιτητικῶς πᾶσαν ἀνωμαλίαν ἢ διαφοράν μεταξύ τῶν μελῶν τῶν Τ.Ε.Δ. καί τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου ἢ τοῦ Κ.Τ.Ε.Δ., δυναμένην νά διαταράξη οὐσιωδῶς τήν ἀρμονικήν μεταξύ αὐτῶν συνεργασίαν.

ἄρθρον 22 Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Τόν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ νομίμως ἐξουσιοδοτημένος ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ, ἀσκῶν πάντα τὰ κατὰ τό προηγούμενον ἄρθρον δικαιώματά του.

ἄρθρον 23 Ὁ Ταμίης

1. Ὁ Ταμίης τοῦ Δ.Σ., ἐφ' ὅσον δέν ὀρίζει ἄλλως ὁ παρῶν Κανονισμός, ἢ τό Διοικητικό Συμβούλιο, καί μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς παραγράφου 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου, εἶναι ἀρμόδιος νά ἐκτελεῖ τίς ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου περί διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως.

2. Ὁ Ταμίης εἶναι ἀρμόδιος νά καταθέτει εἰς τοὺς τραπεζικούς λογαριασμούς τοῦ Ἰδρύματος τή χρηματική περιουσία τοῦ Ἰδρύματος καί νά ἐνημερώνεται γιά τήν κίνηση τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν. Ὁ Ταμίης γιά κάθε ἄλλη τραπεζική συναλλαγῆ, ὅπως, ἐνδεικτικά καί ὄχι περιοριστικά, τό ἄνοιγμα κάθε εἴδους λογαριασμοῦ, τή σύναψιν παντός εἴδους δανειακῆς συμβάσεως, τήν παροχήν ἐγγυήσεως, κ.λπ. ἐνεργεῖ κατόπιν ἐιδικῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, μέ ἐξαίρεσι τήν ἀνάληψι μετρητῶν ἢ τήν ἔκδοσιν τραπεζικῶν ἐπιταγῶν στό ὄνομα τοῦ Ἰδρύματος μέχρι ποσοῦ τριακοσίων εὐρώ (300,00 €), ὅπου ἀρκεῖ ἀπόφασι - ἐξουσιοδότησι τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου τοῦ Ἰδρύματος, φέρουσα τήν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καί τή σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 24 Ὁ Γραμματεὺς

1. Ὁ Γραμματεὺς, διοριζόμενος ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, τηρεῖ τὰ Πρακτικά τοῦ Δ.Σ., ὡς καί πάντα τὰ βιβλία καί στοιχεῖα μέ τήν συμβατική τους μορφή ἢ μέ τήν μορφή ἠλεκτρονικοῦ ἀρχείου, τηρεῖ τό σχετικόν πρωτόκολλον, διεξάγει ἅπασαν τήν ἀλληλογραφίαν καί φυλάσσει τό Ἀρχεῖο καί τήν σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

2. Πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου τοῦ Δ.Σ., ὁ Γραμματεὺς δύναται νά κρατεῖ εἰς χεῖρας αὐτοῦ ποσόν μὴ ὑπερβαῖνον τὰ τριακόσια εὐρώ (300,00 €) πρὸς παροχήν βοηθημάτων, διατιθεμένων κατόπιν ἐγκρίσεως καί ἐντολῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄ Πόροι τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως καί διάθεσις αὐτῶν

ἄρθρον 25

Πόροι τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως εἶναι:

1. Τὰ εἰς τοὺς ἐτησίους προϋπολογισμούς τῶν Ἱερῶν Μονῶν καί Ἐνοριακῶν Ναῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀναγραφόμενα κονδύλια.

2. Ποσοστὸν καθοριζόμενον ὑπό τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐκ τοῦ κατ' ἔτος διεξαγομένου Ἐράνου τῆς Ἀγάπης.

3. Προαιρετικά εἰσφοραὶ καί δωρεαὶ διαφόρων φιλοanthρωπικῶν Ὄργανώσεων ἢ φιλοanthρώπων.

4. Τυχόν ἀρωγὴ τοῦ Δημοσίου, τῶν Ο.Τ.Α, καθὼς καί οἱ πάσης φύσεως ἐπιδότησις, ἐπιχορηγήσεις, προσφορές, δωρεές καί τυχόν κληροδοσίαι, προερχόμενες ἀπὸ ἔθνικούς πόρους, πόρους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης καί γενικά ἀπὸ κάθε πρόσωπο φυσικό ἢ νομικό.

5. Τό προϊόν τῶν ἐιδικῶς περιφερομένων δίσκων εἰς τοὺς Ναοὺς κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

6. Κάθε ἄλλο ἔσοδο προερχόμενο ἀπὸ νόμιμη πηγὴ.

ἄρθρον 26

Οἱ πόροι τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου Ἐνοριακῆς Δράσεως διατίθενται ἀποκλειστικά διὰ τήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν του, οἱ ὁποῖο ἀναφέρονται στό ἄρθρο 2 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

ἄρθρον 27

Ὁ Πρόεδρος δύναται, ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., νά παρέχῃ χρηματικὴν ἐνίσχυσιν εἰς ἐκτάκτους καί ἐπείγουσας περιπτώσεις εἰς ἀναξιοπαθοῦντας ἕως τοῦ ποσοῦ τῶν τριακοσίων εὐρώ (300,00 €).

ἄρθρον 28

Τό Δ.Σ. δύναται νά ἀναθέτῃ εἰς ἓν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τήν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ αἰτοῦντος ἀρωγὴν. Τό αὐτό δύναται νά διενεργηθῇ, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., καί δι' ὑπαλλήλων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄ Γενικὴ Συνέλευσις - Λογοδοσία

ἄρθρον 29

1. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Ἰδρύματος συνέρχεται τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ ἔτους καί κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον, ἐκτάκτως δέ κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου Μητροπολίτου, ἢ αἰτήσεως τοῦ ἑνὸς πέμπτου (1/5) τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ Ἱερά Μητροπόλει ἐπί μέρους Ταμείων Ἐνοριακῆς Δράσεως. Πρὸς ὑπαρξιν ἀπαρτίας ἀπαιτεῖται νά ἀντιπροσωπεύηται τό ἐν τρίτον (1/3) τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Τ.Ε.Δ.

2. Εάν κατά την ορισθείσαν ημέραν δέν ύφίσταται άπαρτία ή Γενική Συνέλευσις συνέρχεται έντός δεκαημέρου καί άποφασίζει έγκύρως παρόντων όσωνδήποτε μελών.

Άρθρον 30

Είς τήν κατά τό προηγούμενον άρθρον συγκαλουμένην Γενικήν Συνέλευσιν άναγινώσκειται ή έκθεσις τών πεπραγμένων του Δ.Σ. περί του έν γένει έπιτελεσθέντος ύπό του Κεντρικού Ταμείου καί τών Ένοριακών τοιούτων έργου καί τής διαχειρίσεως αυτών, έκφέρονται τυχόν παρατηρήσεις έπ' αυτών καί συντάσσεται σχετικόν πρακτικόν περί έγκρίσεως ή μή τούτων.

Άρθρον 31

1. Τό Ίδρυμα έχει άυτοτελή διαχείρισιν καί τό Κ.Τ.Ε.Δ τηρεί τά έξής βιβλία καί στοιχεία, είτε είς συμβατικήν μορφήν, είτε είς μορφήν ήλεκτρονικού άρχείου, θεωρημένα άπό τήν Έράν Μητρόπολιν Ίλίου, Άχαρνών καί Πετρουπόλεως:

- α) Βιβλίον Πρωτοκόλλου Είσερχομένων καί Έξερχομένων έγγράφων
- β) Βιβλίον Πρακτικών Συνεδριάσεων Δ.Σ
- γ) Βιβλίον Πρακτικών Γενικής Συνελεύσεως
- δ) Βιβλίον Ταμείου
- ε) Βιβλίον Λογαριασμών Καθολικού
- στ) Γραμμάτια Εισπράξεων, διπλότυπα
- ζ) Έντάλματα Πληρωμών, διπλότυπα
- η) Βιβλίον κτηματολογίου διά τυχόν άκίνητα περιουσιακά στοιχεία του Ίδρύματος
- θ) Βιβλίον κινητών πραγμάτων (έπίπλων καί σκευών).

2. Τό Ίδρυμα τηρεί καί άλλα βιβλία, τά όποία κρίνονται άπό τό Δ.Σ. άπαραίτητα διά τήν λειτουργίαν του.

3. Τά επί μέρους Τ.Ε.Δ. τηρούν τά έξής βιβλία καί στοιχεία, είτε είς συμβατικήν μορφήν, είτε είς μορφήν ήλεκτρονικού άρχείου, θεωρημένα άπό τήν Έράν Μητρόπολιν Ίλίου, Άχαρνών καί Πετρουπόλεως:

- α) Βιβλίον Πρωτοκόλλου Είσερχομένων καί Έξερχομένων έγγράφων
- β) Βιβλίον Πρακτικών Συνεδριάσεων τής Διοικητικής Έπιτροπής
- γ) Βιβλίον Είδικου Ταμείου
- δ) Πρωτόκολλον καταμετρήσεως χρημάτων
- ε) Είδικά Γραμμάτια Εισπράξεων, διπλότυπα
- στ) Έντάλματα Πληρωμών, διπλότυπα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄ Τελικά Διατάξεις

Άρθρον 32

1. Τό Ίδρυμα καταργείται δι' Αποφάσεως τής Διαρκούς Έράς Συνόδου τής Εκκλησίας τής Ελλάδος, κατόπιν άποφάσεως τής Γενικής Συνελεύσεως, ειδικώς συγκαλουμένης, ύπό τήν Προεδρίαν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου. Η άπόφασις τής Διαρκούς Έράς Συνόδου περί καταργήσεως του Ίδρύματος θά τελή σέ ισχύ άπό τής δημοσιεύσεως αυτης στήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως καί στό Περιοδικό «Εκκλησία».

2. Μετά τήν κατάργησιν του Ίδρύματος, άπασα ή περιουσία αυτού περιέχεται είς τό Νομικόν Πρόσωπον τής Έράς Μητροπόλεως Ίλίου, Άχαρνών καί Πετρουπόλεως, δύναται δέ νά χρησιμοποιηθεί διά παρεμφερείς φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Άρθρον 33

Ο παρών Κανονισμός τροποποιείται κατόπιν ήτιολογημένης άποφάσεως του Δ.Σ. του Κεντρικού Ταμείου Ένοριακής Δράσεως, προεδρευόντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ή όποία υποβάλλεται είς τήν Διαρκή Έρά Σύνοδο πρός έγκρισιν καί έκδοσιν σχετικής άποφάσεως, δημοσιευομένης είς τήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως καί είς τό έπίσημον Δελτίον τής Εκκλησίας τής Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 34

Η ισχύς του παρόντος άρχεται άπό τήν δημοσίευσίν τής είς τήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως καί είς τό έπίσημον Δελτίον τής Εκκλησίας τής Ελλάδος "ΕΚΚΛΗΣΙΑ".

Άρθρον 35

Κάλυψις δαπάνης

Από τόν παρόντα Κανονισμό δέν προκαλείται δαπάνη είς βάρος του Προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου τής Έράς Μητροπόλεως Ίλίου, Άχαρνών καί Πετρουπόλεως.

Άθήναι, 4 Φεβρουαρίου 2015

Ο Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο Άρχιγραμματεός
Ο Μεθώνης Κλήμης

**Κατάργησης του Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος
ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Στέγη Ἀγάπης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως
τοῦ Σωτῆρος Σπετσῶν
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης»**

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/ 1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τό ἀρθρον 15 τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος «Στέγη Ἀγάπης» Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως Σπετσῶν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης (Φ.Ε.Κ. 1403/Β'/2002).

3. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 12/21.11.2014 ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως Χριστοῦ Σπετσῶν, ἐγκριθεῖσαν διά τῆς ἀπό 10.12.2014 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης.

4. Τήν ἀπό 24.11.2014 Ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος «Στέγη Ἀγάπης» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης.

5. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 14/10.12.2014 Ἀπόφασιν καί τήν ὑπ' ἀριθμ. 957/ 399/10.12.2014 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ.

6. Τό γεγονός ὅτι ἐκ τῆς παρούσης Ἀποφάσεως δέν προκαλεῖται δαπάνη σέ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ

νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Α. Καταργεῖ τό ἐκκλησιαστικόν ἴδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Στέγη Ἀγάπης Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ Σπετσῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης» καί τόν Κανονισμόν λειτουργίας αὐτοῦ (Φ.Ε.Κ. Β'/1403/ 2002).

Β. Πᾶσα ἡ κινητή καί ἀκίνητος περιουσία τοῦ ὡς ἄνω καταργουμένου ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος, καθὼς καί κάθε δικαίωμα καί ἀξίωση αὐτοῦ, ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τό νομικόν πρόσωπον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ Σπετσῶν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης, χρησιμοποιουμένη διά φιλοanthρωπικούς σκοπούς.

Γ. Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης Ἀποφάσεως ἀρχεται ἀπό τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί εἰς τό περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἡ παρούσα νά δημοσιευθῆ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀθῆναι, 3 Μαρτίου 2015

Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ἱερά Μητρόπολις Φωκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 (ΦΕΚ 170, Α', 8.10.1978) «Περί ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα 582/1980 (ΦΕΚ, 158, Α' 11.7.1980) «Περί κατανομῆς θέσεων Ἱεροκληρικῶν εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν πλήρωσιν δύο (2) κενῶν θέσεων Ἱεροκληρικῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καὶ καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13/1970 ἄρθρον 7, παραγ. 1 (ΦΕΚ 242 τ. Α'/12.11.1970) κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν των.

Ἐν Ἀμφίση τῆ 27ῆ Φεβρουαρίου 2015

† Ὁ Φωκίδος ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καστορίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Ἀθανασίου Μελισσοτόπου,

Ἁγίου Νικολάου Βυσσινέας,

Ἁγίων Ἀναργύρων Κρανοχωρίου,

Ἁγίου Δημητρίου Πτελῆας,

Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Βαλτωνέρων,

Ἁγίου Νικολάου Γάβρου,

Κοιμήσεως Θεοτόκου Βέργας,

Ἁγίου Νεκταρίου Ἄργους Ὁρεστικοῦ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καστορίᾳ τῆ 10ῆ Μαρτίου 2015

† Ὁ Καστορίας ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΘΕΣΠΙΣΜΑ

Πρὸς

Τὸν Πρεσβύτερον

Δημήτριον Ἀδαμόπουλον τοῦ Σωτηρίου,

Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας.

(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ διὰ Πρεσβυτέρου, Διακόνου καὶ Μοναχοῦ, ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, κειμένῳ ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασιῶ 1, τὴν 13ην Μαΐου 2015, ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 18.00, ἵνα δικασθῆς ἐπὶ τοῖς, δι' οἷς κατηγορεῖσαι, παραπτώμασι, ὡς ταῦτα περιγράφονται ἐν τῷ σχηματισθέντι φακέλῳ, συνωδᾷ καὶ τῆ παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 110 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν Διαδικασίας».

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει ἀπειθείας σου καὶ μὴ ἐμφανίσεώς σου, τῆ ὡς ἄνω ἡμέρα τε καὶ ὥρα, θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 11.2.2015

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου

Συνοδικοῦ Δικαστηρίου

† Ὁ Σταγῶν καὶ Μετεώρων Σεραφεῖμ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Κυπριανὸς Γλαροῦδης

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ 3/2015

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρου, Διακόνου καὶ Μοναχοῦ Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 158ης Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Περι-

στερίου κ. Χρυσστόμου, β) Λήμνου καί Ἁγίου Εὐστρατίου κ. Ἱεροθέου, καί γ) Βεροίας καί Ναούσης κ. Παντελεήμονος, ὡς καί τοῦ ἀναπηρωματικοῦ Μέλους αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καί Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος, ἀναπηροῦντος τόν κωλυόμενον ὅπως προσέληθη κατά τήν σημερινήν δικάσιμον Σεβασμιωτάτων Μητροπολίτην Τρίκκης καί Σταγῶν κ. Ἀλέξιον.

Συνεληθόν εἰς Συνεδρίαν τῆ 3ῃ Μαρτίου 2015, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καί ὥρα 6ῃ ἀπογευματινῇ, ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάλῳ κειμένῳ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἰωάννου Γενναδίου 14 καί Ἰασίου 1 καί τῆ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθοῦση, ἐπὶ παρουσίᾳ καί τοῦ Γραμματεῦντος Αὐτοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἱερωνύμου Νικολοπούλου, Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀναπηροῦντος τόν κωλυόμενον ὅπως ἀσκήσῃ καθήκοντα Γραμματέως Ἀρχιμανδρίτην Κυπριανόν Γηλαροῦδην, ἵνα κρίνῃ καί δικάσῃ τόν Πρεσβύτερον Ἰωάννην Γκούμαν τοῦ Νικολάου, Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας, κατηγορούμενον ἐπὶ:, καί συγκεκριμένως ὅτι Κληρικὸς τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολῆς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἁγῶς Βλασίας Καλαβρύτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας,, ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καί ρητῶς τιμωρούμενοις ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων, τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ παραπεμφθείσης ἐνώπιον Αὐτοῦ, λόγῳ ἀρμοδιότητος, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/2013 ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας.

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 6218/2815/11.12.2014 Κλητηρίου Θεσπίσματος καί δημοσιευθέντος συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρὸ Αὐτῶν Διαδικασίας» ὡς ἀγνώστου διαμονῆς δὲ εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» μηνῶν Δεκεμβρίου τοῦ 2014 καί Ἰανουαρίου τοῦ 2015 ὡς καί εἰς τὴν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ» φύλλα 16ης καί 17ης Δεκεμβρίου 2014, καί μὴ προσελθόντος καί μὴ παρασάντος κατά τήν σημερινήν δικάσιμον.

Διεξεληθόν καί ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα καί στοιχεῖα.

Λαβόν ὑπ' ὄψιν καί τὴν εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Δικαστικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Βεροίας καί Ναούσης κ. Παντελεήμονος.

Σκεφθέν κατά τοὺς Θείους καί Ἱερούς Κανόνας καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ,

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένως μελέτης καί ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καί τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας, ὡς καί ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικὰ περιστατικὰ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καί κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὁ κατηγορούμενος Κληρικὸς τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολῆς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἁγῶς Βλασίας Καλαβρύτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας,

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρω ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καί ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἱερωσύνης ὑπουργήματος καί τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καί δὴ ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων:

.....

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

1) Κηρύσσει ὁμοφώνως ἔνοχον τόν κατηγορούμενον Πρεσβύτερον Ἰωάννην Γκούμαν τοῦ Νικολάου, Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας, κατηγορούμενον ἐπὶ:, καί συγκεκριμένως ὅτι Κληρικὸς τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολῆς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἁγῶς Βλασίας Καλαβρύτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας,, ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καί ρητῶς τιμωρούμενοις ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων

2) Ἐπιβάλλει αὐτῷ κατὰ πληρωπῆσαν τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἱερωσύνης ὑπουργήματος, ἀπογυμνοῦν αὐτὸν τέλειον παντός ἱερατικοῦ βαθμοῦ καί τίτλου, κατάγον αὐτὸν καί ἐπαναφέρον εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν, ἐνός ἐκ τῶν Μελῶν Αὐτοῦ, ἧτοι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου....., μειοψηφοῦντος καί κρίνοντος ὅτι δέον ὅπως ἐπιβληθῇ αὐτῷ ἡ ποινὴ τῆς τῶν ἐπτὰ καί ἡμίσεος ἐτῶν ἀργίας ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καί ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐκ τριάκοντα ΕΥΡΩ (30 €) δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καί ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου

† Ὁ Σταγῶν καί Μετεώρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Περιστερίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Λήμνου καί Ἁγίου Εὐστρατίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

† Ὁ Βεροίας καί Ναούσης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
† Ὁ Ξάνθης καί Περιθεωρίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ὁ Γραμματεῦν
Ἄρχιμ. Ἱερώνυμος Νικοδόπουλος

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ**

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρός
τόν Ἱερέα
Κωνσταντῖνον Καλαϊτζίδην,
Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Τρίκκης καί Σταγῶν
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καί Σταγῶν τῆ 29ῆ Ἀπριλίου 2015, ἡμέραν Τετάρτην καί ὥραν 12.00 π.μ., ἐν Τρικάλοις καί συγκεκριμένως ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀπόλλωνος 19, ἵνα δικασθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενῶν σοι κατηγοριῶν, αἵτινες κρίνεται σκόπιμον, ὅπως μὴ ἀναγραφῶσιν εἰς τό παρόν κλητήριον ἐπίκριμα, ἀδικήματα σαφῶς προβλεπόμενα καί ρητῶς τιμωρούμενα ὑπό τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐφανισθῆς τῆ ὥσ ἄνω τε ἡμέρα τε καί ὥρα θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Τρικάλοις τῆ 30.12.2014

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Τρίκκης καί Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ὁ Γραμματεῦς

Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Γραδοῦλλας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΥΡΟΥ

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρός
τόν Πανοσιολογιώτατον
Ἄρχιμ. Εὐθύμιον Χαραλαμπίδην,
Ἀδελφόν Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νικολαίου
νήσου Ἰανδρου
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Πανοσιολογιώτατε,

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τῆ 10ῆ μηνός Μαρτίου ἐ.ἔ., ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11ῆ προμεσηβρινῆ ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου, εἰς Ἐρμούπολιν, ἵνα ἐκδικασθῆς, α) ἐπὶ ἐμπροθέτω ἀλλοιώσει τῶν ὑπό τῶν Ἱερῶν Κανόνων παραδεδομένων, β) ἀπειθία καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, γ) ἐξυβρίσει κατὰ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ Ἐπισκόπου, δ) ἀνυπακοῇ, ε) σφετερισμῶ ἀρμοδιοτήτων Συνοδικῶν ὀργάνων καί στ) δεινότητῶ σκανδαλισμῶ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν, ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπόμενοις καί ρητῶς τιμωρούμενοις ὑπό τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων ΙΕ', ΛΑ', ΛΘ' ΝΕ' τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ΙΓ' καί ΙΕ' (κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογήν) τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου, καί Η' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὡς καί τῶν Κυριακῶν Λογίων Ματθ. ΙΗ', 6-98.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐφανισθῆς τῆ ὥσ ἄνω τε ἡμέρα τε καί ὥρα, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Ἐρμούπολει τῆ 12ῆ Φεβρουαρίου 2015

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ Β'

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Σύνοδος
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 2.3.2015

Συνήλθε τήν Δευτέρα 2 Μαρτίου 2015, στήν πρώτη Συνεδρία Της γιά τόν μήνα Μάρτιο, ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία:

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως.

Ὁ Μακαριώτατος, κατά τήν ἔναρξη τῆς σημερινῆς Συνεδρίας, ἐνημέρωσε τά Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. γιά τήν ἐθιμοτυπική ἐπίσκεψη στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν τοῦ νέου Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ, Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Ἀριστείδη Μπαλτᾶ. Κατά τήν συζήτηση διαπιστώθηκε ἡ πολύ καλή διάθεση συνεργασίας σέ θέματα σχέσεων Ἐκκλησίας καί Πολιτείας.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τοὺς Ἀρχιερεῖς γιά τήν ἐθιμοτυπική ἐπίσκεψη τοῦ νέου Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Νικολάου Κοτζιά. Κατά τήν συνάντηση συζητήθηκε μεταξύ τῶν ἄλλων ἡ κατάσταση στήν Μέση Ἀνατολή καί ἡ ὁργάνωση συνεδρίου ἀπό τό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν μέ τήν βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας, γιά νά ἐνημερωθεῖ ἡ διεθνής κοινότητα περί τῶν συμβαινόντων στήν Μέση Ἀνατολή.

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ὄρισε τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας κ. Παντελεήμονα ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς ἐκδηλώσεις γιά τήν συμπλήρωση 100 ἐτῶν ἀπό τήν Γενοκτονία τῶν Ἀρμενίων, οἱ ὁποῖες θά πραγματοποιηθοῦν στό Ἐρεβάν τῆς Ἀρμενίας ἀπό τίς 22 ἕως τίς 24 Ἀπριλίου 2015. Ἀκολούθως ἐνέκρινε τό σχέδιο προγράμματος ὁργάνωσης Ἡμερίδας γιά τοὺς Γραμματεῖς τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τόν ἐρχόμενο Μάιο, μέ περιεχόμενο τήν ἐνημέρωσή τους σέ θέματα διοικήσεως.

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐξέφρασε τήν συμπάθειά της πρὸς τόν ἀσθενοῦντα Γραμματέα τῶν Συννοδικῶν Δικαστηρίων, Ἀρχιμανδρίτη π. Κυπριανό Γλαροῦδη καί πρὸς τά μέλη τῆς οἰκογενείας του, καθώς καί τίς εὐχές της γιά ταχεῖα ἀποκατάσταση τῆς υἰείας του.

Τέλος, ἐνέκρινε τήν χορήγηση στοὺς ἀριστεύσαντες ἱεροσπουδαστές χρηματικῶν βραβείων, τά ὁποῖα θά χορηγηθοῦν κατά τήν ἑβδομάδα ἱερατικῶν κλήσεων (Γ' ἑβδομάδα Νηστειῶν).

Ἐκ τῆς Διακοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 3.3.2015

Συνήλθε τήν Τρίτη 3 Μαρτίου 2015, στήν δεύτερη Συνεδρία Της γιά τόν μήνα Μάρτιο ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία:

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Ἀκολούθως ἀποφάσισε τήν ἀποστολή στίς Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἐγκυκλίου, ἡ ὁποία θά ἀναγνωσθεῖ στοὺς Ἱ. Ναοὺς κατά τήν Θεία Λειτουργία τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, τήν 29η Μαρτίου ἔ.ἔ. Διά τῆς Ἐγκυκλίου αὐτῆς γίνεται ἀναφορά στά συμβαίνοντα στήν χειμαζόμενη Μέση Ἀνατολή καί στήν Βόρειο Ἀφρική. Στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας θά τελεσθεῖ ἐπιμνημόσυνη δέση ὑπὲρ τῶν μαρτυρικῶς τελειωθέντων Χριστιανῶν. Ἡ ΣΤ' ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν κηρύσσεται ἑβδομάδα Προσευχῆς ὑπὲρ τῶν χειμαζομένων Χριστιανῶν στήν Μέση Ἀνατολή καί τήν Βόρειο Ἀφρική.

Τέλος, ἡ Δ.Ι.Σ. ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μέ τρέχοντα ὑπηρεσιακά θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἐκ τῆς Διακοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 4.3.2015

Συνήλθε τήν Τετάρτη 4 Μαρτίου 2015, στήν τρίτη Συνεδρία Της γιά τόν μήνα Μάρτιο ἡ Διαρκής

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴ σημερινή Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικά τῆς προηγούμενης Συνεδρίας.

Ἀκολούθως ἐνέκρινε τὸν Συμπληρωματικὸ Προκαταρκτικὸ Πίνακα ὑποψηφίων κληρικῶν γιὰ τὴν ἐγγραφή τους στὸν Κατάλογο τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε ἀπὸ τὴν Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Πολιτιστικῆς Ταυτότητος περὶ τῆς ἐπίσημης παρουσίας τοῦ Τόμου τοῦ Β' Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου μέ θέμα: «Ἡ ζωὴ τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Καταπίεση - Κοινοτισμός - Παιδεία». Ἡ ἐκδήλωση θὰ πραγματοποιηθεῖ τὴν Δευτέρα 23 Μαρτίου στὴ Στοά τοῦ Βιβλίου στὸ κέντρο τῶν Ἀθηνῶν (Πεσματζόγλου 5 καὶ Σταδίου).

Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μέ τρέχοντα ὑπηρεσιακά θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἐνέκρινε ἀποσπάσεις Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ Ἱερές Μητροπόλεις τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου

*Ἡ ἐκδημία τοῦ Μητροπολίτου
πρώην Φωκίδος κυροῦ Ἀθηναγόρα*

Ἐκοιμήθη τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας 16.2.2015 σὲ ἡλικία 83 ἐτῶν ὁ Μητροπολίτης πρώην Φωκίδος κυρός Ἀθηναγόρας.

Τὸ σκῆνωμά του ἐτέθη σὲ λαϊκὸ προσκύνημα τὴν Τετάρτη καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς μέρας. Τὴν Πέμπτη 19.2.2015 τὸ πρωί, μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία, ἐτελέσθη ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία καὶ ὁ ἐνταφιασμός στὴν Ἱερά Μονὴ Προφήτη Ἡλία. Τὸν Ἐπικήδειο ἐξεφώνησε ὁ ἀρχιμ. Γεώργιος Ρέμπελος, Β' Γραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηναγόρας - κατὰ κόσμον Νικόλαος Ζακόπουλος - γεννήθηκε στὸν Ἀμάραντο Κόνιτσας τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων τὸ 1931.

Σπούδασε στὴ Θεολογικὴ Σχολή τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπὸ ὅπου καὶ ἀποφοίτησε τὸ 1956. Τὸ 1967 ἀνακηρύχθηκε διδάκτωρ Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γλασκώβης. Πραγματοποίησε μεταδιδα-

κτορικὲς σπουδὲς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ὁξφόρδης, τοῦ Τορόντο, τοῦ Σικάγο καὶ στὸ Πανεπιστήμιο Γέιλ, στὰ ἀντικείμενα τῆς Ψυχολογίας, τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ τῆς Φιλοσοφίας.

Ἐργάσθηκε ὡς καθηγητὴς Ἠθικῆς καὶ Κοινωνικῆς Φιλοσοφίας, Φιλοσοφίας τῆς Θρησκείας καὶ Φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου σὲ διάφορα πανεπιστήμια τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Χειροτονήθηκε Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος τὸ 1959. Ἀπὸ τὸ ἔτος τῆς χειροτονίας του ἕως τὴν ἐκλογή του σὲ Ἐπίσκοπο διετέλεσε ἱερατικὸς προϊστάμενος ἀλλὰ καὶ διευθυντὴς ἐκπαίδευσης τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς. Ἀκόμα τὸ 1986 διετέλεσε ἐφημέριος στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν.

Τὸ 1986 ἐξελέγη Μητροπολίτης Φωκίδος, ἔχοντας διαπράξει σημαντικὸ ἔργο στὸν ἐκπαιδευτικὸ τομέα, σὲ συνεργασία μέ τοὺς τοπικοὺς φορεῖς, εἴτε ἀπὸ τὴ θέση τοῦ διδάσκοντος εἴτε ἔχοντας δι-οικητικὴ ἐκπαιδευτικὴ θέση. Σημαντικὴ ἦταν ἡ συμβολή του στὴν ἀνάπτυξη τῆς μοναστικῆς ζωῆς στὴν Ἱ. Μητρόπολή του καὶ τῆς ἐπαναλειτουργίας ἀρκετῶν ἐρειπωμένων μοναστηριῶν τῆς περιοχῆς.

Στὶς 18 Μαρτίου 2014, μετὰ ἀπὸ 28 χρόνια ποιμαντορίας, παραιτήθηκε ἀπὸ τὰ καθήκοντά του στὴ Μητρόπολη Φωκίδος.

*Ἐκδημία τοῦ Ἀρχιμ. Κυπριανοῦ Γλαρούδη,
Γραμματέως τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων*

Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων Ἀρχιμανδρίτης Κυπριανὸς Γλαρούδης.

Ἡ νεκρώσιμος Ἀκολουθία ἐτελέσθη τὴν Πέμπτην 5.3.2015 εἰς τὸν ἱερόν προσκυνηματικὸν Ναὸν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου Θεσσαλονίκης.

Ὁ Ἀρχιμ. Κυπριανός, κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος Γλαρούδης τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Ναυσικῆς, ἐγεννήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν 14ην Μαρτίου 1969.

Ἐλαβε τὸ ἀπολυτήριον τοῦ 19ου Λυκείου Θεσσαλονίκης τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1986.

Ἦτο πτυχιούχος τῆς Σχολῆς Γεωτεχνικῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.

Ἐκάθη Μοναχός τήν 2αν Ὀκτωβρίου 1993 εἰς τήν ἱεράν Μονήν Ἀγίας Θεοδώρας, λαβών τό ὄνομα «Κυπριανός. Ἐχειροτονήθη Διάκονος τήν 3ην Ὀκτωβρίου 1993 καί Πρεσβύτερος τήν 20ήν Ἰουνίου 1994, καί ἐχειροθετήθη Ἀρχιμανδρίτης τήν ἰδίαν ἡμέραν, ὑπό τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Παντελεήμονος Χρυσοφάκη.

Ἐπιδέχθη ὡς Διάκονος εἰς τόν ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί Ἐφημέριος-Προϊστάμενος εἰς τόν ἱερόν Προσκυνηματικόν Ναόν Ἀγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου.

Ἐπίσης ἀπό τόν Μάιον τοῦ 1994 ἦτο ὑπεύθυνος τοῦ Γραφείου Νεότητος καί Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης καί ἀπό τόν Δεκέμβριον τοῦ 2012 Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ἀπό τήν 3ην Ὀκτωβρίου 1993. Ἀπεβίωσε τήν 4ην Μαρτίου 2015 λόγω ἐγκεφαλικῆς αἱμορραγίας.

*Ἐκδήλωση στή Ριζάρειο
γιά τίς Ἱερατικές Κλήσεις*

Ἐορτάσθηκε ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τό Σάββατο 14.3.2015 ἡ ἑβδομάς τῶν Ἱερατικῶν Κλήσεων (Γ' ἑβδομάς τῶν Νηστειῶν 9-15.03.2015) μέ Θεία Λειτουργία στή Ριζάρειο Ἐκκλησιαστική Σχολή στό Χαλάνδρι, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, τακτικοῦ μέλους τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

Στήν ἐόρτιο ἐκδήλωση παρευρέθησαν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐάνθης καί Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Γεώργιος Καλαντζῆς, ἡ κ. Βασιλική Ζωιτοπούλου, Διευθύντρια τῆς Διευθύνσεως Θρησκευτικῆς Διοικήσεως τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. Σταῦρος Μπόζος, Διευθυντής Διευθύνσεως Θρησκευτικῆς Ἐκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ἡ κ. Καλή Ἀλυσανδράτου, Διευθύντρια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσης, ὁ κ. Πέτρος

Κόρδας, Διευθυντής τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἑστίας Λαμίας, καθηγητές καί μαθητές τῶν Ἀνώτατων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καί τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων.

Στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ἔγινε ἡ βράβευση τῶν πρωτευσάντων μαθητῶν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 2014-2015 τῶν Ἀνώτατων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καί Ἱερατικῶν Σχολείων τῆς Πατρίδος μας.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ραδιοφωνικός Σταθμός

Παρουσίαση Ψηφιακοῦ Δίσκου μέ Παραδοσιακή Μουσική

«Ἡ ἀποφινὴ ἐκδήλωση ἦταν μία ὄραση πού χρειαζόμαστε αὐτήν τήν ἐποχή» τόνισε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετὰ τήν λήξη τῆς παρουσίας τῆς νέας ἔκδοσης τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ πρώτου διπλοῦ ψηφιακοῦ δίσκου «Ὕμνοι καί τραγούδια γιά τήν Παναγία» στόν ὁποῖο ψάλλει βυζαντινοὺς ὕμνους καί ἐρμηνεύει παραδοσιακά τραγούδια ἡ Νεκταρία Καραντζῆ μέ φιλική συμμετοχή τῶν Χρόνη Ἀηδονίδη, Βασίλη Τσαμπρόπουλου καί Marta Sebestyen.

Ἡ ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε στίς 18.3.2015 σέ αἴθουσα τοῦ Βυζαντινοῦ Χριστιανικοῦ Μουσείου παρουσία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, τῶν Μητροπολιτῶν Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης κ. Παύλου, Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας κ. Γαβριήλ, Μεγάρων καί Σαλαμίνας κ. Κωνσταντίνου, Κορωνείας κ. Παντελεήμονος, τοῦ Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ κ. Ἰακώβου, τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμανδρίτη Συμεῶν Βολιώτη, Διευθυντῶν τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα Θρησκευμάτων κ. Γεώργιου Καλαντζῆ, ἐκπροσώπων τῆς Περιφέρειας, κληρικῶν καί λαϊκῶν. Ἡ συμμετοχή τῶν φίλων καί ἀκροατῶν τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ ξεπέρασε κάθε προσδοκία μέ ἀποτέλεσμα ἡ αἴθουσα τῆς ἐκδήλωσής νά εἶναι ἀσφυκτικά γεμάτη καί νά ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀκόμη καί στόν προαύλιο χώρο.

Τὴν ἐκδήλωση συντόνιζε ὁ Γενικός Διευθυντής τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας κ. Ἀλέξανδρος Κατσιάρας, ὁ ὁποῖος παρουσίασε τὸ ὕλικό του ψηφιακοῦ δίσκου καὶ συνεχάρη τοὺς συνεργάτες καὶ τοὺς συντελεστές τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Εὐχαρίστησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπο, τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ὄλους τοὺς παρευρισκόμενους λέγοντας «Μακαριώτατε, μέ τὴν παρουσία σας δηλώνετε αὐτὸ πού συχνά λέτε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει ὅταν διαλέγεται καὶ παράγει πολιτισμό».

Ἡ ἐρμηνεύτρια Νεκταρία Καραντζή τόνισε πὼς «ἓνα ὄνειρο ζωῆς ἔγινε πραγματικότητα. Ἡ ἀφορμή γιὰ τὴν ἔκδοση αὐτὴ ἦταν ἡ συμμετοχή μου σὲ μία σειρά ἐκδηλώσεων πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας. Ἡ βαθύτερη ἐσωτερικὴ κινητήριος δύναμη ὅμως ἦταν μία ἀνάγκη ἔκφρασης πίστεως».

Ὁ κορυφαῖος ἐρμηνευτής καὶ δάσκαλος τῆς παράδοσης Χρόνης Ἀηδονίδης συνεχάρη τὸν διευθυντὴ καὶ τοὺς συνεργάτες τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἔκδοση αὐτὴ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν στήριξη καὶ τὴ διάδοση τῆς παραδοσιακῆς μουσικῆς. «Εἶναι, ἴσως, ὁ μόνος ραδιοφωνικὸς σταθμὸς πού σέβεται τὴν κληρονομία μας» εἶπε ὁ κ. Ἀηδονίδης.

Ὁ διεθνῶς καταξιωμένος πιανίστας, συνθέτης καὶ μαέστρος Βασίλης Τσαμπρόπουλος μιλώντας γιὰ τὴν ἀξία τῆς τέχνης, τῆς παράδοσης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τόνισε πὼς «ὁ ἄνθρωπος πού ἀσχολεῖται μέ τὴν τέχνη δέν πρέπει νὰ ἀρκεστεῖ στὸν παθητικὸ ρόλο τοῦ κληρονόμου. Τοῦ κληρονόμου πού ἀρρισιτὶ δέχεται ἀναίμακτα τὸ δῶρο τῆς κληρονομίας καὶ τὸ χάνει γιὰ αὐτὸ πού δέχεται δωρεάν τὸ πούλαει πολὺ ἀκριβὰ. Ὅταν πούλαμε αὐτὸ πού δεχόμαστε πλουσιοπάροχα ἀπὸ τὸν δημιουργὸ δωρεάν, τότε τὸ ἔχουμε ἤδη χάσει. Ὁ καλὸς κληρονόμος μοιάζει μέ ἓναν ἀγωγὸ πού μεταφέρει τὸ μήνυμα ἀπὸ τὴν μία πλευρὰ στὴν ἄλλη. Αὐτὸς πού δέν εἶναι ἀπλὰ καλὸς κληρονόμος, ἀλλὰ γίνεται συνδημιουργὸς στὴν τέχνη δέν εἶναι ἀπλὰ ἓνας καλὸς ἀγωγός, ἀλλὰ γίνεται μία ρίζα πού βγάζει κι ἄλλες ρίζες καὶ τὸ δέντρο γίνεται δάσος. Αὐτοὶ οἱ συνδημιουργοὶ λείπουν σήμερα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὴν Ἑλλάδα τῆς προχειρολογίας, τῶν μαρτύρων, τῶν ὁμολογητῶν γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα. Ὅλοι μαρτυροῦμε, ὄλοι ὁμολογοῦμε μέσα στὴν ἔδρα μας ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς. Κανένας πραγματικὸς μάρτυρας, κανένας ὁμολογητὴς στὸ πέρασμα τῆς ἱστορίας δέν τὸ ἔκανε ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς. Ὅλοι τὸ ἔκα-

ναν μέσα ἀπὸ αἷμα καὶ κατάθεση αἵματος. Αὐτὸ λείπει στὴν τέχνη. Ἡ Νεκταρία Καραντζή εἶναι συνδημιουργὸς δέν εἶναι ἀπλὰ ἓνας διεκπεραιωτής».

Στὴ συνέχεια ὁ καθηγητὴς ἔθνομουσικολογίας Λάμπρος Λιάβας ὑπογράμμισε πὼς «εἶναι εὐπρόσδεκτο καὶ χαρμόσυνο τὸ γεγονός ἡ ὑποδοχὴ μίας τόσο δημιουργικῆς καὶ καλαισθητῆς μουσικῆς ἔκδοσης, μέ ἐξαιρετικὸς συντελεστές, μέ φορέα ἓνα ραδιοφωνικὸ σταθμὸ, ὅπως εἶναι αὐτὸς τῆς Ἐκκλησίας πού φιλοδοξεῖ νὰ δώσει ἓνα διαφορετικὸ στίγμα, ἓνα ξεχωριστὸ ἦθος, μίαν ἄλλη φωνὴ στὴν ἔκφραση καὶ τὴν ἐπικοινωνία στὰ ἔρτζιανά». Μίλησε γιὰ τὴν ἀξία τῆς παράδοσης, τοὺς ἐκκλησιαστικὸς ὕμνους καὶ τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ ὀλοκλήρωσε τὴν ὁμιλία του λέγοντας πὼς «περιμένουμε καὶ τὴ συνέχεια πού θὰ συμπληρώσει καὶ θὰ διευρύνει αὐτὸ τὸ πρῶτο μέρος τῆς συλλογῆς. Μαζὶ μέ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν εὐχή ἡ Ἐκκλησία, μέσα ἀπὸ τοὺς ἐπικοινωνιακοὺς της φορεῖς καὶ τίς σχετικὲς δράσεις, νὰ δώσει ἀκόμη περισσότερη ἔμφαση στὴν ὄλη προσπάθεια γιὰ καταγραφή, διάσωση καὶ διάδοση τοῦ παραδοσιακοῦ μουσικοῦ μας πολιτισμοῦ».

Ἀμέσως μετὰ ἡ Νεκταρία Καραντζή ἐρμήνευσε ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια πού ὑπάρχουν στὴν πρώτη ἔκδοση τοῦ ψηφιακοῦ δίσκου.

Στὴ συνέχεια ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τόνισε πὼς «ἦταν μία ἐξαιρετικὴ ἐκδήλωση. Ἀκούστηκαν ὕμνοι πού ἐκφράζονται ἀπὸ τὴν πρόταση «ἡ μουσικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν ἀγγέλων». Φεύγουμε κατασυγκινημένοι ἀπὸ τὴν αἴθουσα αὐτὴ». Εὐχαρίστησε τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς συνεργάτες τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἐρμηνευτές καὶ τοὺς συντελεστές τοῦ ψηφιακοῦ δίσκου, ἀλλὰ καὶ ὄλους τοὺς παρευρισκόμενους λέγοντας πὼς «ἡ ἀποφινὴ ἐκδήλωση μᾶς ἀποζημίωσε γιὰ ὅ,τι κι ἂν ἀφήσαμε γιὰ νὰ εἴμαστε ἐδῶ. Αὐτές οἱ ἀποζημιώσεις μᾶς χρειάζονται αὐτὴν τὴν ἐποχὴ. Μιλᾶμε ὄλοι γιὰ ἐρημωμένες καταστάσεις καὶ γιὰ ἐρημους τόπους, ἀλλὰ καὶ μέσα στὴν ἔρημο ὑπάρχουν ὁάσεις. Οἱ ὁάσεις αὐτές μᾶς ξεκουράζουν καὶ μᾶς δημιουργοῦν σκέψεις ἐνθουσιασμοῦ καὶ αἰσιοδοξίας. Σήμερα εἶδαμε μία τέτοια ὁάση. Ἀπόψε λάβαμε τὸ μήνυμα πὼς ὅλα θὰ τὰ ξεπεράσουμε, ὅπως τόσες φορές ἔχουμε δοκιμαστεῖ καὶ ἔχουμε βγεῖ νικητές».

ΜΚΟ «΄Αποστολή»

*Τρόφιμα ελληνικής παραγωγής
σέ 1100 οικογένειες*

Τρόφιμα ελληνικής παραγωγής θά προσφέρει για δέκα συνεχείς μήνες, ό Φιλανθρωπικός Όργανισμός «΄Αποστολή» τής ΄Ιερās ΄Αρχιεπισκοπής ΄Αθηνών, σέ 1.100 οικογένειες μέ άνήλικα παιδιά πού ζοϋν στό όριο τής άκρικής φτώχειας.

΄Η δράση εντάσσεται στό νέο πρόγραμμα «Give for Greece II» τοϋ Διεθνή ΄Ανθρωπιστικού Όργανισμοϋ International Orthodox Christian Charities (IOCC) μέ τή στήριξη τής ΄Αρχιεπισκοπής ΄Αμερικής, έλληνοαμερικανικών ίδρυμάτων και άμερικανών πολιτών.

Τήν Κυριακή 15.3.2015 στόν ΄Ιερό Ναό ΄Αγίου Παντελεήμονος, επί τής όδοϋ ΄Αχαρνών, παραδόθηκαν, από τόν γενικό διευθυντή τής «΄Αποστολής» Κωνσταντίνο Δήμτσα οί πρώτες 150 κάρτες μέ τίς όποιες οί οικογένειες, πού επιλέχθηκαν μέ κριτήριο τό πολύ χαμηλό ή μηδενικό εισόδημα, θά μπορούν νά προμηθεύονται καθημερινά ή όποτε αυτές έχουν ανάγκη, τίς ποσότητες φρέσκων τροφίμων άξίας 40 ευρώ μηνιαίως επί δέκα μήνες.

Στόχος τοϋ προγράμματος, πού υλοποιείται για τρίτη συνεχή χρονιά, εκτός από τή βοήθεια τών ανθρώπων πού προμηθεύονται τά τρόφιμα, είναι μέσω τών άγορών αυτών νά ενισχυθεί ή ελληνική άγροτική οικονομία.

΄Η βοήθεια αυτή έρχεται ως συμπλήρωμα τής βοήθειας πού λαμβάνουν, από τήν «΄Αποστολή», σέ πακέτα τροφίμων ξηράς τροφής, μέσω τών ένοριών τής ΄Ιερās ΄Αρχιεπισκοπής ΄Αθηνών.

Σύμφωνα μέ τά αναλυτικά στοιχεία τών έπωφελομένων πού κατέγραψε ή «΄Αποστολή», τό 56% τών δικαιούχων οικογενειών έχει τουλάχιστον ένα γονέα άνεργο, ενώ τό 16% έχει και τούς δύο γονείς άνεργους, και τό 13% έχει τουλάχιστον έναν άναπηρο μέλος. Όσον άφορά τήν κατανομή τοϋ εισοδήματος τό 23% τών δικαιούχων οικογενειών έχει μηδενικό εισόδημα, ενώ τό 73% έχει έτήσιο εισόδημα λιγότερο από -6.000.

Τό ίδρυμα «The Jaharis Family Foundation», υπήρξε βασικός χρηματοδότης τοϋ προγράμματος πού υποστήριξαν επίσης τά έλληνοαμερικανικά ιδρύματα: The Hellenic Initiative (THI), The John G. Rangos Sr. Family Foundation, The Sty-

liades Hellenic Orthodox Foundation, The John C. Kulis Charitable Foundation, The Greek Orthodox Ladies Philoptochos Society, The American Hellenic Educational Progressive Association (AHEPA), The Pancretan Association of America, The Kallinikeion Foundation, The Gerondelis Foundation, The Chios Society καθώς και πληθος ιδιωτών τών ΗΠΑ.

Ό Μακαριώτατος ΄Αρχιεπίσκοπος ΄Αθηνών και πάσης ΄Ελλάδος, ΄Ιερώνυμος σέ δηλώσεις του ευχαρίστησε τόν IOCC και χαρακτήρισε συγκινητική τήν πρωτοβουλία τής άδελφής ΄Εκκλησίας τών όρθοδόξων τής ΄Αμερικής και ιδιαίτερα τοϋ ΄Αρχιεπισκόπου κ. Δημητρίου.

Ό κ. ΄Ιερώνυμος έκανε ιδιαίτερη αναφορά στό ίδρυμα Τζαχάρης αλλά και σέ όλους τούς όμογενείς «πού σπηρίζουν τόν ελληνικό λαό, πού αντιμετωπίζει, όπως ύπογράμμισε, όξύτατα φαινόμενα άκρικής φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμοϋ»

Ό γενικός διευθυντής τής «΄Αποστολής» κ. Κωνσταντίνος Δήμτσας σέ δηλώσεις του έκανε ιδιαίτερη αναφορά «στά 2,5 εκατομμύρια ΄Ελλήνων πού βρίσκονται κάτω από τό χρηματικό όριο τής φτώχειας, μέ βάση τό εισόδημα τοϋ μεσαίου νοικοκυριοϋ» και άπύθυνε εκκληση για τερατισμό τής άνθρωπιστικής κρίσης στην ΄Ελλάδα.

΄Ιερά ΄Αρχιεπισκοπή ΄Αθηνών

*Συνάντηση τοϋ Μακαριωτάτου
μέ τόν ΄Υπουργό Πολιτισμοϋ, Παιδείας και
Θρησκευμάτων*

Θέματα ΄Εκκλησίας - Πολιτείας άπασχόλησαν τόν ΄Αρχιεπίσκοπο ΄Αθηνών και πάσης ΄Ελλάδος κ. ΄Ιερώνυμο και τόν ΄Υπουργό Πολιτισμοϋ, Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. ΄Αριστείδη Μπαλιτά κατά τήν συνάντηση πού είχαν στις 25.2.2015 στην ΄Αρχιεπισκοπή.

Πρόκειται για τήν πρώτη έθιμοτυπική επίσκεψη τοϋ νέου ΄Υπουργοϋ Παιδείας στόν ΄Αρχιεπίσκοπο και τόν ύποδέχθηκαν ό Πρωτοσύγκελλος τής ΄Αρχιεπισκοπής, ΄Αρχιμανδρίτης Συμεών Βολιώτης, ό Διευθυντής τοϋ ιδιαίτερου γραφείου τοϋ ΄Αρχιεπισκόπου, ΄Αρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Παπαθανασίου και οί Διευθυντές τών ΄Υπηρεσιών τής ΄Αρχιεπισκοπής. Ό ΄Υπουργός ενημέρωσε τόν ΄Αρχιεπίσκοπο για τήν θεσμοθέτηση ειδικής έπι-

τροπής που θα ασχολείται με θέματα σχέσης Έκκλησίας - Πολιτείας.

«Ήταν μία εξαιρετικά εποικοδομητική πρώτη γνωριμία με τον Αρχιεπίσκοπο και είναι μεγάλη τιμή για μένα και το 'Υπουργείο» δήλωσε ο Υπουργός και προσέθεσε πως «ο Αρχιεπίσκοπος είναι ένας άνθρωπος σοφός που επιτρέπει να ξεκινήσει ένας πραγματικός διάλογος. Έχει ήδη θεσμοθετηθεί μία επιτροπή Πολιτείας - Έκκλησίας σε ύψηλο επίπεδο, για να συζητά συστηματικά θέματα που θα προκύπτουν και θα την ενεργοποιήσουμε το συντομότερο δυνατό βάζοντας σε τάξη τα πολλά και ενδιαφέροντα ζητήματα που έθεσε ο Αρχιεπίσκοπος».

«Είμαι χαρούμενος που δέχτηκα την επίσκεψη του Υπουργού μας, όλοι είναι Υπουργοί μας, αλλά κατ'έξοχήν Υπουργός μας είναι ο Παιδείας». Δήλωσε ο Αρχιεπίσκοπος και συμπλήρωσε πως «όλοι γνωρίζουμε τις εμπειρίες, τις γνώσεις και το ενδιαφέρον του για το καλό του τόπου. Δόθηκε ευκαιρία να κάνουμε μία γενική επισκόπηση γύρω από τα θέματα Έκκλησίας - Πολιτείας, θέματα που μας απασχολούν. Ήταν η πρώτη συνάντηση, θά ξαναβρεθούμε και θά τα συζητήσουμε, αλλά θέλω να τονίσω ότι το πνεύμα ήταν άριστο και προοιωνίζονται καλές σχέσεις και καλά αποτελέσματα».

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Επιμήθη η μνήμη του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά

Η Έκκλησία της Θεσσαλονίκης έόρτασε και φέτος στις 8.3.2015 τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, τον μεγάλο αυτό άγιο της Όρθόδοξου Πίστεις στον όμώνυμο Μητροπολιτικό Ναό της.

Η Β' Κυριακή των Νηστειών μέσα στην περίοδο της άγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής είναι έξ ολοκλήρου αφιερωμένη στους άγώνες του θαυματοργού Αρχιεπισκόπου της Θεσσαλονίκης. Τό άγιο λείψανό του, ως πνευματικός θησαυρός φυλάσσεται στον περικαλλή Μητροπολιτικό Ναό και τίθεται προς προσκύνηση στους πιστούς.

Στόν φετινό έόρτασμό προεξήρχε ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Άνθιμος και συμμετείχαν πολλοί ιερείς, ιεροφάτες, οί άρχές της πόλεως και πλῆθος πιστών.

Κατά τόν πανηγυρικό άρχιερατικό Έσπερινό ο κ. Άνθιμος μίλησε για τήν προσωπικότητα του Αγίου, άφ'ένός μόν για τό πλῆθος τών συγγραμμάτων του, και άφετέρου για τήν ταραχώδη έποχή στην όποία έζησε, τήν αιχμαλωσία από τούς άλλοεθνείς Τούρκους της έποχής, αλλά και τό πολύπλευρο θρησκευτικό και κοινωνικό έργο που έπετέλεσε για τήν Όρθόδοξο Πίστη και τήν Πατρίδα ως Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.

Κατά τήν κυριώνυμο ήμέρα του Όρθρου και της Θείας Λειτουργίας προεξήρχε ο Μητροπολίτης κ. Άνθιμος, ό όποιος στόν πανηγυρικό του λόγο έξήρε τήν άγιότητα και τούς άγώνες του άγίου Γρηγορίου του Παλαμά, και τόνησε μεταξύ άλλων, ότι όλοι μας ως Όρθόδοξοι Έλληνες χρειαζόμαστε πρότυπα σε όλους τούς τομείς του δημοσίου βίου, πνευματικούς ήγέτες όπως ο ευσεβής Ίωάννης Καποδίστριας, ό πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος.

Έφέτος έξ αίτίας τών καιρικών συνθηκών δέν πραγματοποιήθηκε ή καθιερωμένη λιτάνευση της ίερας Εικόνας και του τιμίου Λειψάνου του άγίου Γρηγορίου του Παλαμά.

Ίερά Μητρόπολις Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων

*Λήξη Σχολής Γονέων
και Φροντιστηρίου Στελεχών*

Μέ προηγιασμένη Θεία Λειτουργία που τελέσθηκε στόν Ίερό Ναό Αγίων Πάντων πόλεως τό βράδυ της Τετάρτης 11 Μαρτίου 2015 ολοκληρώθηκαν οί συναντήσεις της Σχολής Γονέων και του Φροντιστηρίου Στελεχών που διοργάνωσε για δωδέκατη συνεχόμενη χρονιά ή Ίερά Μητρόπολις Κερκύρας. Στο πέρας της Θείας Λειτουργίας δόθηκαν από τούς ύπευθύνους της Σχολής Πρωτ. Ίωάννη Βλάσση και του Φροντιστηρίου Αρχιμ. Χρυσόστομο Κουτσούρη τά ενθύμια για τήν έφετινή χρονιά, τά όποια συμπεριελάμβαναν ένα καλαίσθητο τόμο με τίς εισηγήσεις του Φροντιστηρίου, ένα ψηφιακό δίσκο με όλες τίς εισηγήσεις της Σχολής Γονέων και βεβαιώσεις συμμετοχής σε όσους παρακολούθησαν τά έπιμορφωτικά προγράμματα.

Τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κερκύρας κ. Νεκτάριο εκπροσώπησε ο Γενικός Αρχιερατι-

κός Ἐπίτροπος Πρωτ. Θεμιστοκλῆς Μουρτζανός, ὁ ὁποῖος μετέφερε τίς πατρικές εὐχαριστίες τοῦ Ἐπισκόπου γιά τήν ὄλη προσπάθεια, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μία ἀναζωπύρωση τῆς πνευματικῆς καταστάσεως «τῆς πρώτης ἀγάπης», τήν ὁποία καλεῖται ὁ χριστιανός νά ἔχει σέ κάθε ἔργο διακονίας του στήν Ἐκκλησία.

Στόν πρόλόγό του στήν ἔκδοση τοῦ Φροντιστηρίου Στελεχῶν ὁ κ. Νεκτάριος γράφει, μεταξύ ἄλλων, καί τά ἑξῆς: «Μέσα ἀπό τήν διακονία τῆς Ἐκκλησίας τόσο στόν εὐαίσθητο χῶρο τῆς νεότητας, ὅσο καί στήν συμβουλευτική πού αὐτή προσφέρει στήν σύγχρονη οἰκογένεια, ἀσκεῖται μία γόνιμη κριτική στή σύγχρονη ἐκκοσμικευμένη πραγματικότητα, προβάλλεται ὅμως καί ἡ θετική πρόταση ζωῆς ἡ ὁποία περνά μέσα ἀπό τήν σχέση ὄλων μέ τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Σ' αὐτόν τόν προσανατολισμό ἄλλωστε στοχεύει ἡ κατήχηση: νά εὐαγγελίζεται ἐν κόσμῳ τά μηνύματα τοῦ Χριστοῦ καί τῆς πίστεως».

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

*ἌΟ κενωτικός χαρακτήρας τῆς Ἱερωσύνης
θέμα τῆς 6ης Ἱερατικῆς Συνάξεως*

Μέ γενικό θέμα «ἌΟ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων», πραγματοποιήθηκε στίς 17.3.2015 ἡ 6η Γενική Ἱερατική Σύναξη τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος, γιά τό τρέχον Ἱεραποστολικό ἔτος, στό Συνεδριακό κέντρο Θεσσαλίας.

Πρῶτος ὁμιλητής ἦταν ὁ Πρωτ. Κωνσταντῖνος Παπαθανασίου, Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Παλαιοῦ Φαλήρου, μέ θέμα «ἌΟ Ἰησοῦς Χριστός ὡς ὁ κατ' ἐξοχήν Βασιλεὺς: Ἄνάσταση, Ἄνάληψη, ἐκ δεξιῶν καθέδρα, Δευτέρα Παρουσία».

ἌΟ ὁμιλητής, ἀφοῦ ἀνέλυσε διεξοδικά τούς τρεῖς κορυφαίους σταθμούς τῆς ἀποστολῆς τοῦ Χριστοῦ, πού ἀφοροῦν στήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, ἀνακεφαλαίωσε μέ τά ἑξῆς συμπεράσματα:

ἌΟ ἀναστημένος Χριστός, ὁ ἀναληφθεὶς Χριστός καί ἐκ δεξιῶν καθήσας τοῦ Θεοῦ καί Πατρός, ὁ ἐρχόμενος Χριστός, σηματοδοτοῦν τήν ἐσατολογική προοπτική τῆς ἱστορίας, τόν ἐρχόμενο κόσμο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί ὡς ἓνα βαθμὸ ἐπιφέρουν ὀριστική καί ἀμετάκλητη ρῆξη μέ τήν ἱστορία «τοῦ κόσμου τούτου». ἌΟ Ἰησοῦς Χριστός ἐγ-

καινίασε καί ἀποτέλεσε τήν «ἀπαρχὴν ἄλλης βιωτῆς, τῆς αἰωνίου».

Τά κορυφαῖα γεγονότα (Ἄνάσταση, Ἄνάληψη, Δευτέρα Παρουσία) δέν μᾶς ὀδηγοῦν σέ μία νοσταλγία γιά ἐπιστροφή στήν ἀθθεντικότητα τοῦ παρελθόντος ἢ τῆς ἀρχέγονης ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης. Φαίνεται ὅτι δέν ἐκφράζει τό πνεῦμα τῆς Γραφῆς ἡ ταύτιση τῆς Ἐκκλησίας μονομερῶς μέ τό «ἦδη» πραγματοποιημένο, ἀλλά ἀντιθέτως, ἡ πίστη τῆς Ἐκκλησίας ἐδράζεται στή λειτουργία τῶν ἐσχάτων ἐντὸς τῆς ἱστορίας καί παράλληλα, στή μελλοντική ἀναμονή τῶν «οὐπῶ», ἐκείνων πού δέν ἔχουν ἀκόμη πραγματοποιηθεῖ.

Δεύτερος ὁμιλητής ἦταν ὁ Πρωτ. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., μέ θέμα «ἌΟ Μυστήριον τῆς κενώσεως τοῦ Λόγου καί ὁ κενωτικός χαρακτήρας τῆς Ἱερωσύνης».

ἌΟ π. Βασίλειος «ἌΟ κληρικός στήν ὀρθόδοξη χριστιανική παράδοση δέν νοεῖται ὡς ἀπλὸς θρησκευτικός λειτουργός, ἀλλά ἱερεὺς, καθὼς ἐπίσης καί προεστῶς ἢ προϊστάμενος, πρόεδρος, ἡγούμενος, διδάσκαλος, μυσταγωγός, ἱατρός τῶν ψυχῶν, οἰκονόμος τῶν μυστηρίων, ὑπηρετῆς καί συνεργός στήν πορεία πρὸς τὴν θέωση...».

Σέ ἄλλο σημεῖο, ἐπισήμανε τόν κενωτικὸ χαρακτήρα τῆς ζωῆς καί τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, παρατηρώντας ὅτι «ὁ Χριστός, ἂν καί ἦταν Θεός, τὰ ἀπαρνήθηκε ὅλα· ἀπεκδύθηκε τὴ θεϊκὴ δόξα· ἔλαβε ὡς ἄνθρωπος μορφήν δούλου· ταπεινώθηκε καί σταυρώθηκε ἐκουσίως. Καί ὁ Θεὸς τὸν ἀνέβασε πολὺ ψηλά, χαρίζοντάς του τό «ὑπὲρ πάν ὄνομα». Τὴν ἐκούσια αὐτὴ πορεία τοῦ Χριστοῦ, τῆς κατάβασης καί τῆς ἀνάβασης δηλαδή, καλοῦνται νά πορευθοῦν οἱ χριστιανοὶ ὄλων τῶν αἰώνων. Ἰδιαίτερα, ὅμως, ἡ ὁδὸς αὐτὴ ἀφορᾷ στοὺς κληρικούς. Συνεπέστεροι στήν κενωτικὴ ἀλλά καί ὑποποιοὶ αὐτὴ πορεία ἀποδεικνύονται οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας...».

ἌΟ ἀκολούθως, ἀναφέρθηκε στό κενωτικὸ παράδειγμα τοῦ ἌΟ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε τὴν ἀσφάλεια καί τὴν πνευματικὴ ἀυτάρκεια τοῦ ἌΟ Ἁγίου Ὁρους, γιά νά στηρίξει τό ὑπόδουλο Γένος, ἐπισημαίνοντας ὅτι «ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ δέν θυσιάζει ἄλλους γιά νά ἀλλάξει ὁ κόσμος. Θυσιάζεται ὁ ἴδιος γιά τὴν μεταμόρφωση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας...».

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον

*Ἡ νέα σύνθεσις
τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου*

Γενομένης τῆς τακτικῆς Ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου αὕτη ἀπετελέσθη διά τό ἐξάμηνον 01.03.2015-31.08.2015, ὑπό τήν προεδρίαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ἐκ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν: Σύμης κ. Χρυσσοστόμου, Βοστώνης κ. Μεθοδίου, Μεξικοῦ κ. Ἀθηναγόρου, Καρπάθου καί Κάσου κ. Ἀμβροσίου, Ἰμβρου καί Τενέδου κ. Κυρίλλου, Μιλίτου κ. Ἀποστόλου, Ἰκονίου κ. Θεολήπτου, Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου, Μπουένος Ἄιρες κ. Ταρασίου, Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάνου κ. Ἀνδρέου, Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπалаίας κ. Παΐσιου Σουηδίας καί πάσης Σκανδιναβίας κ. Κλεόπα

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις,

τῇ 4ῃ Μαρτίου 2015

Ἐκ τῆς Ἀρχιεραγματείας
τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου

*Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης
στίς Φιλιππίνες*

Ἐπίσκεψη πραγματοποίησε ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος στίς Φιλιππίνες στίς 26 καί 27 Φεβρουαρίου.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε τίς Φιλιππίνες ὕστερα ἀπό πρόσκληση τοῦ Προέδρου τῆς Γαλλίας κ. Francois Hollande καί συμμετεῖχε στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, τό ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στό πλαίσιο τῆς προετοιμασίας τῆς Συνόδου Κορυφῆς γιά τό κλίμα, πού θά γίνει στό Παρίσι τόν ἐρχόμενο Δεκέμβριο.

Ὁ Παναγιώτατος κατά τή διάρκεια τοῦ συνεδρίου, τό ὁποῖο πραγματοποιήθηκε τήν Πέμπτη 25 Φεβρουαρίου στό Ἐθνικό Μουσεῖο στή Μανίλα, ἐκφώνησε σημαντική ὁμιλία. Τό βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας παρακάθησε στό ἐπίσημο δεῖπνο τό ὁποῖο παρέθεσε ὁ Πρόεδρος τῶν Φιλιππίνων Μπενίνιο Ἀκουίνο στό Προεδρικό Μέγαρο.

Μετά τό δεῖπνο ὁ κ. Βαρθολομαῖος εἶχε τήν εὐκαιρία νά συναντηθεῖ μέ τούς Ὁρθοδόξους Κληρικούς καί τίς Μοναχές πού βρισκονται καί διακονοῦν στίς Φιλιππίνες.

Τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη καί τήν συνοδεία του ὑποδέχθηκαν στίς Φιλιππίνες ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος, Μητροπολίτης Χόνγκ Κόνγκ καί Ἄπω Ἀνατολῆς κ. Νεκτάριος καί ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σιγκαπούρης καί Νοτίου Ἀσίας κ. Κωνσταντῖνος.

Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων

*Ἐμπρηστική ἐπίθεση
κατά τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς τῆς Σιών*

Στήν ἀπερίφραστη καταδίκη τῆς ἐμπρηστικῆς ἐπίθεσης κατά κτιρίου πού ἀνήκει στό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καί χρησιμοποιεῖται γιά τή διδασκαλία τῶν σπουδαστῶν τῆν Πατριαρχικῆς Σχολῆς τῆς Σιών προέβη τό ἑλληνικό ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν στίς 26.2.2015.

«Πρόκειται γιά μία τυφλή πράξη φανατισμοῦ καί μισαλλοδοξίας πού ἀποτελεῖ πλήγμα στή διατήρηση τοῦ πολυπολιτισμικοῦ καί πολυθρησκευτικοῦ χαρακῆρα τῶν Ἱεροσολύμων» τονίζεται στήν ἀνακοίνωση πού ἐξέδωσε τό ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, στήν ὁποία ἀναφέρεται ὅτι μέ ἐντολή τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, Νικόλαου Κοτζιά, ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδας στά Ἱεροσόλυμα παρακολουθεῖ στενά τήν κατάσταση, ἔχει προβεῖ σέ ὅλες τίς ἀπαραίτητες ἐνέργειες καί μετέβη στό σημεῖο ὅπου σημειώθηκε ἡ ἐπίθεση, συνοδεύοντας τήν Α.Θ.Μ. τόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων καί πάσης Παλαιστίνης κ. Θεόφιλο.

Ἡ ἀνακοίνωση καταλήγει ἐκφράζοντας ἐκ μέρους τῶν διπλωματικῶν ἀρχῶν «τή βεβαιότητα ὅτι οἱ ἀρμόδιες ἰσραηλινές Ἀρχές θά προχωρήσουν σέ ὅλες τίς ἀπαραίτητες ἐνέργειες γιά τήν προστασία τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καί γιά τόν ἐντοπισμό, τή σύλληψη καί τήν τιμωρία τῶν δραστῶν».

Τό κτίριο πού ἔγινε στόχος τῆς ἐπίθεσης καί εἶναι ἰδιοκτησίας τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου στήν Ἱερουσαλήμ, βρίσκεται κοντά στήν Παλιά Πόλη. Ἡ ἐπίθεση ἔγινε τίς πρώτες πρωινές ὥρες ἀπό δρᾶστες πού φαίνεται ὅτι ἦσαν ἐξιτρεμιστές ἔβραιοι, ἀνακοίνωσε ἡ ἰσραηλινή ἀστυνομία.

Ἕνα μέρος τοῦ κτιρίου τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς Σιών στήν Ἱερουσαλήμ, τό ὁποῖο ἀνήκει στό Ὁρθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων, πυρπολήθηκε, ἀνακοίνωσε ἡ ἐκπρόσωπος τῆς ἀστυνομίας Λούμπα Σάμρι.

Ἑκκλῆσία τῆς Κύπρου

Ἑκκλῆση ὑπέρ τῆς Χριστιανικῆς καί Ἑλληνικῆς Παιδείας

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἑκκλῆσίας τῆς Κύπρου συνήλθε τήν Τετάρτη, 11 Φεβρουαρίου 2015, σέ ἔκτακτη συνεδρία, ὑπό τήν προεδρία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου, καί συνέχισε τή συζήτηση γιά τά θέματα τῆς Παιδείας τοῦ τόπου, μετά καί ἀπό τήν ἐνημέρωση τῆς ὁποίας ἔτυχε ἀπό τόν Ὑπουργό Παιδείας καί Πολιτισμοῦ, κατά τήν προηγουμένη συνεδρία τῆς.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀσχολήθηκε περισσότερο μέ τή μελέτη τοῦ εἴδους τῆς προσφερόμενης Παιδείας καί τόν προσανατολισμό τῆς ἐν σχέσει μέ τόν χριστιανικό καί ἑλληνικό χαρακτήρα τῆς.

Τήν παιδεία ἐξασκεῖ, ὅπως εἶναι ἀντιληπτό σέ ὅλους, ὀλόκληρη ἡ κοινωνία μέ τούς θεσμούς, τά ἦθη, τίς ὀργανώσεις, τά μέσα ἐπικοινωνίας.

Καί φαίνεται ἔτσι ἡ ἀλληλεπίδραση παιδείας - κοινωνίας. Ἀνάλογα μέ τό ποιόν τῆς κοινωνίας θά ἐνισχύεται ἢ θά ἀποδυναμώνεται καί ἡ παιδεία.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔχει τή γνώμη ὅτι ἡ παιδεία πού προσφέρεται σήμερα ἀπό τήν κοινωνία μας, λόγω τῶν ἀνεπιθύμητων καί ἐν πολλοῖς ἀντιθέτων ρευμάτων πού διατρέχουν τήν τελευταία, δέν εἶναι ἡ ἐπιθυμητή.

Ἔχει ἀποδυναμωθεῖ. Τοῦτο ἐπηρέασε ἀρνητικά καί τή σχολική ἐκπαίδευση.

Κι εἶναι ἀκριβῶς αὐτή ἡ παιδεία πού χρειάζεται σήμερα νά ἀποκατασταθεῖ καί νά ἀνανεωθεῖ γιά νά μπορέσει νά ἐπιτελέσει τό σημαντικό ρόλο τῆς.

Ἡ σχέση παιδείας - κοινωνίας καί πολιτισμοῦ δέν εἶναι, ὅμως, μονοσήμαντη. Ἡ παιδεία ἀποτελεῖ ἔκφραση τοῦ πολιτισμοῦ μιᾶς κοινωνίας. Κι

ἀκόμα εἶναι τό μέσο γιά τή διαιώνιση τῆς κοινωνίας.

Εἶναι μέ τήν παιδεία πού ἡ κοινωνία θά μεταδώσει στή νέα γενιά τίς ἐθνικές, τίς θρησκευτικές καί τίς ἄλλες πολιτιστικές ἀξίες τῆς καί μ' αὐτή ἡ νέα γενιά θά βοηθηθεῖ νά ἐνταχθεῖ στό κοινωνικό σύνολο.

Γι' αὐτό καί τονίζεται ὁ ρόλος τοῦ Σχολείου καί τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Μιλοῦμε σήμερα γιά πολιτιστική ἀλλοτρίωση, πού θέτει σέ ἄμεσο κίνδυνο τήν πολιτιστική μας ταυτότητα, γιατί στόν πολιτισμό μας ἔχουν διεισδύσει ξένες ἰδέες καί ξένα ἦθη.

Τοῦτο ὀφείλεται καί στήν ἀδυναμία τῆς παιδείας μας νά ἐκφράσει σωστά τίς ἀξίες τῆς κοινωνίας μας, ἀλλά καί τοῦ ἔθνους καί τῆς παράδοσής μας, καί νά τίς μεταφέρει ἀποτελεσματικά στή νέα γενιά. Μέ τόν τρόπο αὐτό διακυβεύεται, ὅμως, ἡ ἴδια ἡ ἐθνική μας ὕπαρξη.

Οἱ χριστιανικές ἀξίες καί τό ὀρθόδοξο πρότυπο ζωῆς, πού ἀποτελοῦν οἰκουμενικές ἀξίες, πρέπει νά ἀποτελοῦν τόν ἕναν ἐκ τῶν δύο βασικῶν πυλώνων τῆς παιδείας μας καθὼς καί τῆς προσφερόμενης στά σχολεῖα ἐκπαίδευσής μας.

Αὐτές θά ὀδηγήσουν στήν ἐπίτευξη τῆς ἀρμονικῆς συνύπαρξης τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό, τόν συνάνθρωπο καί τή φύση, πού ἀποτελοῦν κύριους στόχους μιᾶς δημοκρατικῆς καί πανανθρώπινης παιδείας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος πιστεύει ὅτι πρέπει ὅλοι νά ἐνδιαφεροῦμε καί γιά τόν ἑλληνικό χαρακτήρα τῆς παιδείας μας, πού μέ τίς ἀξίες πού καλλιέργησε καί ἀνέδειξε ἔγινε ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ παγκόσμιου ὑγιοῦς ἀνθρωπισμοῦ.

Πολύ περισσότερο ὅμως ἐμεῖς ἐδῶ στήν Κύπρο πρέπει νά ἐγκύψουμε σ' αὐτή τή διάσταση τῆς παιδείας μέ περισσή ἐπιμέλεια.

Αὐτή εἶναι πού θά μεταδώσει στή νέα γενιά τή συντήρηση τῆς μνήμης τῆς κατεχόμενης γῆς μας, τήν εὐαισθησία γιά ἀντίδραση σέ κάθε νέα ἐπιβουλή καί τήν ἀγωνιστική διάθεση γιά τήν ἀπελευθέρωση. Κι εἶναι ὅλα αὐτά ζωτικῆς σημασίας γιά τή συνέχιση τῆς ὑπαρξῆς μας στήν πατρίδα μας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπισημαίνει καί τήν ἀνάγκη ἐπίδειξης μεγαλύτερου ἐνδιαφέροντος στόν τομέα τῆς γλωσσικῆς κατάρτισης τῶν παιδιῶν μας καί

καλεῖ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας νὰ ἀξήσει τίς ὥρες διδασκαλίας τῆς στά σχολεῖα μας, ἐξετάζοντας καί τὴ δυνατότητα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας.

Ἡ γλῶσσα εἶναι ἕνας βασικός τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἐκδηλώνεται ἀλλά καί βιώνεται ἡ ἐθνική αὐτοσυνειδησία ἑνός λαοῦ.

Ἡ ἑλληνική γλῶσσα εἶναι ὁ ἀρραγής συνδετικός κρίκος τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους μας. Μιάς ἱστορίας 35 σχεδόν αἰώνων.

Εἶναι ἡ ἴδια γλῶσσα τοῦ «Αἰέν ἀριστεύειν» καί τοῦ «Βασιλεῦ οὐράνιε», τοῦ «Ἴτε παῖδες Ἑλλήνων... νῦν ὑπέρ πάντων ἀγών» καί τοῦ «Ἀπόσεισέ τους, Πενταδάκτυλέ μου», ἡ γλῶσσα τοῦ Ὅμηρου, καί τοῦ Σοφοκλῆ, ἀλλά καί τοῦ Παλαιολόγου καί τοῦ Ρήγα Φεραίου καί τοῦ Εὐαγόρα Παλληκαρίδη.

Ὡς Ἐκκλησία ἔχουμε κι ἕναν ἐπιπλέον λόγο νὰ καυχόμαστε γιά τήν Ἑλληνική μας γλῶσσα.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ κατεγράφη ἐξ ἀρχῆς εἰς τήν Ἑλληνική γλῶσσα.

Κι ἀργότερα, ὅταν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἔπρεπε νὰ ἐρμηνευθεῖ μέ τόν λόγο τοῦ ἀνθρώπου, δέν ὑπῆρχε στή σκηνή τῆς ἱστορίας ἄλλος φιλοσοφικός λόγος ἐκτός ἀπό τόν Ἑλληνικό καί σ' αὐτόν ἐρμηνεύθηκε καί ἀναλύθηκε ἡ Καινή Διαθήκη.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος θεωρεῖ ὅτι εἶναι χρέος ἐπιτακτικό, ὄχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί τῶν Ἐκπαιδευτικῶν, ἀλλά ὅλου τοῦ λαοῦ, νὰ προστατεύσουμε ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ τήν Ἑλληνική μας παιδεία πού βασιζέται στίς ἀναλλοίωτες Χριστιανικές καί Ἑλληνικές ἀξίες.

Παραλλήλως ζητεῖ ἀπό τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ὅπως καλεῖ κατά τούς προβληματισμούς καί τὴ λήψη ἀποφάσεων, μαζί μέ τούς ἄλλους θεσμικούς φορεῖς καί ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας προκειμένου νὰ μεταφέρονται καί οἱ θέσεις τῆς.

Ἄς μή λησμονεῖται ὅτι γιά αἰῶνες πολλούς ἡ Ἐκκλησία μόνη ἐκράτησε τὸ βᾶρος καί τήν εὐθύνη τῆς Παιδείας τοῦ τόπου.

Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας

Διαμαρτυρία γιά κυβερνητικές ἀθαιρέσεις

«Ἡ Ὁρθόδοξη Ἀυτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας διαμαρτύρεται γιά τήν ἀπόφαση τῆς κυβερνήσεως νὰ καταργήσῃ τήν περίφραξη τοῦ

Καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως πού βρίσκεται στό κέντρο τῶν Τιράνων.

Ἡ ἐνέργεια αὐτή θέτει σέ κίνδυνο τήν ἀσφάλεια τοῦ ἱεροῦ χώρου, στόν ὁποῖο προσέρχονται ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας, ἰδιαίτερα πολλοί νέοι καί παιδιά.

Τὸ συγκρότημα τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ ἔχει τρεῖς ὑπόγειες προσβάσεις (πρός τὸ Πολιτιστικό Κέντρο, τίς αἴθουσες νεολαίας, παιδιῶν, ἔκθεση βιβλίου).

Ἡ φύλαξη ὅλων αὐτῶν τῶν χώρων εἶναι σχεδόν ἀδύνατη χωρίς στοιχειώδη περίφραξη τίς βραδινές ὥρες καί ἰδιαίτερα στίς σημερινές συνθήκες.

Ἡ κυβερνητική ἀπόφαση ἐλήφθη τόν Ὀκτώβριο τοῦ 2014, χωρίς ἐνημέρωση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἡ πρώτη εἰδοποίηση καί ἀποστολή τοῦ σχετικοῦ πολεοδομικοῦ σχεδίου στήν Ἐκκλησία μας ἔγινε ἀπό τήν ἐταιρία πού ἀνέλαβε τίς ἐργασίες, στίς 12 Ἰανουαρίου 2015.

Στίς 14 Ἰανουαρίου δόθηκε κυβερνητική διαβεβαίωση ὅτι θά καταρτιστεῖ νέο σχέδιο γιά νὰ ὑπάρξει τελική συμφωνία.

Τὸ νέο σχέδιο ἐστάλη μόλις τέλος Φεβρουαρίου, τὸ ὁποῖο κατά τά ἐπαναλάμβανε τὸ ἀρχικό.

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας ἀπάντησε ὅτι δέν συμφωνοῦμε πλήρως μέ τὸ νέο σχέδιο.

Στίς 2 Μαρτίου οἱ ἐργάτες τῆς ἐταιρείας χωρίς ἐπίσημη εἰδοποίηση ἀφαίρεσαν τὸ σιδηρένιο κιγκλίδωμα καί ξερίζωσαν τήν σειρὰ δένδρων καί φυτῶν τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ συγκροτήματος.

Κάτω ἀπό τίς αὐλές τοῦ συγκροτήματος, πού ἀποτελοῦν καί τήν ὀροφή ὑπογείου πολυωρόφου κτηρίου, εἶναι ἐγκατεστημένα ἀκριβὰ μηχανήματα ἐξαερισμοῦ, δεξαμενές πετρελαίου καί νεροῦ καί σύνθετες ἠλεκτρικές ἐγκαταστάσεις.

Οἱ ἀθαιρέτες αὐτές ἐπεμβάσεις θέτουν σέ κίνδυνο τήν ἀσφάλεια τῶν ὑπογείων χώρων.

Αὐτές οἱ ἐνέργειες ἔρχονται σέ σαφῆ ἀντίθεση μέ τὸ νόμο 10057/22.1.2009 (Συμφωνία μεταξὺ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί Ἐκκλησίας) ἡ ὁποία ἐγγυᾶται τὸ σεβασμὸ καί τήν προστασία τῶν ἱερῶν χώρων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ διαμαρτυρηθοῦμε ἔντονα γιά τίς ἐνέργειες αὐτές, πού πληγώνουν τὰ θρησκευτικά αἰσθήματα τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν καθὼς καί τήν εἰρηνική θρησκευτική συνύπαρξη».